П'ЯТНИЦЯ, 13 ТРАВНЯ 2005 РОКУ ■ № 86 (3586)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

НЕ КОСМЕТИЧНИЙ РЕМОНТ, А ГРУНТОВНІ ЗМІНИ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Українські вчені зробили істотний внесок у розвиток світової науки.

І сьогодні, коли майбутнє країни визначають її інтелектуальні ресурси, Національній академії наук належить відіграти надзвичайно важливу роль у змінах, які переживає Україна. Ця теза стала лейтмотивом Загальних зборів НАНУ, в яких взяв участь Голова Верховної Ради України Володимир Литвин.

Президент Національної академії наук Борис Патон заявив: передумови для успішного розвитку української науки існують. Зокрема, у 2004 році з успіхом були продовжені фундаментальні дослідження наноструктурних систем, наноматеріалів та нанотехнологій, сенсорних систем, започатковано програму «Інтелект» зі створення інтелектуальних інформаційних технологій, надпотужних ЕОМ та засобів захисту інформації. Загалом торік установами НАНУ впроваджено понад 2100 новітніх розробок у різних галузях господарства.

(Закінчення на 2-й стор.).

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Міжпарламентська асамблея народилася в Луцьку

Сьогодні у Луцьку відбудеться зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, Голови Сейму Литовської Республіки Артураса Паулаускаса та Маршалка Сейму Республіки Польща Влодзімєжа Цімошевича. Передбачається, що вони підпишуть спільну тристоронню заяву про створення міжпарламентської асамблеї. Під час неофіційної частини зустрічі її учасники ознайомляться з музеєм волинської ікони. Професорсько-викладацький склад Волинського державного університету імені Лесі Українки чекає на Голову Верховної Ради Володимира Литвина. Маршалок Сейму Республіки Польща Влодзімєж Цімошевич планує відвідати місця, пов'язані з його родиною, в селі Жабка Ківерцівського району **(матеріал про це читайте на 3-й стор.).**

Чехія хоче узаконити трудових мігрантів

Україна і Чехія домовилися створити спільну робочу групу з легалізації українських трудових мігрантів. Таке рішення прийняли міністри закордонних справ двох країн Борис Тарасюк і Цирил Свобода. Крім того, міністри обговорили можливості лібералізації візового режиму між двома державами. Нагадаємо, що жодне мито за чеські візи громадяни України сьогодні не платять. Це рішення чеський уряд прийняв після того, як наш Кабмін запровадив тимчасовий безвізовий режим для громадян ЄС.

Контролювати Придністров'я краще разом

Учора до Києва прибув прем'єр-міністр Молдови Василь Тарлев. Програмою візиту заплановано зустрічі з його українською колегою Юлією Тимошенко. Передбачається, що прем'єри обговорять питання торгово-економічного і культурного співробітництва між державами. Окремою темою для обговорення стане посилення контролю на кордоні і запровадження спільного контролю на його придністровській ділянці. Програма візиту включає також зустріч молдавського прем'єра з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином. Крім того, В. Тарлев відвідає Торгово-промислову палату України і зустрінеться з представниками українського бізнесу, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Канал знову в центрі скандалу

Рік тому, 11 травня 2004 року, відбулось урочисте відкриття глибоководного суднового ходу Дунай—Чорне море.

Понад 700 суден пройшло за рік через рукотворний судноплавний канал. Українська частина Дунаю почала приносити прибуток державному бюджетові. Здавалося б, є підстави робити перший висновок: будівництво глибоководного цілком виправдало себе і в багаторічних суперечках про доцільність його будівництва поставлено крапку. Однак нинішня ситуація підстав для таких висновків поки що не дає.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Учора працівники підприємства «Дельта-лоцман» пікетували Кабмін.

Нині на каналі працює земснаряд «Прорвин», недавно відремонтований на Ізмаїльському судноремонтному заводі. Поруч із ним черпають грунт стаціонарний землесос-понтон «Мебіус-8», що прибув своїм ходом згідно з підписаним контрактом з Гамбурга. Три земснаряди — «Євген Колодочка», «Дніпровський-1» і «Дніпровський-61» — стоять у ремонті на Кілійському судноремонтному заводі і зможуть приступити до роботи вже влітку.

(Закінчення на 5-й стор.).

Народний депутат України Борис БЕСПАЛИЙ («Наша Україна») вважає, що проводити референдум з приводу політичної реформи недоречно

■ Я ВАМ ПИШУ...

Уміють готувати, а подавати...

Усі ми є телеглядачами, добре, що канали і програми зараз можна вибрати на будь-який смак — дивися, що подобається. Нас, літніх, найбільше цікавлять випуски новин. З них довідуємося, як живе країна і що у світі нового. Інформацію журналісти збирають дуже цікаву, але подають її не завжди доступно. Наші ведучі надто вже «скоропішні». Таке враження, що їх мета — якнайбільше наговорити, а як ці скоромовки сприймають слухачі, їх не цікавить.

Утішно, що в новинах часто виступають члени уряду. Незрозуміло лише, чому спілкування в студії відбувається різними мовами: журналіст ставить запитання російською, а гість відповідає українською. Хіба наші чиновники не знають російської, а журналісти — української мови? Я вважаю, що краще і гарніше було б розмовляти однією мовою.

Олександр АБРАМОВ.

Тернівка Дніпропетровської області.

■ ПЕРЕМОЖЦІ

Намалював онукам мирне небо

У дитячі роки Микита Кожем'яка мріяв стати скульптором. Та війна перекреслила плани юнака. Коли Дніпропетровськ було визволено від окупантів, Микита Кожем'яка добровольцем пішов на фронт. Був контужений, тяжко поранений, але знову й знову повертався на передову. Тільки у 1950 році фронтовик повернувся до рідного Дніпропетровська. 20 років ветеран війни працював електромонтером з ремонту устаткування гарячого прокату на Нижньодніпровському трубопрокатному заводі імені Карла Лібкнехта. І хоча професійним художником не став, малював портрети друзів, бойових побратимів, дітей, онуків. Зараз у ветерана вдома велика колекція його малюнків. Він не збирається її виставляти. «Роблю це виключно для себе та своїх рідних й друзів», — пояснює він. І ще —колекціонує репродукції картин великих художників. Цієї весни, напередодні 60-річчя Великої Перемоги, Микиті Хрисантовичу виповнилося 80 років. Ті, хто прийшли привітати ветерана з ювілеєм, а їх було чимало, змогли побачити його колекцією власних малюнків й численні репродукції знаних картин.

Сергій КОРОБКОВ.
Фото Дмитра КРАВЧЕНКА.

Українська асоціація видавців періодичної преси очікує від МВС реальних дій із розкриття злочинів проти ЗМІ і публічного звітування про такі дії

Голова Рахункової палати України Валентин СИМОНЕНКО: «Будівництво альтернативної дороги на ділянці Київ—Одеса нераціональне»

■ РОБОЧИЙ ДЕНЬ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Офіційні бесіди

Учора Голова Верховної Ради України Володимир Литвин провів низку міжнародних зустрічей.

О 15.15 питання міжпарламентського співробітництва та поглиблення контактів між державами глава українського парламенту обговорив із Прем'єр-міністром Республіки Молдова Василе Тарлевим.

О 16-й годині Голова ВР України зустрівся з Віце-прем'єром, міністром закордонних справ Турецької Республіки Абдуллахом Гюлем.

А о 17-й Володимир Литвин мав бесіду з делегацією Національної асамблеї Французької Республіки.

■ ФОТОФАКТ

Одразу 79 інвалідів Великої Вітчизняної війни Житомирщини одержали новенькі «Таврії». Більшість із них чекали на це з 1994 року. Сьогодні на «транспортній» черзі в головному управлінні праці і соціального захисту населення області перебуває 6 тисяч 453 інваліди різних категорій, із них 1818 — інваліди війни.

Олексій КАВУН.

На знімку: «Тепер і в мене є машина!» — радіє Микола Баркар з Бердичева.

Фото автора.

Закон України

Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Підпункт 4.3.5 пункту 4.3 статті 4 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 37, ст. 308; 2004 р., № 52, ст. 564; 2005 р., № 13, ст. 230) доповнити підпунктом «г» такого змісту:

«г) сума коштів, яка щорічно виплачується переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 21 квітня 2005 року.
№ 2552-IV.

Закон України

Про внесення змін до статей 26 та 50 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170) такі зміни:

1. Пункт 4 частини першої статті 26 викласти в такій редакції:

«4) обрання на посаду та звільнення з посади секретаря ради у порядку, передбаченому цим Законом».

2. У частині першій статті 50 слова «на строк повноважень ради» виключити.

3. Частину першу статті 50 доповнити реченням такого змісту: «У разі звільнення з посади секретаря ради у випадку відсутності сільського, селищного, міського голови, у зв'язку з достроковим припиненням його повноважень, сільська, селищна, міська рада із свого складу за пропозицією однієї третини депутатів від загального складу відповідної ради обирає секретаря ради, який працює в раді на постійній основі».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 21 квітня 2005 року.
№ 2554-IV.

НЕ КОСМЕТИЧНИЙ РЕМОНТ, А ГРУНТОВНІ ЗМІНИ

(Початок на 1-й стор.).

Втім, для ефективної діяльності, на думку Б. Патона, треба змінити принципи фінансування науки. Бюджетні кошти мають бути спрямовані на фундаментальні дослідження, а прикладні, за винятком найважливіших, повинні оплачуватися зацікавленими виробниками.

Президент академії також наголосив на досить серйозній віковій проблемі, що існує у науковій сфері. Нині середній вік наукових співробітників НАНУ — 50,9, кандидатів — 51,3, а докторів наук — 60,7 року. З огляду на це важливе значення має спільна робота Академії наук з Міністерством освіти та науки над розробкою спеціальної Державної програми. Цій програмі надаватиметься пріоритетне значення.

У зверненні Президента України Віктора Ющенка до загальних зборів Національної академії наук ідеться про те, що Україна хоче бачити у своїх наукових інституціях потенціал, здатний забезпечити її сталий соціально-економічний розвиток, гарантувати нашій державі гідне місце у глобалізованому світі. Саме в цьому полягає завдання, яке сьогодні стоїть перед наукою.

На думку В. Ющенка, зараз потрібно визначити модель і терміни реформування наукової галузі та системи управління нею. Ідеться не про косметичний ремонт. Нам потрібні грунтовні перетворення, які дадуть змогу зберегти місце в колі розвинених країн світу, рівноправним партнером інтегруватися до світової економіки.

Олег ДЕНИСОВ.

КАДРОВА ЛИХОМАНКА ТРИВАЄ

Акторам Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки і досі лоскочуть нерви заяви високопосадовців про нового керівника театру, а на Закарпатті триває оновлення кадрів. І хоча тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради з питань порушень прав і свобод людини зібрано чимало матеріалів стосовно цих кадрових конфліктів, крига не скресла. Комісія так і не заслухала на своєму засіданні міністра культури та мистецтв Оксану Білозір і голову Закарпатської облдержадміністрації Віктора Балогу.

«Вони на останнє засідання комісії не з'явилися, — повідомив «Голосу України» народний депутат Михайло Добкін. — Замість Оксани Володимирівни був присутній її перший заступник Владислав Корнієнко. А керівник Закарпатської області взагалі проігнорував два запрошення-телеграми».

Отже, на засіданні розглядали звільнення генерального директора—художнього керівника театру Михайла Рєзніковича. Щоправда, дійти певного висновку, за словами парламентарія, не вдалося не через юридичну, а політичну оцінку скандалу народними депутатами. А Рєзнікович ще раз заявив, що наказ про його звільнення незаконний. «Я був у театрі, вивчав всі документи і переконався, що позиція колективу на підтримку Рєзніковича щира, — заявив М. Добкін. — Я — куратор цієї справи, і маю всі документи, які підтверджують безпідставність звинувачень». Звільнення Рєзніковича, вважає народний обранець, відбулося з порушенням трудового законодавства — за його спиною. До того ж з керівником ніхто не розмовляв у прокуратурі, яка зробила сумнозвісні висновки, не спілкуючися з «винуватцем».

А ще, переконаний парламентарій, є «багато нюансів» не на користь Мінкультури. Скажімо, рішення суду, який зобов'язав поновити Рєзніковича, не поспішають виконувати.

«Не краща ситуація і на Закарпатті, — каже М. Добкін. — Сумісник народний депутат—керівник області, який сам порушує закон, безпідставно намагається звільнити місцевих керівників. Під час розслідування стали відомі численні факти, що свідчать про застосування психологічного тиску і люстрації інакомислячих». (Сам Віктор Балога, за повідомленням пресслужби «НУ», відкидає звинувачення у незаконних звільненнях посадовців у регіоні: «Саме на Закарпатті цього немає. Якщо когось і було звільнено, то винятково згідно з чинною Конституцією»).

Наступного тижня Михайло Добкін намагатиметься ініціювати доповідь з цих питань у парламенті і наполягає на «дачі пояснень» комісії О. Білозір і В. Балогою.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

«Рахунки арештувати, писати заборонити...»

З таким судовим позовом до газети «Молодь Черкащини» звернувся екс-голова Черкаської обласної держадміністрації, лідер обласної організації СДПУ(о) Вадим Льошенко.

Обурення і гнів головного есдека області викликала публікація вищеназваного видання під заголовком «Голі чоловіки збираються на 7-му поверсі». У ній журналісти молодіжки з притаманним їм сарказмом повідали читачам про «елітну» сауну, облаштовану у приміщенні обласної податкової адміністрації. «Злі язики плещуть, — написала газета, — буцімто у буремні помаранчеві дні, коли велетенський натовп черкащан стояв під стінами облдержадміністрації і скандував «Януковича — на нари», пан Льошенко переховувався у сауні ДПА як у надійному і недосяжному для бунтівників бастіоні». Публікацію доповнювало фото невідомого напівроздягненого чоловіка.

Позивач у своїй заяві в суд вказав, що «у статті висвітлювалися події, які яскраво відображають непристойну поведінку та розбещеність окремих громадян». А фотоілюстрація, на його думку, «є приниженням людської гідності саме в такому відображенні». В цілому поширена газетою інформація, підбив підсумок автор позову, не відповідає дійсності. Попри це вона завдала «великих душевних страждань», уточнив про себе Вадим Льошенко.

У зверненні до суду член політради СДПУ(о) просить накласти арешт на рахунки «Молоді Черкащини», стягнути з газети на його користь 10 тисяч гривень та заборонити виданню до вирішення справи у суді поширювати будь-яку інформацію про його особу.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Відродження Меджибожа

■ ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Сорок років тому в Меджибізькому замку почалися реставраційні роботи, а 1971-го тут відкрився музей. Тривалий час у держави бракувало коштів, щоб цінна пам'ятка архітектури мала достойний вигляд. І ось влада повернулася обличчям до історії — Меджибізька фортеця оновлюється, дедалі більше привертаючи увагу туристів. Торік із держбюджету виділено півмільйона гривень, які вже майже освоєні. Їх не було б, стверджують працівники культури, якби не активна позиція народного депутата України Василя ШПАКА *(на знімку).*

— Це його зусиллями Державний історико-культурний заповідник (з 2004 року) набуває рис пам'ятника, який не соромно показати заморським гостям, — зазначив директор заповідника Володимир Микитюк. — До речі, всі будівельно-реставраційні роботи здійснюють майстри-ентузіасти на чолі з талановитим Валентином Щенсневичем.

Меджибізький замок — не єдине дітище, яким опікується обранець шести районів Хмельниччини.

— Василь Федорович багато зробив для поліпшення матеріально-технічної бази установ культури і мистецтва, — розповідає начальник управління культури Хмельницької ОДА Олена Ільїнська. — Матеріальна підтримка професійних та аматорських колективів, творчої молоді стала для народного депутата почесним обов'язком.

Оформлення сцени Старосинявського районного будинку культури, костюми для членів зразкового вокального ансамблю «Калинонька» Дашковецької філії районної музичної школи, Ярмолинецького духового оркестру, фольклорного гурту «Забава» Білогірського РБК — це далеко не повний перелік добрих справ Василя Шпака.

Працівники обласної філармонії їздять на автобусі, а аматори двох РБК грають на музичній апаратурі, придбаних за його сприяння.

А ще четверо дівчат вчаться в музучилищах Хмельницького і Києва; молоді митці мали змогу брати участь у міжнародних і всеукраїнських конкурсах. За фінансової підтримки голови обласної організації «Народна партія» торік проведено фестиваль танцю «Золоте коло», в якому змагалися кращі хореографічні колективи України і Польщі.

Нещодавно я побував у Кам'янець-Подільському училищі культури. Знають Шпака і там. Він обіцяв допомогти знайти кошти на ремонт приміщень закладу, який у травні святкуватиме 75-річчя...

Здавалося б, не його округ, але для справжнього цінителя красивого і вічного не існує кордонів для благотворення, — зазначила Олена Ільїнська.

Іван ІЛЛЯШ.
Хмельницька область.

Читач ставить проблему

Що переважить: милосердя чи калитка

Після того, як на Корецький цукровий завод прийшли нові власники, вони не захотіли опікуватися відомчим дитячим садком і передали його місту. Відтак приміщення дитсадка із баласту перетворилося на «ласий шматок» для підприємців.

Але на це приміщення розраховує і громадська районна організація дітей-інвалідів «Надія», яка виношувала мрію облаштувати тут центр для реабілітації таких дітей. А в Корецькому районі 189 дітей-інвалідів віком до 16 років, у тому числі в Корці 50.

— Тут наші діти могли б проходити медичну реабілітацію і соціальну адаптацію. Ми побували у Радивилові, де вже є такий центр, і переконалися, наскільки важливо мати його і в нашому Корецькому районі, — розповідає одна з активісток корецької «Надії» Алла Кравчук. — Тож ще у листопаді минулого року ми звернулися з проханням до міського голови Корця Володимира Ясеньчука надати нам в оренду під такий центр приміщення колишнього дитсадка. Нам обіцяли, нас обнадіяли.

— Але і досі це питання не вирішили, — долучаються до розмови й інші батьки дітей-інвалідів, які звернулися до «Голосу України» по допомогу. — На останню сесію міськради, де розглядалося наше клопотання, нас навіть не запросили. Сесія міськради обмежилась тим, що створила комісію для «вивчення питання». На нашу думку, в такий спосіб чиновники відтягують час.

— Це не так, — заперечує міський голова Корця Володимир Ясеньчук. — Ми навіть пригальмували аукціон з продажу приміщення колишнього дитсадка. Водночас я не бачу відправної точки, щоб підставити своє плече заявникам. Бо мені навіть не надали бізнес-плану щодо створення такого центру.

Таки лукавить міський голова Корця, бо аукціон з продажу призупинено тому, що міська рада не має права власності на приміщення колишнього дитсадка. Тим часом у Рівному та у Радивилові, де вже є такі центри реабілітації дітей-інвалідів, влада не обтяжувала батьків хворих дітей, в яких і без того чимало клопотів й проблем, розробкою кошторисів та бізнес-планів, а взяла на себе всі організаційні роботи...

Алла Кравчук обурюється на слова міського голови, каже, що бізнес-план вона давно надала в міськвиконком...

— Тим, хто не стикався з цією бідою, схоже, важко зрозуміти нас, батьків дітей-інвалідів, — гірко зауважує Алла Михайлівна.

— На мою думку, всі бізнесові інтереси мають відійти на другий план, коли йдеться про інтереси дітей-інвалідів, — коментує ситуацію народний депутат України Павло Сулковський. — Тож я підтримую батьків у їх прагненні вивести дітей із тенет самотності, посіяти в їх душах надію на підтримання здоров`я.

Такої самої думки і голова Корецької районної ради Ганна Беркута, яка вважає, що ставлення до дітей-інвалідів може слугувати лакмусовим папірцем милосердя суспільства.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Стаємо людяніші

За час недавнього місячника Червоного Хреста в Кам'янці-Подільському на Хмельниччині на рахунок міського товариства надійшло майже дев'ять з половиною тисяч гривень. Населення міста активно відгукнулося на заклик допомогти найменш захищеним верствам, хворим на туберкульоз, ВІЛ-інфікованим, безпритульним дітям та сиротам. Акція триває нині і поширилася на місцеві католицькі храми. Великою радістю та несподіванкою стала для її організаторів активність дрібних підприємців центрального ринку, котрі в попередні роки ігнорували подібні заходи. Це свідчить і про поліпшення їхнього фінансового стану, і про відродження милосердя.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Загони Червоного Хреста поширились і на дитячі садки.

Фото автора.

Бути чи не бути владі прозорою?

Доступ до правосуддя та адміністрування судів, кримінальне судочинство та реформування правоохоронних органів, право на доступ до інформації, проблеми юридичної освіти стали предметом обговорення на слуханнях «Європейська інтеграція України: стратегія правових реформ», які спільно провели Комітет Верховної Ради України з правової політики та Фундація сприяння правосуддю.

Судова влада, на думку деяких учасників слухань, є найбільш закритою для громадськості. Якщо законодавці врахують рекомендації цих слухань, то ознайомитися із судовими рішеннями зможуть не лише сторони у справі, а й будь-яка зацікавлена особа (запропоновано створити єдину державну базу даних судових рішень із відкритим доступом через мережу Інтернет та пошукову систему). Водночас обмеження щодо оприлюднення судового вердикту допускається лише в тій частині, яка містить інформацію, що розглядалася в закритому судовому засіданні. Але постає запитання: чи захоче громадянин таку прозору судову владу, коли всі його особисті дані оприлюднюватимуться? До речі, як тоді бути з Конституцією та правом людини і громадянина на невтручання в його особисте життя?

Щодо захисника, то процедура його доступу до державної таємниці у кримінальних справах також потребує законодавчого врегулювання. Власне, вказувалося на необхідність перегляду положень Закону України «Про державну таємницю» в частині можливості засекречування лише текстів, що містять державну таємницю, а не документів у цілому, встановлення окремого виду інформації з обмеженим доступом — службова таємниця, на яку поширити гриф «Для службового користування», створити відкритий реєстр всіх таких документів. При цьому встановивши пряму заборону використання обмежувальних грифів, не передбачених законом.

На слуханнях зверталася увага на потребу висвітлення на веб-сайті органами державної влади інформації про свою діяльність. Зокрема, Верховній Раді України пропоновано оприлюднювати інформацію і про діяльність усіх комітетів ВР, і про висновки цих комітетів щодо законопроектів, а Генеральній прокуратурі — створити відкритий реєстр нормативних актів прокуратури. Щодо місцевої влади та органів державного самоврядування, то їм учасники слухань радять створити альтернативні умови доступу до рішень органу місцевого самоврядування та забезпечити опублікування і доступ у відкритому режимі до всіх рішень місцевих адміністрацій. Конституційному Суду запропоновано своєчасно розміщувати на веб-сайті не лише свої рішення, а й процесуальні та відмовні ухвали, справи, призначені до розгляду, офіційні роз'яснення Верховного Суду України та Вищого господарського суду. Для більшої обізнаності платників податків з питань оподаткування наголошувалося на необхідності публікації офіційних роз'яснень Державної податкової адміністрації. А Рахунковій палаті України радять розміщувати на веб-сайті інформацію про наслідки всіх своїх перевірок.

Юлія ЄЛТУНОВА.

■ У КОМІТЕТАХ ВР

Перехреститися, щоб грім не вдарив

Головна загроза для національної безпеки України існує нині не ззовні, а всередині нашої держави — заявили учасники дводенної міжнародної конференції «Актуальні проблеми реформування сфери безпеки та оборони України», яка вчора завершила свою роботу у Верховній Раді.

Заступник директора Женевського центру демократичного контролю над збройними силами Філіпп Флурі на прес-конференції висловив думку, що загрози й виклики для України — такі самі, як і для всіх країн Європи. «На першому місці — не військові проблеми, а внутрішня безпека, організована злочинність та міжнародний тероризм», — сказав він. У свою чергу голова Комітету ВР з питань нацбезпеки та оборони Георгій Крючков застеріг: «Зовнішніх загроз для нас сьогодні, на щастя, нема, але їх можемо створити самі, роблячи перекіс у зовнішній політиці».

Г. Крючков звернув увагу на зменшення видатків на потреби національної безпеки та оборони в держбюджеті. Зокрема, за його словами, в оновленому державному кошторисі на 33 млн. грн. зменшено видатки на зберігання боєприпасів і на 30 млн. грн. — на утилізацію зброї. Цього року уряд намагається поліпшити соціальний захист військовослужбовців, але бюджетні асигнування на власне армійські потреби — реформування Збройних Сил та закупівлю нового озброєння — скорочено. У зв'язку з цим профільний парламентський комітет звернувся до Президента України із запитом стосовно стану справ в оборонно-промисловому комплексі держави.

Юліана ШЕВЧУК.

Волинське коріння Влодзімєжа Цімошевича

У селі Жабка Ківерцівського району зберігся будинок діда маршалка Сейму Республіки Польща

На жаль, від старої Жабки лишилося мало. Старі будівлі або спалені війною, або розібрані через старезність самими господарями. Корінних мешканців теж майже не залишилося. У 1945-му чимало з них виїхало до Польщі, частину забив до себе Луцьк, до якого якихось вісім кілометрів. Але попри всі негаразди, хата родини Малиновських — дідуся і бабусі Влодзімєжа Цімошевича — збереглася. Її не раз відвідувала дитиною Галина Супоровська (по чоловікові — Копотун).

— Наша хата була крайньою в українській частині села, — пригадує Галина Феодосіївна, — а далі поляки жили. Я більше з ними спілкувалася. Ходила до костьолу в Ківерці з поляками. І в нас тут на квартирі була полька з такою самою дівчиною, як я. І школу відвідували разом. Усіх молодих поляків ми знали і спілкувалися з ними. Пам'ятаю дядька Людвіка — дідуся пана Влодзімєжа. Середнього зросту, кремезний, сивовусий. Авторитетний був у селі чоловік. Бабусю, матір його Терезу, її братів і сестер теж знала добре. Тереза була смуглява, як циганка. Здається, років на два старша за мене.

Коли польське військо прийшло, то багато дівчат і Тереза пішли в армію. А остаточно родина Малиновських виїхала з Жабки, здається, влітку 1945 року.

Хата, де жили Малиновські, належить тепер Дмитру Андрійовичу і Софії Іванівні Михальчукам. Майже двадцять років тому подружжя збудувало поруч свій дім. Коли ж випала можливість придбати сусідню садибу, довго не роздумували. Місце зручне, а в сім'ї два дорослі сини — Андрій та Іван. На подвір'ї, як і колись, рясно квітують молоді яблуньки і вишні. Вціліли льох, стара криниця. Разом з господарями заходимо в дім. Невеличкі сіни, простора кухня, маленька спальня і великий у чотири вікна зал. Дерев'яні стіни і підлога аж дзвенять. Не віриться, що хаті вже років 70—80. На одному із сволоків невеликий металевий гак.

— Напевно, до нього колись підвішували колиску, — пояснює Софія Іванівна. — Можливо, присипали в ній маленьку Терезу. Ми в цій хаті нічого не переробляли. Піч дуже хороша. Грубки теж гріють прекрасно. Кинеш пару полінець і тепло йде хатою. Вміли Малиновські будувати.

— Бачите перед хатою моріжок, — вступає в розмову Дмитро Андрійович. — Цієї дощової весни там вода стоїть. Хочу викопати невеликого ставка. Тоді буде як при Малиновських. Можливо, через рік своєю рибкою пригощу.

Дізнавшись про бажання Влодзімєжа Цімошевича і його матері відвідати колишню родинну хату, Михальчуки готові зустріти їх з традиційною українською гостинністю.

Микола ЯКИМЕНКО.

Село Жабка Ківерцівського району Волинської області.

Фото автора.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Влодзімєж Цімошевич народився 13 вересня 1950 року у Варшаві. З січня 2005 року — маршалок Сейму Республіки Польща. Доктор юридичних наук. В уряді Вальдемара Павляка обіймав посади віце-прем'єра, міністра юстиції, генерального прокурора. Відзначився як ініціатор «чистої руки», піддавши гласності факти приховування високими посадовими особами незаконних прибутків. Авторитетний у польському суспільстві. З лютого 1996 по листопад 1997 року — прем'єр-міністр Польщі. З осені 2001 року —міністр закордонних справ Польщі в уряді Лєшека Мілєра, а після його відставки — на цій само посаді і в уряді Марка Бельки.

НОВИНИ

П'ЯТНИЦЯ, 13 ТРАВНЯ 2005 ■ № 86 (3586)

Учора в рамках ротації українського миротворчого контингенту з Іраку прибула остання група військовослужбовців зі складу 7-ї окремої механізованої бригади Збройних Сил України

Перебування російського Чорноморського флоту в Севастополі не перешкоджатиме інтеграції України в НАТО, вважає колишній міністр закордонних справ України Костянтин ГРИЩЕНКО

■ ФУТБОЛ

Влучили в «дев'ятку» і перемогли в турнірі!

Міжнародний юнацький турнір (U-16) пам'яті Віктора Банникова. **Бородянка. Матч за 3-4 місця**. Росія—Бельгія. 2:0.

Київ. Фінал. Україна—Туреччина. 1:0. Стадіон НТК ім. В. Банникова. Суддя — Юрій Вакс (Україна, Сімферополь).

Збірна України виступала в такому складі: Кичак, Довгий (Волков, 41), Бутенін, Рибковський, Назарчук (Політило, 52), Міщенко, Зозуля (Шахов, 80+1), Ховбоша (Пінчук, 33), Передистий, Ковальов, Пшеничний (Конщин, 57). **Тренер** — Вадим Дьордь. **Гол**: Рибковський, 53.

У вирішальному матчі наша команда мала помітну перевагу. Хоча темпераментний суперник діяв наджорстко (один із турків, Ток Бурак, на 74-й хвилині за друге попередження залишив поле). Втім, українські футболісти виявилися хлопцями не лякливими.

А перемогу їм приніс фантастичної краси удар зі штрафного метрів з двадцяти п'яти (прямо навпроти турецьких воріт). Павло Рибковський **(на знімку)** із луцької «Волині» поцілив у самісіньку ліву від воротаря «дев'ятку». До речі, хлопець зовні трохи нагадує свого славного земляка Анатолія Тимощука. То, може, дасть Біг — і за якийсь час вони зустрінуться у національній збірній...

Приємно, що українська команда в чотирьох матчах на турнірі забила вісім м'ячів і не пропустила жодного!

Після фінальної зустрічі президент ФФУ Григорій Суркіс, заступник міністра Мінмолодспорту Володимир Бринзак, тренер національної збірної Олег Блохін, заслужені майстри спорту Володимир Трошкін, Стефан Решко і Володимир Мунтян вручили призи командам та індивідуальні відзнаки.

Найкращим гравцем і бомбардиром турніру став українець Павло Рибковський, оборонцем — росіянин Сергій Морозов, півоборонцем — бельгієць Аксель Вітсель, форвардом — турок Ташдемир Ведат. А нагороду найкращому воротареві, київському динамівцю Артемові Кичаку вручила вдова Віктора Банникова — Людмила Миколаївна.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

* * *

Москва. Елітний відбірний раунд чемпіонату Європи (U-19). Збірна України (тренер Юрій Калитвинцев) виграла стартовий матч у команди Росії — 1:0. Переможний м'яч на 57-й хвилині забив Олександр Зарицький із київського «Динамо». Результат другого матчу Норвегія—Литва — 2:0.

Фото Прес-служби ФФУ.

100 днів дешевої курятини, підупалого долара, бензинової стабільності та... помаранчевого настрою

У ці дні уряд України підбиває підсумки своєї першої стоденки.

Можна сказати, що карантин звикання до влади Кабмін пройшов. Адаптацію виконавча влада пережила дуже бурхливо. Ці сто днів запам'ятаються народу збільшеними соціальними виплатами (зросли розміри пенсій і одноразових допомог у разі народження дитини), які «з'їдено» підвищеними цінами на основні харчові продукти. Схоже, навіть стабілізаційна цінова політика стосовно м'ясних продуктів і бензину, а також катання на ковзанах і обіцянки надати мешканцям «хрущовок» гідне сучасне житло не повернуло країні помаранчевого настрою. В меню для внутрішнього споживання 100 днів правління команди Тимошенко превалювала дешева курятина, підупалий долар, а на десерт — погоня за деякими попередниками й одне резонансне самогубство...

Фото Олександра ПРОКОПЕНКА (Укрінформ).

«5» пишемо, «?» — в думці

Підбиваючи підсумки перших трьох місяців при владі, Президент Віктор Ющенко оцінив дії уряду на 5 балів. Авансом. (Щоправда, глава держави не уточнив, за якою шкалою — старою чи новою, 12-бальною.)

15 травня уряд має намір відзвітувати за минулий період своєї роботи, а 14 травня провести в Кабміні День відчинених дверей. Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко заявила, що готується до такого звіту. «Ми зробимо все, щоб суспільство почуло, в чому все-таки наші досягнення, а в чому ще є проблеми, які ми маємо розв'язувати», — сказала Тимошенко.

Напередодні відповідальної дати Прем'єр накреслила стратегічний план боротьби з дорожнечею пально-мастильних матеріалів. Успіх заходу вона бачить в усуненні з українського ринку російської нафтової монополії. Юлія Володимирівна вважає, що купівля нафти за світовою ціною 318 доларів за тонну дала б можливість зберегти нинішні ціни на внутрішньому ринку і влітку. Нині російську нафту Україна купує по 340 доларів за тонну.

Трудовому люду — заплатять, нетрудовий — відкупиться сам

Мабуть, керуючись програмою уряду «Назустріч людям» і своєю далекоглядною політикою налагодження контактів з опозиційним східним регіоном, Прем'єр пообіцяла шахтарям повернути борги із зарплати. Ця сума становить 320 млн. гривень. Утім, за даними Держкомстату України, на 1 травня 2005 року загальна заборгованість із заробітної плати в країні становила 1 млрд. 295,4 млн. гривень (без врахування боргу шахтарям).

Днями соціальний міністр пообіцяв пост-фактум: з 1 березня цього року підвищити пенсію тим, кого не зачепило попереднє її збільшення. У такий спосіб підвищиться добробут більш як одного мільйона українських пенсіонерів, зокрема колишніх науковців.

Достроково відрапортував про досягнення своєї стоденки міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко. Він заявив, що довірене йому міністерство деполітизоване і підпорядковується лише Президенту. Луценко повідомив про тотальну чистку міліцейських лав і зростання зарплати своїх співробітників на 75—80 відсотків. За його словами, з 15 травня на всі посади в правоохоронних органах буде оголошено конкурси. Він зобов'язав підлеглих оприлюднити декларації про доходи. Утім, це не єдине сміливе ноу-хау Луценка. Він пропонує узаконити відкуп від в'язниці особам, котрі скоїли економічні злочини. Дати їм право вибору: 10 років у неволі або 10 мільйонів штрафу. Цю раціоналізаторську пропозицію має оцінити Рада національної безпеки та оборони.

Ольга ВІТЕР.

Головне — щоб не було пострадянського простору

Борис Тарасюк, підсумовуючи свої перші сто днів перебування в міністерському кріслі, називав серед пріоритетних завдань українського МЗС відхід від радянських методів дипломатії, а також відзначив, що зусилля зовнішньополітичного відомства мають бути спрямовані на зникнення словосполучення «пострадянський простір».

Говорячи про роботу МЗС під його керівництвом, Борис Тарасюк наголосив: «Загалом діяльністю зовнішньополітичного відомства я задоволений... Я максималіст за натурою, і тому, якщо оцінювати діяльність зовнішньополітичного відомства, я оцінив би її на чотири за п'ятибальною шкалою». Глава української дипломатії поінформував журналістів, що за неповних 100 днів перебування його на посаді міністра закордонних справ Україну з візитами відвідали 14 міністрів закордонних справ інших держав, відзначивши, що в 2004 році за цей самий період сюди приїжджали лише чотири глави МЗС. Міністр повідомив також, що нині завершується формування нової структури українського МЗС: кількість підрозділів у міністерстві буде зменшено наполовину, що, за його словами, дасть змогу мати мобільнішу структуру і швидше приймати рішення, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

■ У НОМЕР

ПОЗОВ НА ШІСТЬ МІЛЬЙОНІВ

допоможе металургам зрозуміти, що сільгоспземлі — не склад

Позов на суму більш як 6 млн. грн. проти ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» про відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому середовищу наднормативним викидами забруднюючих речовин, заявила Маріупольська міжрайонна природоохоронна прокуратура.

Стосовно посадових осіб підприємства, що перевищили свої повноваження, порушено кримінальну справу за частиною 3 статті 365 Кримінального кодексу (перевищення влади або службових повноважень).

Зазначені особи нібито давали вказівки на складування породи на сільськогосподарських землях, унаслідок чого фактично вилучено із сільгоспобороту 33,84 га орних земель. Збитки, завдані довкіллю, оцінюються в 2 млн. 118,2 тис. гривень, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

Флагман буковинської швейної промисловості може потонути

Усі підприємства, які працюють на імпортній сировині, повинні брати додаткові банківські гарантії — такими є вимоги нового держбюджету. Однак для підприємства «Трембіта» це означає, що потрібно буде витратити додатково 3 мільйони гривень. Цих коштів немає, бо «Трембіта» розраховується з імпортерами готовим одягом. Розуміючи небезпеку, яка нависла над підприємством, директор Стелла Станкевич уже підготувала листа на ім'я Юлії Тимошенко. Мовляв, ще 80 таких швейних підприємств України працюють на чужій сировині. А тому можуть зупинитися. Директору «Трембіти» та подібним підприємствам доведеться перелицьовувати свою модель господарювання на бік, симпатичний з погляду української економіки, влади і простих людей, котрі заробили на краще життя і умови праці. Очевидно, що шити треба з хорошої сировини, виробленої самими, а в ціну експортованих у Європу костюмів чесно закладати справжню вартість якісної української праці.

Сергій СУЛИМА.

Чернівецька область.

Весняний Київ готує теплий прийом для гостей

Офіційно "Євробачення-2005" відкриється 16 травня на площі перед Маріїнським палацом. А поки що столиця щодня приймає гостей і учасників фестивалю. Про це повідомляє прес-служба віце-прем'єра з гуманітарних питань Миколи ТОМЕНКА.

Планується, що 17 травня переможниця "Євробачення-2004" Руслана Лижичко дасть благодійний концерт на площі розважального центру "Арена", а 18 травня на майдані Незалежності пройде концерт "Україна — серце Європи". 19 травня відбудеться телевізійне урочисте європейське відкриття "Євробачення". Півфінал пісенного конкурсу транслюватиметься в різні куточки Європи. З 19 травня на Майдані також працюватиме сцена, на якій виступатимуть відомі українські музиканти і співаки. В акції, зокрема, візьмуть участь групи "Океан Ельзи", "ВВ", "Тартак", "Мандри", "Гайдамаки", "Мотор'ролла", а також Марія Бурмака, Гайтана та інші виконавці.

21 травня — фінал конкурсу, визначення переможця за результатами голосування і його нагородження. Конкурс "Євробачення" прикрасять численні акції і цікаві заходи. Про свій приїзд заявили вже багато європейських vip-персон. Серед них — представник королівського двору Великої Британії, міністр з питань туризму Греції та інші.

М. К.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

На знімку: в Києві, на Трухановому острові на Дніпрі, триває підготовка до приймання гостей, які приїдуть до столиці України на пісенний конкурс "Євробачення-2005". Військові вже встановили 80 із запланованих 200 наметів для туристів.

Канал знову в центрі скандалу

(Початок на 1-й стор.)

У квітні через канал пройшло 85 суден. Для порівняння: за цей само період через Сулинський канал (Румунія) пройшло 105 суден. Про це розповів директор Вилківської філії державного підприємства "Дельта-лоцман" Василь Прокопенко. Однак нині на трасі глибоководного суднового ходу Дунай—Чорне море утворилося два піщані "язики" завдовжки близько 100 метрів. Через це підхідна глибина каналу зменшилася з 5 метрів до 3,3. "Горб" сьогодні розмивають землесоси.

Будівельники й експлуатаційники планують нинішнього літа довести підхідні глибини до 7 метрів. А це значить, що до українського порту Рені зможуть підходити судна дедвейтом у 20 000 тонн. Тобто вантажопотік через українські порти нижнього Дунаю — Рені, Усть-Дунайськ, Ізмаїл, Вилкове — різко збільшиться.

На будівництво глибоководного судноплавного каналу останнім часом зачастили візитери з Києва. Їх цікавлять перспективи каналу, його економічна доцільність. До державного підприємства "Дельта-лоцман" у ці дні одна за одною прибувають комісії. Колектив підприємства звернувся з відкритим листом на адресу керівництва країни, Мінтрансзв'язку та СБУ з приводу фактичного блокування нормальної роботи лоцманської служби країни. Бо ж саме лоцманська служба грає першу скрипку під час проводження суден каналом Дунай—Чорне море.

Колектив підприємства вважає, що ці дії завдають шкоди міжнародному іміджу лоцманських служб України і ставлять під сумнів перспективи подальшої розробки національних технологій у сфері безпеки мореплавання, що за якістю є аналогом західним зразкам.

На добудову глибоководного суднового ходу Дунай—Чорне море на нинішній рік необхідно як мінімум 100 мільйонів гривень. У державному ж бюджеті на 2005 рік не заплановано ані копійки. За рахунок зборів від проходу суден по каналу можна одержати 10 мільйонів, ще 10—15 мільйонів гривень "Дельта-лоцман" може нашкребти у власних засіках. І це, мабуть, усе. Якщо держава не підставить фінансове плече, то на будівництві каналу Дунай—Чорне море можна буде, як-то кажуть, поставити крапку.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

У "Штрафбаті" впізнала того, хто згинув безвісти...

Дев'яностодворічна Ганна Садовська переконана, що після шістдесятип'ятилітньої розлуки зустріла свого чоловіка-фронтовика Михайла на екрані телевізора. У 39-му він пішов на війну і три роки посилав додому солдатські трикутники. Потім зв'язок обірвався. В 47-му родина отримала звістку про те, що він пропав безвісти. Під час демонстрації фільму "Штрафбат" на каналі "1+1" у документальних кадрах бабуся впізнала свого чоловіка...

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Варшавський завод стане на двадцять відсотків запорізьким

Представники Запорізького автомобілебудівного заводу (ЗАО "ЗАЗ") домовилися з урядом Польщі про придбання двадцяти відсотків державних акцій варшавського автомобілебудівного заводу АТ ФСО. Переговори про укладення такої угоди тривали від осені минулого року. За словами міністра Державної Казни Польщі Яцека Сохи, АТ ФСО має такі борги, що якщо не буде продане, то єдиним виходом стане оголошення банкрутства.

На думку польських урядовців, пропозиція ЗАЗу була унікальною, бо гарантувала підприємству продовження виробництва автомобілів та збереження робочих місць. Крім того, продукція польського заводу повністю орієнтована на українського споживача — ЗАЗ купує дев'яносто відсотків його продукції.

Цікаво, що, незважаючи на взаєморозуміння між польським урядом та українським інвестором, й досі невідомо, яку модель автомобіля випускатиме завод.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

Поляки оголосили бойкот Великому

Поляки знову образилися на росіян. Під час святкування Дня Перемоги в Москві президент Володимир Путін, виступаючи на Красній площі, чи то через недомисел, чи, можливо, зумисне, не згадав польський народ з-поміж країн і народів — переможців нацизму. Але ж польська армія була четвертою за чисельністю в антигітлерівській коаліції, після радянської, американської, англійської. Польські солдати дійшли до Берліна, а у травні 1945 року брали участь у параді Перемоги в Москві.

Президент Польщі Олександр Квасневський не проковтнув образу і заявив, що "ми не можемо забути, що в 1939 році на Польщу напав не тільки Гітлер, а й Сталін. Росіяни так нічого і не зрозуміли. Це матиме політичні наслідки для контактів Росії з ЄС". Свого лідера підтримали пересічні поляки. І привід, як помститися росіянам, швидко знайшовся.

Одразу після урочистостей у Москві в Польщі мали розпочатися гастролі знаменитого російського Великого театру. Намічався аншлаг, оперні і балетні вистави широко рекламувалися у польських ЗМІ. Але після "образи польських ветеранів у Москві" місцевий глядач відчув новий приплив ненависті до Росії і патріотично оголосив бойкот Великому. За два дні до початку гастролей всі куплені квитки були повернуті в каси, а на нечастих виставах очікувалося, що зали заповнюватимуться на 15—20 відсотків.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

Золоті тижні для сфери послуг

У Китаї закінчився традиційний травневий "золотий тиждень туризму". Працівники сфери послуг задоволено потирають руки: громадяни країни на відпочинку не скупилися. Згідно з даними Держуправління у справах туризму КНР, кількість мандрівників і надходження від туризму в дні Першотравня зросли відповідно на 16 і 20 відсотків порівняно з аналогічним періодом минулого року. А як підрахувала Всекитайська канцелярія у справах відпускних днів (є в КНР і така), 121 млн. туристів під час "золотого тижня" залишили в поїздках 46,7 млрд. юанів. Торговельні підприємства країни реалізували продукції на 240 млрд. юанів (29 млрд. дол.).

Крім травневого, в Китаї існує ще два вихідні тижні — з нагоди Дня утворення КНР (1 жовтня) і святкування Нового року за китайським місячним календарем. У ці дні населення Піднебесної масово йде в семиденні відпустки — тричі на рік. Але не всі вільні залишити свій "бойовий пост". Приміром, прибиральники можуть про це тільки мріяти. Лише за один день — 1 травня — вони винесли з площі Тяньаньмень 19 тонн залишеного відвідувачами сміття.

Ольга ТАНАСІЙЧУК (спеціально для "ГУ").

Шанхай.

На знімку: торговельна пішохідна вулиця Наньцзинлу в Шанхаї у дні Першотравня.

Фото автора.

■ СВІТ КОРОТКО

Ірак

Розстріляно генерала армії

Учора в Багдаді вбито бригадного генерала іракської армії Іяда Імада Махді. Автомобіль, яким він їхав на службу до міністерства оборони, обстріляла група озброєних людей.

Тим часом у Тикриті й Багдаді пролунала серія вибухів у машинах, наслідком чого стала загибель 70 осіб. У Хавіджі смертник, обперезаний вибухівкою, зайшов до центру підготовки новобранців іракської армії і пустив у хід вибуховий пристрій.

Франція

Обшук на віллі Березовського

До маєтку "Шато де ла Гаруп", який розташований на Лазуровому березі й належить опальному російському бізнесмену Борисові Березовському, нагрянуло майже два десятки співробітників правоохоронних органів. Ордер на обшук, проведений у рамках розслідування справи про відмивання грошей, був підписаний суддею з Марселя. Самого Березовського під час поліцейської операції на віллі не було.

США

Випадкове вторгнення

Тривогу вищого ступеня у Вашингтоні, а також термінову евакуацію Білого дому і конгресу країни (а це більш як 35 тисяч осіб) спричинили два невдачливі сільські пілоти з фермерської глибинки штату Пенсільванія. У кабіні приватного літака "Сессна" перебували водій вантажівки і продавець пилососів. Вони прямували до Північної Кароліни на авіашоу, користуючись застарілою картою, не тією радіочастотою і взагалі нічого не знали про заборону польотів над Вашингтоном.

Пілот і його супутник усвідомили серйозність ситуації тільки тоді, коли один з двох винищувачів-перехоплювачів F-16 пустив перед "Сессною" чотири сигнальні ракети. Затим порушники приземлили за 150 кілометрів на північ од Вашингтона.

ФРН

Відкрито пам'ятник жертвам Холокосту

Американський архітектор Пітер Айзенмен виконав пам'ятник жертвам Холокосту у вигляді цілого поля кам'яних плит, що стоять неподалік від Бранденбурзьких воріт у центрі Берліна. Пам'ятник присвячений усім євреям, яким удалося вижити.

Словаччина

Парламент ратифікував Конституцію ЄС

Це вже восьма держава, яка підтримала документ. Отож третина країн Євросоюзу прийняла Конституцію. А для того, щоб Конституція набула чинності, за її ратифікацію мають проголосувати всі 25 країн—членів ЄС.

Мовне питання і судочинство

Останнім часом у Верховній Раді України спостерігається значна активність народних депутатів, пов'язана з намаганням врегулювати законом питання застосування мов у приватній та суспільній (публічній) сферах життя наших співгромадян.

Однією із найважливіших сфер публічного життя є судочинство. Ця стаття є спробою розглянути проблему застосування української мови та інших мов під час відправлення правосуддя в українських судах та віднайти шляхи її розв'язання.

1. Конституція України про мови

Стаття 10 Конституції України визначає, що державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Поряд з цим в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської мови, інших мов національних меншин в Україні. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Отже, Конституцією України однозначно встановлено, що українська мова є державною і держава забезпечує її функціонування в усіх сферах суспільного життя. А застосування мов в Україні, тобто детальна регламентація цих відносин, визначається законом.

2. Статус державної мови за рішенням Конституційного Суду

Положення статті 10 Конституції України було роз'яснено Конституційним Судом України у рішенні від 14.12.1999 року за справою про застосування української мови.

Конституційний Суд України, розглядаючи справу за поданням 51 народного депутата про застосування української мови, визначив, що статтю 10 Конституції України слід розуміти таким чином, що **українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України під час здійснення повноважень органами державної влади та місцевого самоврядування (мова актів, роботи, діловодства, документації тощо), а також у інших сферах суспільного життя, які визначаються законом.**

Поряд з державною мовою при здійсненні повноважень місцевими органами виконавчої влади, органами Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування можуть використовуватися російська та інші мови національних меншин у межах і порядку, що визначаються законами України.

Як зазначив Конституційний Суд, державною (офіційною) мовою вважається мова, якій державою надано правовий статус обов'язкового засобу спілкування у публічних сферах суспільного життя. Такими публічними сферами, в яких застосовується державна мова, охоплюються, насамперед, сфери здійснення повноважень органами **законодавчої, виконавчої та судової влади,** іншими державними органами та органами місцевого самоврядування. Володіння державною мовою є однією з обов'язкових умов для зайняття відповідних державних посад, посади судді зокрема (стаття 127 Конституції).

Такий висновок Конституційного Суду ґрунтується на тому, що державна мова є державним символом України, складовою державного суверенітету України та її конституційного ладу.

Водночас Конституційний Суд зазначив, що російська та інші мови національних меншин можуть застосовуватися **органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування** у межах і порядку, що визначаються законами України.

Таким чином, відповідно до рішення Конституційного Суду органи судової влади, а інакше — суд, під час здійснення владних повноважень мають користуватися виключно мовою державною — українською.

3. Мова судочинства і загальні засади здійснення правосуддя

Однією із засад здійснення правосуддя в Україні є мова судочинства. Адже як державний символ, як складова державного суверенітету та конституційного ладу державна мова є одним із атрибутів судочинства, який невід'ємно супроводжує процес реалізації державою її владних повноважень та забезпечує встановлений правовий порядок.

Відтак, стаття 10 Закону України «Про судочинство в Україні» містить імперативну норму, яка визначає, що **судочинство в Україні провадиться державною мовою.**

Правосуддя є досить складним суспільним інститутом, який стосується багатьох осіб, котрі є добровільними або вимушеними учасниками судових процесів, але головне — є рівними перед законом і судом. Слід також враховувати і той факт, що безпосереднім учасником судових процесів завжди є і сам суд. З огляду на побудову судового процесу та структуру судового устрою в державі будь-яка справа може розглядатися у кількох судових інстанціях, які виходять за межі територіальної одиниці, різними складами суддів. Письмові заяви, клопотання, скарги, висновки експертів, усні пояснення учасників процесу, свідчення свідків — як і в математиці — для того, щоб розв'язати вираз, необхідно все це привести до єдиного знаменника. Для судочинства таким знаменником виступає державна мова.

Проте, на відміну від суду, котрий як орган державної влади під час здійснення судочинства зобов'язаний користуватися виключно державною мовою, особи, які потрапляють у сферу правосуддя, такий обов'язок мають не завжди. З огляду на законодавче регулювання є велика різниця між порядком здійснення судочинства при розгляді кримінальних справ та вирішенням цивільних спорів, обсягом прав обвинувачуваного та потерпілого у кримінальному процесі, прав сторін у цивільному процесі та прав і обов'язків осіб, які не є учасниками судових процесів, а лише виконують свій громадянський обов'язок (свідки та експерти).

Беззаперечним також є той факт, що право особи говорити рідною мовою є природним, і не повинно обмежуватися безпідставно.

Відтак, частина друга статті 10 Закону «Про судочинство в Україні» містить бланкетну норму, яка визначає, що застосування інших мов у судочинстві здійснюється у випадках і порядку, визначених законом, а третя частина цієї самої статті визначає, що особи, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, мають право користуватися рідною мовою та послугами перекладача у судовому процесі. У випадках, передбачених процесуальним законом, це право забезпечується державою.

Як бачимо, законодавець вчинив дуже обачливо у врегулюванні таких чутливих питань, як мова судочинства у загальному законодавчому акті, котрий визначає загальні засади судоустрою, і залишив це для регулювання у спеціальних законодавчих актах, які визначає порядок здійснення судочинства у цивільних, кримінальних, адміністративних та господарських справах.

4. Мова у кримінальному процесі

Влада призначати покарання належить лише державі. Діяльність держави, викликана злочинним діянням, яка спрямована на юридичне здійснення кримінального покарання, має назву кримінальної справи, а сам порядок притягнення до кримінальної відповідальності утворює зміст кримінального процесу та кримінального судочинства.

Особи, які опиняються у сфері кримінального судочинства, стають учасниками кримінального процесу всупереч власній волі. Виходячи із загальних засад кримінального судочинства, презумпції невинуватості, особа вважається невинуватою доти, доки її вину не буде доведено

Микола ОНІЩУК

в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду, а відтак право особи захищатися від пред'явленого їй обвинувачення і при цьому користуватися рідною мовою не може обмежуватися жодним чином. Юридичний інтерес у здійсненні покарання має держава, отже, тягар пред'явлення обвинуваченому слідчих і судових документів в перекладі на його рідну мову або іншу мову, якою він володіє, забезпечення обвинуваченому можливості ознайомлюватися з матеріалами справи, робити заяви та виступати у судовому процесі рідною мовою за допомогою перекладача цілком покладається на державу (ч. 3 ст. 19 КПК).

Так само, як і обвинувачений, але вже з інших причин, потерпілий та свідки, також поза своєю волею, є учасниками кримінального судочинства. Вони мають право давати показання рідною або іншою мовою, якою вони вільно володіють, і користуватися допомогою перекладача.

У кримінальному процесі судові витрати, пов'язані з виплатою сум перекладачеві, сплачуються за рахунок держави (ч. 5 ст. 93 КПК).

5. Мова у цивільному та господарському процесі

На відміну від кримінального цивільний процес є спірним (позовним) провадженням, оскільки він відбувається у формі спору між фізичними чи то юридичними особами перед судом про взаємні права та обов'язки. Діяльність суду полягає у перевірці правомірності пред'явлених цими особами вимог за встановленими формами та правилами, вирішенні спору по суті та забезпеченні застосування примусового виконання цивільних обов'язків з метою здійснення визнаних судом правомірних вимог громадян або юридичних осіб.

Отже, цивільне судочинство за своїм змістом, з одного боку, є певною послугою держави учасникам цивільного обігу, а з другого — забезпечує охорону встановленого в державі правопорядку стосовно цивільних прав та обов'язків.

Зміст цивільного судочинства, так само, як і господарського, принципи, яким підпорядковується порядок розгляду спорів, є визначальними і стосовно мови.

За загальним правилом, цивільне та господарське судочинство здійснюються державною мовою. Так само, як і будь-які офіційні документи на території держави Україна (свідоцтва, посвідчення, акти, паспорти, інші правовстановлюючі документи) складаються українською мовою, а особа, якій їх видано, сама вирішує питання про необхідність перекладу цих документів на іншу мову, так і судові рішення та інші судові документи складаються державною мовою і надаються особам, які беруть участь у справі, а ці особи на свій розсуд вирішують питання про необхідність перекладу.

Судовий процес у цивільних чи господарських справах є формальним і підпорядковується певним правилам: особи, які беруть участь у справі, мають право на свій розсуд вчиняти певні передбачені процесуальним законом процесуальні дії (подавати заяви, заявляти клопотання, скарги тощо).

Залежно від виду процесуальної дії та способу її вчинення закон має встановлювати певні вимоги до таких дій. Відомо, що особи, які беруть участь у справі, можуть вчиняти процесуальні дії як письмово, так і усно, але вимоги до форми вчинення процесуальних дій є формальними і визначаються відповідними процесуальними законами. Недотримання обов'язкової процесуальної форми, встановленої законом для відповідної процесуальної дії, тягне за собою її нікчемність.

Так, позовна заява має подаватися до суду у письмовій формі. Усна позовна заява для суду не має жодного правового значення, отже, є нікчемною. А якщо письмова позовна заява не відповідає вимогам, встановленим законом, вона залишається без розгляду.

До формальних вимог стосовно вчинення процесуальних дій належать також і вимоги щодо мови, якою мають складатися письмові документи та вчинятися усні процесуальні дії. За загальним правилом заяви, скарги, клопотання, котрі подаються до суду, складаються державною мовою. Письмові докази та інші документи, складені іншою, ніж державна, мовою, особи, які беруть участь у справі, подають до суду із засвідченим ними перекладом на державну мову. Документи, складені іншою, ніж державна, мовою, що подані до суду без перекладу на державну мову, залишаються судом без розгляду. Проте, на нашу думку, у разі, якщо документи складено мовою, яка в Україні є загальновідомою, суд може прийняти їх без перекладу на державну мову.

Зважаючи на те, що говорити рідною мовою є природнім правом людини, особи, які беруть участі у справі, вчиняють усні процесуальні дії (роблять заяви, заявляють клопотання та відводи, надають пояснення, ставлять питання тощо) державною мовою. У разі, якщо ці особи не володіють державною мовою, суд має забезпечити їм право брати участь у розгляді справи, у тому числі й знайомитися з матеріалами справи за допомогою перекладача..

Безумовно, що витрати, пов'язані з участю у справі перекладача, відносяться до судових витрат і відшкодовуються за загальними правилами (зазвичай стороною, проти якої суд ухвалить рішення).

Свідки та експерти надають суду свідчення мовою, якою вони володіють. У разі, якщо свідок чи експерт надає свідчення іншою, ніж державна, мовою, суд, особи, які беруть участь у справі, з'ясовують зміст свідчень такої особи та ставлять їй запитання за допомогою перекладача.

Окреме застереження слід зробити стосовно російської мови. Фактом є те, що російська мова хоча і не має в Україні статусу державної чи офіційної мови, але є загальновідомою як для суду, так і для учасників процесу. Так само, як немає потреби у доведенні в суді фактів, які є загальновідомими, немає жодної потреби вимагати перекладу з російської мови на українську документів або залишати без розгляду заяви, скарги чи клопотання, складені російською мовою.

6. Законодавчі ініціативи з питання мови

На жаль, питання стосовно застосування мови під час цивільного та господарського судочинства, згідно з чинними Цивільно-процесуальним, Господарським процесуальним кодексами, а також Цивільним процесуальним кодексом України, який ще не набрав чинності, врегульовані інакше, ніж викладено у цій статті. Чинні процесуальні закони приділяють увагу застосуванню державної мови під час здійснення судочинства та надають гарантії особам, які беруть участь у справі, робити заяви, давати пояснення, виступати у суді і заявляти клопотання рідною мовою або мовою, якою вони володіють, користуючись при цьому послугами перекладача. Але поза увагою залишаються питання, пов'язані з поданням документів, складених мовою іншою, ніж державна, та відповідними правовими наслідками недотримання цих вимог. А найголовнішою проблемою залишається проблема використання під час судового розгляду мови, яка не є державною, але є загальновідомою — російської.

Саме з приводу статусу російської мови, у тому числі й застосування її під час здійснення судочинства, утворився цілий шквал законодавчих ініціатив. На цей час у парламенті зареєстровано більш як десяток законопроектів, поданих народними депутатами, за допомогою яких пропонується вирішити проблему російської мови.

Узагальнюючи пропозиції народних депутатів, можна виділити такі основні підходи:

а) судочинство в Україні повинне здійснюватися державною та (або) російською мовою, а в деяких випадках і мовою національної меншини, яка проживає компактно і становить більшість на певній території держави **(законопроекти №6325, 3410-1, 3410-2, 3410-5, 3410-6, 3410-8, 3410-9, 2457, 6254, 6254-1);**

б) документи, що видаються судом особам, які беруть участь у справі, мають надаватися в перекладі на їх рідну мову або мову, якою вони володіють, без додаткових для них витрат **(законопроекти № 3410, 3410-1, 3410-2, 3410-3, 3410-6, 3410-9, 3410-8, 6254-1).** При цьому не проводиться та різниця між цивільним, господарським, адміністративним і кримінальним судочинством, про яку зазначалося вище;

в) матеріали справи, які надсилаються до судових органів іншої держави і складені державною мовою, мають також надсилатися і в перекладі на мову цієї держави або іншу мову, прийнятну для сторін (законопроект №3410-3). Очевидним є те, що у випадках, коли у відносини вступають органи державної влади, відповідні міжнародні угоди визначають певний порядок таких відносин. Крім того, якщо судові документи, складені на території України, пред'являються до виконання на території іншої держави, вони також підлягають визнанню, легалізації або їх юридична сила визначається у інший спосіб, передбачений міжнародними договорами.

Цей перелік можна було б продовжувати, але очевидним є те, що застосування мов під час розгляду кримінальних, цивільних, господарських і адміністративних справ має певні особливості, які повинні визначатися саме процесуальними законами, котрі встановлюють порядок розгляду таких справ у судах. Отже, за таких умов у Законі України «Про мови» норм про мову судочинства або не повинно бути взагалі, або повинна міститися бланкетна норма, яка відсилала б до спеціальних законодавчих актів.

До чергових виборів до Верховної Ради України залишилося близько одного року, і те, що певні політики у будь-який спосіб намагаються отримати певні політичні дивіденди за рахунок цієї болючої для українського народу проблеми, не може не викликати занепокоєння...

У проекті Господарського процесуального кодексу України, який на цей час у Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики готується до другого читання, поруч з іншими проблемами опрацьовується і питання застосування мов під час господарського судочинства. Цим законопроектом забезпечується застосування державної мови під час відправлення правосуддя, встановлюється певний порядок вчинення процесуальних дій особами, які беруть участь у справі як письмово, так і усно, а також порядок отримання свідчень свідків та висновків експертів. При цьому без будь-якої шкоди для встановленого публічного порядку здійснення судочинства особам надається право під час судового розгляду використовувати рідну мову.

Микола ОНІЩУК,
народний депутат України,
кандидат юридичних наук.

Сільський туризм врятує село від вимирання

Українське село переживає не кращі часи. На жаль, ця теза стала майже аксіоматичною: всі усвідомлюють, що вихід з цього становища необхідно шукати, та далі дискусії «як вирішити проблему села?» справа не йде. Навіть те, що «ми родом із села, зобов'язані йому найдорожчим і скріплені з ним, незалежно від професій, посад і звань, тисячами незримих ниток» (В. Литвин.) мало допомагає. Бо село, колиска України, сьогодні стоїть на межі між повним вимиранням та суцільною маргіналізацією.

А в Європі, на відміну від України, протягом останніх 20-ти років сільське господарство розвивалося швидкими темпами за рахунок технічного удосконалення та структурної перебудови. Сучасне сільське господарство в Європі — це конгломерат вузькоспеціалізованих ланок, кожна з яких займається чітко визначеним переліком робіт. Не дивина, що обробіток землі здійснюють декілька підприємств, не кажучи вже про такі галузі: як вирощування овочів, садовини, городніх культур, птахівництво тощо, які в сучасному контексті вже нічим не відрізняються від промислового виробництва. Аналогічна ситуація і в Україні. Цілі регіони обслуговують 30—40 зернозбиральних комбайнів. Щоправда, з інших причин — застарілості техніки та відсутності амортизаційних коштів в більшості господарств.

Різні причини в Європі (концентрація і спеціалізація сільського господарства) і Україні (затяжна економічна криза) призвели до одного результату — великі групи людей, які займалися сільським господарством, залишилися без роботи. Різниця лише в тому, що в Європі цей процес мав поступальний характер, а в Україні — різкий. Як наслідок, в Україні значна частина сільського населення не змогла переїхати до міста, оскільки криза охопила і «міські» галузі економіки. Спеціалізація і високий рівень механізації, які відбулися в Європі, зменшили кількість осіб, зайнятих у сільському господарстві. Село, навіть у європейських умовах, лишається без роботи. До цього прийде і відроджена українська аграрна галузь. Тому як ніколи нагальним є питання: що робити з величезною кількістю селян, які вже нині залишилися без роботи?

Сільський туризм

Найефективнішим шляхом зайнятості сільського населення є розвиток сфери послуг та народних промислів. Розвиток сільського туризму розглядається європейськими країнами як найефективніший шлях соціального розвитку сільських депресивних регіонів. Як європейський досвід можна навести приклад іспанського села. 50 сімей щорічно приймають у себе на нічліг близько 15 000 туристів, кожний з яких проводить на відпочинку біля 10 діб. Тобто потужність цього села становить приблизно 150 000 туристо-днів. Кожен з туристів на відпочинку витрачає десь 100 євро. В результаті грошовий обіг села сягає — 15 млн. евро в рік.

Таким цифрам можуть позаздрити навіть великі міста та курорти нашої країни. Але, як кажуть, у нас і ціни інші. На Полтавщині громадська організація з підтримки ініціатив жінок села «Гордіївна», почесним президентом якої є Петренко Леся Василівна, почала займатися цією справою у 2003 році. На кінець 2004 року вони вже мали свої осередки в чотирьох селах Полтавщини і 70 агроосель, залучивши майже 700 селян. В 2004 році господарі приймали до 300 гостей в садибах, які в середньому відпочивали від п'яти днів до місяця.

Спираючись на приблизний підрахунок витрат на одну сім'ю із трьох осіб до 60 гривень за добу з харчуванням, неважко підрахувати наскільки виріс грошовий обіг цих сіл. Це, якщо не брати до уваги отримання додаткових послуг: народні промисли, рибалку, мисливство, прогулянки на конях, вивчення українських обрядів та традицій. Такі само приклади мають Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Хмельницька, Київська та інші області. Та, власне, питання не лише в зростанні обігу. Найголовнішим в цьому є те, що люди мають роботу, яка дає реальний заробіток і виводить їх із зони соціального приниження. Держава на це не витрачає жодної копійки. Більше того, сам селянин як підприємець, сплачуючи податки, стає донором, а не споживачем Державного бюджету.

По-друге, як показує практика, сім'я, яка починає працювати у сфері сільського туризму, не лише вирішує проблему зайнятості. Вона, крім того, сприяє створенню нових додаткових робочих місць: у сфері торгівлі, розваг, транспортного обслуговування тощо. Тобто сільський туризм як галузь є мультиефективним. Зазначу, що особливо ефективним сільський туризм в Україні є в тих регіонах, де низький рівень розвитку промисловості. Тому ця галузь не лише допоможе підняти «на ноги» село, а й сприятиме зменшенню кількості дотацій регіонів. Тобто популяризація і поширення сільського туризму зменшить не лише соціально-економічну проблему села, а й навантаження на держбюджет.

Водночас становлення сільського туризму має не лише економічні наслідки. Село, природно, вважається одним із стовпів національної культури. Але процеси, які супроводжували початок економічних реформ, негативно відобразилися на цій сфері. Врахуємо, що сільська місцевість, хіба що за рідким винятком — відверто депресивний регіон. Безробіття не стимулює розвиток бюджетних сфер. Тому в значній частині сіл занедбані школи, клуби, лікарні та інші соціальні об'єкти. Не маючи засобів реалізації, молодь або йде з села, або, що гірше, — втрачає залишки культури. Сільське населення невпинно старіє. Вимре село — і українську культуру можна буде вивчати лише в музеях. Тому, розвинувши сільський туризм, держава не просто допоможе селу. Ми врятуємо й популяризуємо історію, фольклор, культуру та традиції України. До того ж не лише серед своїх громадян, а й у світовому масштабі.

То що таке сільський туризм?

Останнім часом вживалися найрізноманітніші поняття: зелений, екологічний, самодіяльний тощо. Відсутність чіткого визначення (через відсутність закону) вимагає звернутися до європейського досвіду. В Європі під сільським туризмом розуміється надання туристичних послуг жителями села, причому, як правило, цей вид діяльності не є основним джерелом їх заробітку. Це в Європі. В Україні, на жаль, ситуація дещо інша. Без сумніву, сільський туризм в Україні відбувся в різних регіонах: в Карпатах, на Слобожанщині, Волині, Криму і на Полтавщині тощо. Але сільський туризм в Україні ще не став галуззю, бо не став систематичним і масовим. І цьому є багато причин.

По-перше, нормативно-правова невизначеність. Справа не лише у відсутності термінології. Україна, як це передбачено Конституцією, є правовою державою. Це вимагає регламентації всіх видів діяльності, які дають прибуток. А от у випадку сільського туризму — нонсенс. Достатньо уявити собі бабусю, яка живе на пенсію. Їй, для того, щоб пустити когось переночувати, треба зареєструватись як приватний підприємець....

По-друге, організаційна невизначеність галузі. На запитання «Що мені треба зробити, щоб почати надавати послуги сільського туризму?» відповідь є, але вона індивідуальна для кожного куточка країни. Відсутність єдиної системи реєстрації господарів, оцінки якості послуг тощо змусили створювати в кожному окремому випадку свою систему. Наслідок — справжні ентузіасти своєї справи, що працюють кожен у своєму регіоні, просто не можуть самостійно вирішити більшість проблем, які щоденно постають перед ними.

Володимир КАФАРСЬКИЙ

По-третє, неготовність соціальної сфери та інфраструктури більшості сіл приймати відпочиваючих. Цей перелік можна продовжувати ще довго. А висновок простий: сільський туризм України потребує якісних і, найголовніше, істотних змін.

Для зменшення негативних явищ в цій сфері мною був розроблений проект закону «Про сільський та сільський зелений туризм», який нині проходить процедуру другого читання. Проектом закріплюються умови, за яких такі послуги можуть надаватися без реєстрації як суб'єкт туристичної діяльності (якщо господар має не більше 9 місць, або сукупний дохід від туристичної діяльності не перевищує мінімального розміру оплати праці на кожного члена родини). Крім того, законопроект встановлює засади раціонального використання туристичних ресурсів сільських територій та регулює відносини, пов'язані з організацією і здійсненням сільського та сільського зеленого туризму на території України. Саме завдяки його прийняттю в найближчому майбутньому можна очікувати істотний розвиток цієї сфери як галузі туризму.

Європейський конгрес сільського туризму

Сільський туризм в Європі не лише розвинена, а й консолідована галузь. У кожній європейській країні створені й успішно працюють громадські об'єднання сільських господарів і майже всі ці організації є членами Європейської асоціації фермерського та сільського туризму EUROGITES.

У 2002 році EUROGITES провів 1-й Європейський конгрес сільського туризму, у якому лише на пленарних засіданнях взяло участь понад 400 учасників. А всього в заходах, приурочених до конгресу, брало участь понад 1500 чоловік.

Вперше конгрес проводився в Іспанії за підтримки уряду автономної області Андалузія. Тим самим було започатковано державну підтримку популяризації сільського туризму. І на запитання: «Чому уряд Андалузії зацікавлений у проведенні цього заходу на його території?» відповідь досить проста. Після входження Іспанії до Європейського Союзу, сільське господарство країни зазнало істотних структурних змін, зумовлених передусім процесами глобалізації.

Укрупнення виробництва, спеціалізація стали домінуючою тенденцією сільського господарства, до того ж не тільки на рівні окремих сільськогосподарських підприємств, а й на рівні цілих регіонів і країн. Останнє — характерне для Іспанії, де сільське господарство фактично стало монокультурним — зорієнтованим лише на вирощування олив. Як згадувалось раніше, концентрація сільськогосподарського виробництва стимулювала збільшення сільського безробіття та соціальної напруги тощо. У цій ситуації урядові та муніципальні структури Іспанії швидко зорієнтувались та сприяли переорієнтуванню сільського населення з виробництва на туризм. Тому 1-й конгрес сільського туризму було присвячено особливостям розвитку цієї галузі, які на той час були характерними для Іспанії. Результати роботи конгресу лягли в основу урядової програми розвитку сільського туризму в Іспанії, яка успішно реалізовується вже протягом двох років.

Якщо зайнятися порівнянням проблем сільськогосподарської галузі Іспанії та України, то подібного знайдеться значно більше, ніж розбіжностей. Так само як для Іспанії, Україні характерні тенденції на посилення концентрації сільськогосподарського виробництва, його спеціалізації тощо. І, без всякого сумніву, країни «об'єднує» зростаюче безробіття на селі. Для вирішення цієї проблеми грошей в українській економіці, яка лише починає вставати з колін, немає. Бо йдеться не про сотні чи й навіть тисячі робочих місць. Йдеться про 50—60 відсотків сільського населення України.

1-й Європейський конгрес сільського туризму відбувся в період з 3 по 5 жовтня 2003 р. в місті Хаєні (Андалузія/Іспанія). Конгрес було організовано та проведено федерацією EUROGITES — Європейська федерація фермерського та сільського туризму за підтримки Міністерства туризму Андалузії/Іспанії. У роботі конгресу взяло участь понад 400 учасників із 35 країн. Додатково в період проведення конгресу було проведено виставку — ярмарок туризму, в якій взяли участь представники всіх країн-учасниць конгресу. Його мета — допомога сільським господарям та підприємцям, а також розробка можливостей для подальшого розвитку сільського туризму в Європі.

Черга за Україною

Активно співпрацюючи зі своїми партнерами по EUROGITES, Спілка сприяння розвитку сільського туризму в АР Крим за підтримки ДП «Національна туристична організація» виступила з ініціативою провести другий Конгрес сільського туризму в Україні. Завдяки активній позиції та з огляду на сподівання, які покладено на Україну після подій помаранчевої революції, керівництво EUROGITES прийняло позитивне рішення (попередньо передбачалося провести захід в Угорщині). Про підтримку місця проведення заявив і президент Всесвітньої туристичної організації пан Франческо Франджаллі та низка інших загальноєвропейських туристичних організацій.

Організаційний комітет ІІ конгресу сільського туризму запропонував провести його під гаслом «Сільський туризм як інструмент розвитку та інтеграції». Зважаючи на поставлені новою владою завдання, ця тема є дуже актуальною для України. Під час ІІ Конгресу буде проведено широку дискусію за участю провідних європейських експертів, членів урядів європейських країн та членів Європарламенту. Дискусія відбуватиметься з огляду на конкретні проблеми та проблематику українського села. Причому вестиметься вона й у форматі окремих робочих груп. За погодженням з EUROGITES в роботі 2-го Конгресу заплановано такі робочі групи:

- Сільський туризм як приклад сталого розвитку.
- Прямі та непрямі вигоди для регіонів від розвитку сільського туризму.
- Традиції та сільський туризм — поєднання для прогресу.
- Сільський туризм та євроінтеграція.
- Сільський туризм як інструмент комплексного розвитку сільського соціуму.
- Європейський ринок сільського туризму: маркетинг та реклама тощо.

Крім цього, в рамках зібрання планується провести низку супутніх заходів: виставку-ярмарок сільського туризму України, фестиваль вина, фестиваль фольклорних колективів, презентації майстрів народних промислів тощо. Таким чином ми плануємо представити гостям конгресу якнайширший спектр туристичної привабливості українського села.

У статті багато йдеться про значення сільського туризму для України. Як підгалузь «великого туризму» це справді є дієвим інструментом створення робочих місць, джерелом залучення іноземного капіталу та інвестицій. Але треба згадати ще одну невід'ємну складову частину успіху будь-якої справи — рекламу. Хочеш мати туризм джерелом надходження великих грошей — потрібне не лише бажання та умови, а й широкомасштабна, агресивна та високопрофесійна реклама. Хто має її робити, якщо справа стосується національних інтересів? Відповідь одна — держава. Нині для рекламування цього заходу у країнах Європи (майбутнім «споживачам» українського сільського туризму) необхідно 750 тисяч гривень. Звичайно, у складних економічних умовах їх краще витратити на соціальні доплати: пенсії, стипендії). Але, вкладаючи сьогодні тисячі, завтра економіка України отримає мільйони. До того ж зменшаться соціальні доплати, хоча б тому, що зменшиться безробіття.

Крім того, туризм в Україні вже нині є домінуючою галуззю економіки в багатьох регіонах України. Саме завдяки туризму люди тут мають робочі місця і відбувається соціальний розвиток. Цього в жодному разі не можна втрачати. Адже наші конкуренти на світовому туристичному ринку — Туреччина, Словаччина, Польща та інші — залюбки перехоплять наших гостей. А піти з ринку завжди набагато легше, ніж вступити до нього.

Де взяти гроші?

Специфічним для сільського туризму є те, що займаються ним переважно далеко не найбагатші члени суспільства. В основному — люди, для яких ця діяльність є джерелом хоч якогось додаткового заробітку. І це не специфіка України, бо така само ситуація й в інших країнах Європи. Як тільки сільський господар починає приймати гостей, він одразу стикається з необхідністю адаптувати своє житло для нових умов. Може, потрібно буде зробити ремонт житла, перепланування, облаштування нових приміщень. Окрема тема — туалети, ванні кімнати. З огляду на реалії українського села йдеться не про великі гроші, та все одно їх треба десь узяти. І тут постає проблема, характерна для всіх підприємців-початківців — для того, щоб заробити, треба мати початковий капітал. Так, ми пройшли стадію «дикого капіталізму», виходимо на цивілізаційні рейки, тому вихід — в оформленні кредиту. Однак вони ще недоступні для більшості селян. І не лише через відсотки, які вимагають банки за користування кредитами. Банки переважно з недовірою ставляться до цього бізнесу. Та вихід є.

Дуже важко працювати та лобіювати свої інтереси тоді, коли господарства не об'єднані ніякими зв'язками. Але вже нині відбувається процес утворення громадської організації, яка змогла б стати справжнім об'єднанням власників садиб. Федерація сільського туризму могла б розв'язати цілу низку проблем. Це і відповіді на питання організації та ведення такого бізнесу, і утворення кредитних спілок. Крім того, федерація ставить за мету розробити цілісну програму надання кредитів і вітчизняними банками, і відкриття кредитних ліній іноземними інституціями. Ми переконані: програма, що розробляється федерацією спільно з її членами та міжнародними організаціями, дасть можливість зробити кредити та інвестиції сільським господарям досяжними, дешевими і безпечними.

У цьому контексті (залучення іноземних інвестицій та іноземного досвіду) значні сподівання покладаються на проведення ІІ Європейського конгресу сільського туризму в Україні. Федерація сільського туризму, через членство у Всесвітній федерації туризму, зможе не лише отримати доступ до іноземних кредитів, а й включити українські господарства в європейську систему сільського туризму. Це дасть змогу через кілька років конкурувати не лише зі Східною, а й із Західною Європою. Однак для цього необхідно докласти певні зусилля: утворити регіональні спілки Федерації сільського туризму України, провести ІІ конгрес, ввійти до світового інформаційного простору та навчити наших людей вести туристичну справу на селі. Тому й зусилля мають бути докладені всіма, хто в цьому зацікавлений — від селянина до міністра.

Володимир КАФАРСЬКИЙ, народний депутат України, секретар Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти.

EUROGITES — Європейська федерація фермерського та сільського туризму (European Federation of Farm and Village Tourism) Європейська федерація фермерського та сільського туризму була заснована у 1990 році з метою розвитку та організації зеленого (сільського) туризму в Центральній та Північній Європі.
Європейська федерація фермерського та сільського туризму тільки у Європі представляє інтереси більш як 200 000 сімей, котрі працюють у сфері сільського зеленого туризму.
Членами EUROGITES є господарі агроосель, що представляють понад 20 європейських країн. Очолює EUROGITES Президент федерації Клаус Ерліх (Klaus Ehrlich).
Станом на лютий 2005 року членами EUROGITES є дві українські громадські організації: Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Криму та Спілка сприяння розвитку зеленого сільського туризму в Україні.

Сім'я, яка починає працювати у сфері сільського туризму, не лише вирішує проблему зайнятості. Вона сприяє створенню нових додаткових робочих місць

■ АКТУАЛЬНО

Європі слід пам'ятати уроки Чорнобильської катастрофи

Другий день квітневої сесії Парламентської асамблеї Ради Європи у Страсбурзі припав на річницю Чорнобильської катастрофи. На вечірній частині пленарного засідання Асамблея розглянула доповідь Комітету ПАРЄ з економічних питань і розвитку "Збільшення енергетичної вразливості Європи". У ході дебатів депутати заслухали доповідь заступника голови постійної делегації Верховної Ради України, народного депутата України Анатолія РАХАНСЬКОГО.

ПАРЄ постійно приділяє увагу питанням розвитку енергетики й особливо впливу використовуваного (природного і ядерного) палива на святая святих — навколишнє середовище.

Працюючи над проблемами збереження довкілля, світ пішов шляхом розвитку ядерної енергетики, на жаль, не вирішивши питання переробки і збереження відпрацьованого ядерного палива і його відходів.

Водночас у доповіді й у проекті резолюції відзначається необхідність будівництва Міжнародного термоядерного експериментального реактора. Наша політгрупа в основному підтримує проект резолюції, однак вважає: не вирішивши проблеми безпечного збереження і переробки відпрацьованого ядерного палива і його відходів, ми не повинні погоджуватися на будівництво Міжнародного термоядерного реактора.

Сьогодні країни, котрі виробляють електричну енергію на атомних станціях, не дотримують умов Лондонської конвенції "Про забруднення навколишнього середовища радіоактивними відходами", скидаючи їх в океан або під землю. Невже нас не навчила планетарна катастрофа на ЧАЕС?

Хотілося б нагадати: саме сьогодні, 26 квітня, 19 років тому сталася планетарна катастрофа на Чорнобильській атомній станції. Гігантська радіоактивна хмара накрила значну територію України, Білорусі, Росії. По всьому континенту: від Італії до Норвегії і Великобританії було зафіксовано істотне підвищення рівня радіації. Більш як 8 мільйонів осіб — мешканців України, Росії, Білорусі — зазнали радіоактивного опромінення. 400 тис. чоловік були переселені, залишили рідні домівки. 600 тис. людей — жертв наслідків аварії — пішли з цього світу.

Незважаючи на прийняті заходи для ліквідації наслідків цієї катастрофи, стан екологічної і підвищеної радіаційної небезпеки на об'єктах ЧАЕС викликає велику тривогу за майбутнє країн Європи і світу. Побудований у 1986 році в екстремальних умовах об'єкт "Укриття", в якому лежить 200 тонн ядерного палива — випромінюванням 3500 рентгенів/год., — перебуває в аварійному стані. Новий "Конфайнмент" не будується. У такому само стані й об'єкт, де зберігається 1800 тонн відпрацьованого ядерного палива із сумарною активністю 1 мільярд кюрі. Будівництво нового сховища затримується. На думку фахівців-атомників, якщо не розв'яжемо ці питання, виникає нова ядерна небезпека!

28 країн-донорів Європи створили Чорнобильський фонд "Укриття". Головним керівником і розпорядником робіт на об'єктах ЧАЕС є ЄБРР. Однак роботи на цих об'єктах відстають на 5 років. Що викликає велике занепокоєння.

З огляду на те, що проблеми ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС сьогодні — це проблеми Європи, вношу пропозицію і прохання до Бюро ПАРЄ — дати доручення комітетам: з економічних питань і з питань навколишнього середовища, сільського господарства і місцевих органів самоврядування підготувати доповідь "Чорнобильська катастрофа — 20 років по тому" і заслухати його на квітневій сесії 2006 року.

Степан Гавриш: "Я не буду в опозиції"

Політик активної центристської позиції Степан ГАВРИШ виступає за розширення політичного простору демократії в Україні через проведення політичної реформи. Про політичну ситуацію та можливі конфігурації на політичному олімпі напередодні парламентських виборів наша розмова.

— Степане Богдановичу, ви заявили, що всеукраїнське об'єднання "Центр", яке ви очолюєте, братиме участь у виборах 2006 року. Чи визначилися ви стосовно своїх політичних партнерів?

— Сьогодні жодна з політичних сил чи політичних команд, напевне, ще не визначилася щодо політичної моделі участі у виборах 2006 року. Нині як голова всеукраїнської партії "Центр" працюю над концепцією, що дозволить об'єднатися з іншими політичними силами та йти на вибори єдиним блоком. Тривають непрості дискусії стосовно нового формату політичної влади в Україні. Адже внесені до Конституції зміни відкривають перспективи принципово нових за своєю якістю та політичною ефективністю інструментів управління державою.

Відступивши від політичного берега, на якому я протягом певного часу перебував, можу точно заявити, що не буду в опозиції. Бо не хочу боротися проти сучасної державницької ідеології, цінностей, проголошених на Майдані Віктором Ющенком. Утім, я давно засвоїв правило, дуже важливе для політика: ніколи не говори ніколи. Восени ситуація може принципово змінитися, і конфігурація політичних сил буде зовсім інша. Опозиційність може стати дуже вигідною картою, яку розігруватимуть майже всі. Отже, тільки у вересні-жовтні стане остаточно зрозуміло, до якого політичного блоку приєднається партія "Центр".

— На яких ідеологічних засадах будується ваша політична програма?

— Вона збігається з моїм баченням шляхів національного розвитку. Насамперед — це принципи узгоджувальної демократії, коли влада не може діяти всупереч інтересам нації, а всі свої рішення узгоджує із суспільством. Я завжди був послідовним у відстоюванні цієї позиції, працюючи над втіленням політичної реформи.

Мені, як лідеру партії, близька ідеологія народної демократії, котра має спільне з центризмом, але є більш всеохоплюючим поняттям.

Хотів би зазначити, що на виборах 2006 року ідеології не матимуть принципового значення. Ключову роль відіграватимуть тактичні дії політичних еліт, переконливість позицій, зокрема в соціальній сфері, та якість. А також харизма самих політичних лідерів і довіра до них. Найбільшу підтримку електорату матимуть політичні сили, які сповідують принципи соціального партнерства, соціальної солідарності.

Останнім часом у суспільній свідомості відбулися величезні зміни, значення яких ми ще цілком не усвідомили.

Народ відчув, що саме він є єдиним легітимним джерелом влади, і в будь-який час може відкликати своїх обранців через вулицю чи майдан. Політична еліта може бути змінена, якщо не виконає покладені на неї завдання. На пострадянському просторі відбувається своєрідний пасіонарний вибух. Це ми бачимо на прикладі Грузії, України, Киргизстану — країн, національний розвиток яких був загальмований авторитарними режимами.

Закінчується епоха пострадянського кланового управління з високим рівнем корупції. Її руйнівні наслідки спостерігаються і нині. На новому етапі розвитку маємо всі шанси зробити істотний прорив.

— Після президентських виборів в Україні зникла опозиція. Чим це можна пояснити?

— У нас справді відсутня опозиція. На уламках колишнього режиму утворилася віртуальна ситуативна опозиція, яка не впливає на прийняття владних рішень. Цьому є кілька причин. По-перше, політичні партії з 1991 року не розвивалися класичним шляхом, а формувалися як бізнес-холдинги. Їх створювали для лобіювання вузькоклановиx інтересів, тому вони не можуть бути в опозиції.

Друга причина пов'язана з компрадорською позицією значної частини бізнес-еліти, яка мала певні преференції від режиму Кучми і водночас співпрацювала з тодішньою опозицією. Характерно, що політичні сили, які боролися з попередньою владою, за невеликим винятком, не втратили своєї власності, а навіть збільшили свої прибутки. Це засвідчує, що режим Кучми був надзвичайно лояльним стосовно своїх опонентів.

Не сприяє утворенню демократичної опозиції і те, що нова влада почала діяльність з серйозних репресій, переслідувань своїх опонентів. Страх поки що паралізував більшу частину тих, хто міг би стати сторожем демократії. На жаль, сьогодні влада розпочала наступ на засоби масової інформації. Це ми бачимо на прикладі каналу НТН. ЗМІ, як і інші інститути громадянського суспільства, намагаються поділити за принципом своїх і чужих. Діючи в такий спосіб, влада за прикладом старої продовжує знищувати паростки демократії. Це — надзвичайно небезпечна тенденція. Адже без реальної, не призначеної, або, ще гірше, "потішної", опозиції Україна умре як демократична держава.

— Наскільки вірогідним є перехід до опозиції Юлії Тимошенко, зважаючи на стрімке зростання її рейтингу за період діяльності на посту Прем'єр-міністра?

— Парадоксальність ситуації полягає в тому, що нова опозиція може виникнути саме в таборі політичних партнерів В. Ющенка, які пройшли серйозну школу політичної боротьби.

Симптоматичним є вихід з фракції "Наша Україна" потужної групи на чолі з Костенком і Плющем. Безумовно, це — дрейф до опозиції. Ключову роль в цьому процесі може відігравати Іван Плющ, надзвичайно мудрий і досвідчений український політик, який, власне, найбільше посприяв формуванню Ющенка як лідера нації. Його відхід від Кучми остаточно підірвав довіру до останнього. Я сказав би точніше: саме Іван Плющ послідовно, вперто і відважно вів Віктора Ющенка до його президентства.

Я не думаю, що у лавах нової опозиції буде Юлія Тимошенко, принаймні найближчим часом. Вона є досить прогнозованим і прагматичним політичним менеджером. Якщо її, звісно, не змусять це зробити.

Прем'єр-міністр Тимошенко підтвердила свою здатність ефективно працювати. Вона має сьогодні безпрецедентну підтримку в парламенті — майже 400 голосів. Під час обговорення проекту змін до бюджету ми побачили серйозного і мотивованого національного лідера. Якщо Тимошенко і Ющенко працюватимуть єдиною командою, в Україні буде надзвичайно ефективна влада, здатна до швидкого прогресу. А якщо Тимошенко підштовхнуть до конфлікту, а такі кроки нині відбуваються, вона справді може перейти в опозицію. У цьому разі її шанси на перемогу будуть надзвичайно високі. Вона вже стала національним лідером.

— Чи не означає прийняття змін до державного бюджету, що в парламенті утворилася нова більшість, згуртована навколо національних інтересів?

— Це свідчить не про створення більшості, а про вміння Прем'єр-міністра проводити ефективну соціальну політику, яка є одним із проявів узгоджувальної демократії.

— Недавно Роман Зварич в ефірі 5 каналу звинуватив представників уряду в лобіюванні інтересів корумпованих бізнес-структур. Чи не складається у вас враження, що нова політична команда йде шляхом режиму Кучми. Про що свідчать постійні скандали, непрозорість у прийнятті рішень, порушення принципів розмежування бізнесу і влади, наступ на свободу слова.

— Нова влада вже за короткий термін допустила чимало помилок. Декларативна боротьба з корупцією призвела лише до збільшення розмірів хабарів. Тобто зросла ціна на корупцію. Це нині визнають майже всі. Більшість урядовців мають прямі або опосередковані зв'язки з бізнесом. Переслідуючи своїх опонентів, які часто були або є їх партнерами, вони тільки прикривають власні бізнес-інтереси і використовують "помаранчеву" риторику для перерозподілу власності. Все це відбувається на сумному тлі цензури, самоцензури і закритості влади.

Тіньова економіка сягнула критичної межі.

Майже всі провладні народні депутати намагаються отримати будь-які посади в уряді. Це вражаючий симптом. Постійні скандали, стрімке нівелювання професійної моралі, тотальні кадрові зачистки свідчать про падіння політичної культури. Не треба забувати, що корумпованість влади усіх рівнів може стати раковою пухлиною, метастази якої загрожують демократії в Україні. Звичайно, потрібно дати владі час для сформування стратегії і тактики національного розвитку.

— Отже, в Україні діє кадрово оновлений режим Кучми?

— Традиції управління державою епохи Кучми не тільки збереглися, а й помножилися. Як і раніше, вся влада зосереджена на кінчику пера однієї особи. Це, без сумніву, породжує зловживання та конфлікти. Прикро, що потураються принципи, які кілька місяців тому були проголошені на Майдані і підтримані народом. Суспільство перебуває в очікуванні переходу до нового формату влади, президентсько-парламентської республіки, яка принципово змінить стандарти національного розвитку. Я говорив і ще раз хочу наголосити: Європу треба будувати в Україні, нація має стати єдиною і гуртуватися навколо Президента, а не його оточення. Для Президента найголовніше і найскладніше саме в цей час запропонувати політичну амністію для своїх опонентів і почати новий національний діалог.

Записала Олена КОТЛЯР.

Залишиться один вихід — зупиняти енергоблоки,

якщо й надалі недостатньо дбатимемо про підвищення їх безпеки, заплутавшись у численних програмах

Таку умову висунула новий голова Державного комітету ядерного регулювання України Олена Миколайчук на колегії, де аналізували хід виконання заходів "Комплексної програми модернізації та підвищення безпеки діючих енергоблоків АЕС". Чим викликана така стурбованість?

Передісторія із безвідповідальним відтінком?

Названою програмою передбачено реалізувати протягом 2000—2005 років 389 заходів. На сьогодні впроваджено лише 82 заходи. До нового року передбачається втілити ще 71. У сумі матимемо 153. Всього 40 відсотків із запланованих. Що це? Безвідповідальність осіб відповідальних за безпеку ядерних установок, чи щось інше?

Проект програми, якою визначені обсяги і терміни виконання, було розроблено і подано на розгляд Кабінету Міністрів у 2000 році. А погодили і схвалили її там лише у серпні 2002 року. Терміни виконання заходів не відкорегували, не перенесли. Мало того, наказ НАЕК "Енергоатом" про виконання запланованих робіт вийшов тільки у квітні 2003 року.

Отже, на колегії йшлося про те, що мало бути зроблене за чотири роки, а фактично — за два. Формально підхід правильний: записано, коли має бути виконаний той чи інший захід, треба й питати за це. І не має значення, коли хто схвалював, видавав накази. Головне інше — робити все необхідне для безпечної експлуатації енергоблоків.

Представники НАЕК "Енергоатом" виправдовувалися: недовиконано заходи програми через невизначеність джерел фінансування. Спочатку (проектом програми) передбачалося здійснити роботи за кошти спеціального фонду державного бюджету. А потім експлуатаційникам сказали: робіть це за рахунок інвестиційної складової тарифу на електроенергію.

Підвищувати тариф "Енергоатому" не дозволили. Це болісно вдарить по гаманцях споживачів. А чинний ядерний тариф, який, до речі, нижчий нині за той, що був у 2002 році, коли ухвалювали програму, не дає можливості повною мірою фінансувати всі напрями діяльності компанії.

Тож нинішнього, завершального, року на виконання програми "Енергоатом" спроможний виділити трохи більш як 600 млн. грн., що становитиме всього дві третини від необхідних обсягів.

Їх багато, а чіткість треба пошукати

Оту затверджену у 2002 році програму було розроблено ще у... 1996 році. А їй передувала первісна комплексна, розроблена ще у 1988 році. За 16 років її змінювали 6 разів і кожну видавали, як нову. Ота первісна досі також не виконана. Якщо такий довгий та тривалий шлях появи на світ останнього варіанта комплексної програми, то таким буде і її виконання. А безпека АЕС?

Не жахайся, читачу. В атомній галузі існує і виконується, з'ясовується, 32 різні програми. Вони дублюють, доповнюють одна одну. У кожній з них, запевняв Вадим Грищенко, який донедавна очолював комітет Держатомрегулювання, є заходи важливіші, ніж у чинній комплексній програмі. Всі вони в міру можливості виконуються, тож безпека енергоблоків підвищується. За останні чотири роки вона, мовляв, зросла майже в чотири рази. Якщо це так, то нам усім слід заспокоїтися? Тоді скажіть, навіщо плодити стільки програм? А для "вибиття" коштів, звучала відповідь.

Колегія поставила вимогу: відкорегувати терміни виконання всієї програми і окремих заходів, не зменшуючи їх кількість. Не погодилася і з таким великим "сімейством" програм. Визнала за доцільне звести всі найважливіші завдання безпеки ядерних блоків у 2—3. А ще звернула увагу Мінпаливенерго, що воно недостатньо опікується розробкою, плануванням і реалізацією всіх заходів з підвищення безпеки енергоблоків і атомних станцій загалом.

Безсумнівно, такі акценти — важливі й доречні. Але залишається одна істотна невизначеність: за які все-таки кошти має бути здійснено підвищення безпеки атомних станцій? Якщо їх не буде, то доведеться зупиняти окремі енергоблоки.

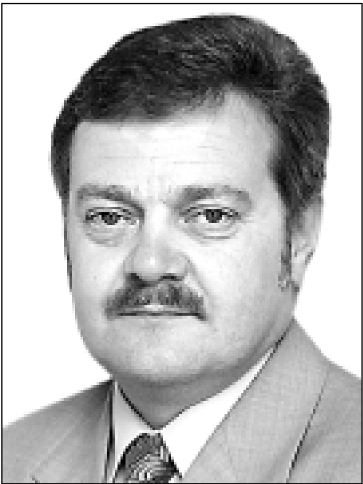
Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Київ.

Акценти у військовому реформуванні

Характер нових викликів та загроз істотно вплинув на перегляд провідними країнами світу концептуальних засад військового будівництва та застосування військових формувань. З урахуванням цього має вестися реформування Збройних сил України та сучасне військове будівництво нашої держави. Одним із основних пріоритетів у оборонній політиці нашої держави протягом останніх років було занадто радикальне скорочення Збройних сил та інших військових формувань.

З метою визначення «системи координат», у якій держава має здійснювати своє військове будівництво, в Україні за участі фахівців НАТО був проведений

Георгій МАНЧУЛЕНКО

Оборонний огляд

За його підсумками в липні 2004 року було схвалено Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року (Біла книга).

Біла книга містить довгострокову концепцію реформування Збройних сил, головна мета якої полягає в істотній трансформації кількісних показників для досягнення визначених якісних параметрів, що має бути основою і для внутрішніх планів розвитку нашої армії, і для планів міжнародного співробітництва Збройних сил в рамках існуючих форматів Україна — НАТО.

Водночас необхідно зазначити, що деякі положення цього документа не є беззаперечними (питання забезпечення здатності Збройних сил України робити внески до миротворчих операцій та заходів контртерористичного характеру не розглядаються; немає належного наукового обґрунтування різкого скорочення чисельності ЗСУ).

До одного з основних завдань Збройних сил України належить здатність адекватно реагувати на ймовірні конфлікти низької (збройні конфлікти) та середньої (локальна війна) інтенсивності з метою забезпечення непорушності кордонів та територіальної цілісності України.

З огляду на це потрібно підходити до визначення структури бойового та чисельного складу мирного часу, який буде спроможний адекватно реагувати на зазначені вище кризові сценарії.

Відповідно до функціональної структури модель Збройних сил України 2015 року мирного часу передбачає мінімально необхідні бойові можливості, які повинні мати потенціал для їх нарощування до потрібного рівня. Це має забезпечуватися наявністю у складі ЗСУ функціональних структур: Об'єднаних сил швидкого реагування (ОСШР), Основних сил оборони та Сил підтримки (підсилення).

Об'єднані сили швидкого реагування

зі строком готовності до виконання бойових завдань до 30 діб та комплектованістю на рівні 90 — 100 відсотків від загальної чисельності призначені для запобігання та стримування можливої агресії проти України, негайного реагування на будь-які загрози воєнного характеру, нейтралізації (ліквідації) конфліктів низької інтенсивності та недопущення переростання їх у локальну (регіональну) війну.

У мирний час, крім того, ОСШР мають забезпечувати бойове чергування з протиповітряної оборони, захист важливих об'єктів країни від терористичних посягань, прикриття державного кордону, інші.

Абстрактний аналіз характеру воєнних конфліктів останніх років свідчить, що збройним конфліктам сучасності властива висока динамічність перебігу, відсутність чітко виражених фаз протікання, висока технологічність у поєднанні з оперативною гнучкістю ударів по усіх елементах оперативно-стратегічних порядків та критичній інфраструктурі супротивників. До того ж швидкоплинність та динаміка маневру засобів нападу істотно ускладнюють можливості щодо проведення стратегічного розгортання, мобілізації та оперативного обладнання ймовірних театрів воєнних дій.

Особливого значення у загрозливий період та на початкових етапах воєнних дій набувають розвідка, управління, зв'язок, захист від нападів з повітря та здатність до швидкого маневру наявними силами та засобами.

У цьому зв'язку постає питання відповідності перспективного бойового потенціалу ОСШР спектру завдань, які на них покладені.

Беззаперечно, одними з основних компонентів ОСШР є частини та з'єднання ВПС та ППО, що нині входять до складу Повітряних сил ЗС України.

Повітряні сили

Попередній аналіз деяких характеристик бойового складу, кількості та якісного стану озброєння, яке до 2015 року планується мати у Повітряних силах, під кутом зору захисту важливих районів та об'єктів інфраструктури держави від ймовірних ударів з повітря свідчить про недостатню його відповідність рівню потенційних бойових завдань. Наприклад, кількість зенітних ракетних комплексів та систем, які планується мати у складі Повітряних сил до 2015 року (15 ЗРК різного типу) навіть за критерієм простого підрахунку кількості цільових каналів та вогневих спроможностей не відповідає завданням забезпечення прийнятного рівня протиповітряної оборони. І це стосується лише завдань по ППО районів держави, без урахування необхідності протиповітряної оборони військ. Це проблема, на яку вже зараз потрібно звернути увагу.

Іншим важливим завданням Повітряних сил є забезпечення здатності відігравати провідну роль у розвідці та повітряному враженню військ (сил) та об'єктів оперативних порядків ймовірного противника. Для виконання цих завдань у складі перспективної структури Повітряних сил України планується мати лише одну бомбардувально-розвідувальну та одну штурмову бригади. Але чи здатні будуть ці дві бригади за своїм кількісним складом (без аналізу аспектів якісного характеру, тактико-технічних характеристик авіаційних систем, комплексів розвідки, управління, взаємодії тощо) виконувати одночасно весь спектр не тільки тактичних, а й оперативно-стратегічних завдань. Це питання теж дискусійне.

Сухопутні війська

Інший важливий аспект — бойовий потенціал перспективної структури Сухопутних військ (СВ).

У складі СВ зразка 2015 року планується мати тринадцять бригад, з яких 2 — аеромобільні (легкі), 2 — легкі, 5 — механізовані, 3 — артилерійські та одну танкову. Тобто без урахування специфічних функцій артилерійських — 4 легкі, 1 — важку та 5 —змішаного характеру.

Жодним чином не беручи під сумнів необхідність досягнення відповідних критеріїв мобільності та гнучкості, треба зазначити, що оперативно-стратегічна мобільність та гнучкість не повинна досягатися за рахунок зменшення ударного (наступального) потенціалу Сухопутних військ, який життєво важливий для проведення контрнаступальних операцій як необхідних складових операцій оборонного характеру. Розмір території та географічні умови України диктують необхідність здатності наших Сухопутних військ до виконання класичних для СВ завдань утримання районів держави у разі агресії, локалізації та усунення ймовірного вторгнення. А з цього випливає необхідність передбачення певної кількості «важких» з'єднань у складі Сухопутних військ.

І армію треба годувати

Безумовно, всі дискусійні питання потребують детального вивчення та обговорення. Але потрібно концептуально визначитися щодо системного вирішення дилеми реформування. З одного боку, рівень наявних фінансово-економічних ресурсів диктує підходи до визначення критеріїв проведення реформ в оборонній сфері, а з іншого — погляди на перспективні концептуальні основи, застосування ЗС під час вирішення завдань, що на них покладаються. Оптимальне вирішення — десь між цими екстремумами.

На мій погляд, належне фінансування оборонних витрат може бути забезпечено. Для цього необхідно припинити розкрадання та нецільове використання бюджетних коштів, а також нещадно викорінювати найменші прояви корупції, де б вони не виявлялися. Хто не хоче годувати свою армію, той буде годувати чужу!

Аналізуючи напрями реформування збройних сил провідних держав світу, можна зробити висновок, що основним завданням їхніх трансформацій є забезпечення такого бойового потенціалу, який би забезпечував ведення усього спектру сучасних операцій. У цьому зв'язку основні акценти сучасного військового будівництва ґрунтуються на:

— розробці нових оперативних концепцій;

— втіленні в перспективних зразках озброєння і військової техніки новітніх технологічних досягнень;

— підготовці до застосування військ (сил) на міжвидовій основі.

До того ж особливого значення набуває питання щодо того, як потенційний противник зможе вести збройну боротьбу, а не хто конкретно ним може бути і де розпочнуться бойові дії.

Типи конфліктів і пріоритети

Потрібно чітко усвідомлювати, що, крім «класичних» воєнних конфліктів, існують типи війн, які звичайним збройним силам вести дуже складно. Військові експерти визначають їх як конфлікти низької інтенсивності: воєнні дії ведуться нетрадиційними засобами, категорії «фронт-тил», «перемир'я-бойові дії», «комбатант-некомбатант» тощо розмиті чи відсутні, а масштаби втрат мають обмежений характер. Такими конфліктами є повстанські дії, контрповстанські операції, військові перевороти, терористичні акти, економічна та психологічна війни. Після Другої світової війни у світі було близько 120 конфліктів такого типу. Але всі загрози цивілізації не зводяться виключно до тероризму чи «асиметричних» конфліктів, тому збройні сили і спеціальні служби провідних держав світу готуються до реагування на максимально повний спектр різноманітних загроз.

У цьому зв'язку вважається, що головним змістом перспективного військового планування і будівництва збройних сил має бути зміщення акценту з оптимізації їхньої структури під кутом зору ймовірної участі в конфлікті на одному чи двох театрах воєнних дій (не відкидаючи таких ймовірностей) на формування вищих бойових можливостей взагалі.

Тому основна увага зосереджується на таких пріоритетних напрямах:

— нарощуванні можливостей з проведення спільних операцій за рахунок формування штабів постійних об'єднаних оперативних формувань;

— удосконаленні та запровадженні інтегрованих систем управління, розвідки, зв'язку та радіоелектронної боротьби, а також розширення можливостей об'єднаних формувань щодо стратегічної мобільності та, у разі необхідності, передової присутності;

— підвищенні ролі експериментів під час розробки нових форм і способів ведення бойових дій, оперативно-стратегічних концепцій, перспективних організаційно-штатних структур військ (сил), військових ігр, командно-штабних і військових навчань;

— розширенні можливостей розвідки, вдосконалення засобів збору, обробки і доведення розвідувальних даних до споживачів в реальному масштабі часу в усіх ланках оперативно-тактичних порядків військ (сил);

— розбудові необхідного потенціалу шляхом розширення програм НДДКР, збільшення об'ємів закупівель новітніх озброєнь і військової техніки.

Одним з основних напрямів підвищення бойових можливостей збройних сил є покращання якості планування, управління, розвідки і зв'язку. При цьому розвідка, протиповітряна оборона та радіоелектронна боротьба не повинні розцінюватися як види бойового забезпечення (в усіх чинних нині бойових статутах Збройних сил України розвідка, ППО та РЕБ віднесені до видів бойового забезпечення), оскільки в умовах високотегнологічної війни сучасності вони вже відіграють роль самостійних видів збройного протиборства. Наявність на озброєнні армій провідних держав світу та динамічний розвиток розвідувально-ударних та розвідувально-вогневих комплексів та систем є яскравою ілюстрацією цієї тези.

Однією з сучасних тенденцій розвитку систем розвідки і спостереження є розробка інтегрованих платформ, які об'єднують безпілотні літальні апарати (БЛА), пілотовані літальні апарати та системи космічного базування. Особливо швидкими темпами нарощується парк розвідувально-ударних БЛА.

Тому одним з першочергових завдань коригування процесу реформування Збройних сил України є негайне припинення скорочення систем БЛА, авіаційних частин, частин РЕБ, з'єднань ППО, на озброєнні яких перебувають зенітні ракетні системи та комплекси типу С-300, «Бук-М1», «Оса», «Тор» тощо.

Потрібно продовжувати модернізацію наявних технічних засобів розвідки, прискорити створення нових засобів для ведення хімічної і біологічної розвідки, а також виявлення заглиблених і замаскованих цілей.

Питання ефективного використання розвідувальних даних тісно пов'язане з необхідністю запровадження адаптивного планування.

Здатність гнучко і швидко планувати застосування наступальних та оборонних компонентів сил повинна забезпечити істотну перевагу у можливостях врегулювання криз, стримуванні потенційних нападів, веденні бойових дій, а також участі у спільних (багатонаціональних та миротворчих) операціях.

Для ведення спільних операцій потрібно розпочати створення об'єднаних оперативних формувань модульного типу. Їх основу мають складати сформовані і підготовлені для вирішення конкретних завдань оперативно-тактичні групи різної чисельності і бойового складу. Ці формування мають бути мобільними і водночас мати високі вогневі спроможності, живучість, здатність до автономного ведення маневрених бойових дій та нарощування зусиль.

Іншим важливим акцентом реформування має бути створення гнучкої оборонної інфраструктури, головним завданням якої є забезпечення здатності до оновлення існуючих систем озброєнь, виробництва зброї та розгортання якісно нових військових систем. За даними Стокгольмського інституту дослідження проблем миру в 1999 — 2003 роках, частка закупівель комплексів та систем озброєнь в загальній структурі оборонних замовлень провідних країн світу зростала, в той час як окремих зразків озброєння — зменшувалася. Тобто спостерігається тенденція до системного вирішення військово-технічних проблем. Цей досвід є надзвичайно важливим для системного визначення пріоритетів у військово-технічній політиці України.

На сьогодні у військовій організації держави є

Перекіс в бік «поліцейського» компонента

А це — не на користь Збройних сил України.

Зараз чисельність ЗСУ становить близько 280 тис. осіб, в т. ч. майже 75 тис. службовців, тобто цивільного, забезпечуючого компонента (до кінця 2005 року буде 245 тис. чол., з них 65 тис. цивільних). Таке співвідношення між бойовим і забезпечуючим компонентом є загрозливим для боєготовності і боєздатності ЗС.

Чисельність «поліцейського» компонента становить майже 500 тис. осіб. Висновок — очевидний!

До першочергових завдань можна віднести: реформування СБУ, а також МВС — в розрізі військових формувань.

Потрібно зазначити, що в тому вигляді, в якому нині існує Служба безпеки, вона не відповідає вимогам, висунутим перед розвинутими демократичними країнами. Тобто СБУ значною мірою копіювало КДБ СРСР. А як відомо, КДБ було структурою, яка формувалася, щоб бути каральним органом тодішнього режиму.

СБУ так само повинна позбавитися невластивих їй функцій, тобто міліцейських, передати функції військової контррозвідки до Міністерства оборони (як це зроблено в абсолютній більшості демократичних країн), а також де-юре «відпустити» від себе розвідку.

Відповідно до чинного законодавства України на сьогодні існують: Головне управління розвідки Міністерства оборони, Департамент розвідки Служби безпеки та розвідувальний орган Державної прикордонної служби.

Як правило, в розвинутих демократіях розвідувальні структури не входять до складу «поліцейських» відомств, як це має місце у нас в СБУ. Служба зовнішньої розвідки (створена на базі Департаменту розвідки СБУ), яка де-факто начебто виведена зі складу СБУ, насправді залишається там і надалі. Щоб відокремлення відбулося де-юре, необхідно внести зміни до законів про СБУ, про розвідувальні органи та, можливо, прийняти окремий Закон «Про Службу зовнішньої розвідки України», в якому чітко окреслити завдання і функції нової структури та що конкретно передається їй від СБУ. Назва нового самостійного розвідувального органу також має право на зміни.

Приміром, у США зараз є тринадцять розвідувальних структур. Кожна з них має свій напрям діяльності. Отримана від них інформація певним чином накладається одна на одну. І це добре. Бо коли отримувати інформацію з одного джерела, з'являється спокуса використати її так, як це вигідно тому, хто її збирав, опрацьовував і подавав. А дані, отримані з кількох джерел, дають змогу уникнути проблем.

Також потрібно зазначити, що сьогодні обговорюється питання створення Національного бюро розслідування (НБР), як основного органу боротьби з корупцією, передусім в органах влади.

Насамперед потрібно визначити доцільність створення такого органу та чим конкретно він буде займатися, бо в результаті можна отримати ще одну структуру, яка себе не буде виправдовувати. Крім того, якщо буде створено НБР, то це також вимагатиме істотного перегляду функцій СБУ і МВС.

Реформування внутрішніх військ (ВВ) Міністерства внутрішніх справ назріло вже давно. Сьогодні в Міністерстві розроблено проект Концепції створення Республіканської гвардії на базі ВВ, як принципово нової моделі мобільного, укомплектованого військового формування в системі МВС. Однак постає запитання, а навіщо було ліквідовувати Національну гвардію? Достатньо було переглянути її функції, долучити до неї частину ВВ та внести відповідні зміни до закону. І ще хочу наголосити, що внутрішні війська мають такі види озброєнь і військової техніки як і армія. Це наводить на певні роздуми.

І нарешті, зовсім не обов'язковим є твердження, що реформовані ВВ — Республіканська гвардія повинні перебувати в системі МВС. Але обов'язково діяльність цієї структури повинна регламентуватися окремим законом.

У будь-якому разі беззаперечним фактом є те, що сучасне військове будівництво нашої держави має здійснюватися системно, на науково обґрунтованій основі, з забезпеченням максимально можливого використання аналітично-прогностичних методик моделювання під час ухвалення стратегічних управлінських рішень щодо адекватного реагування на ймовірні кризові сценарії в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі.

Георгій МАНЧУЛЕНКО,
секретар Комітету з питань національної безпеки і оборони.

Всі дискусійні питання потребують детального вивчення та обговорення. Але потрібно концептуально визначитися щодо системного вирішення дилеми реформування

СЕЛО

П'ЯТНИЦЯ, 13 ТРАВНЯ 2005 ■ № 86 (3586)

Як захистити вкладені в родючість кошти? Немає в нас такого механізму...

11 стор.

Міністерство агрополітики має намір розглянути можливість підвищення мінімальної ціни на цукровий буряк до 230 гривень за тонну (з ПДВ)

■ ЦІНИ

САЛО дешевшим не буде

Чим викликано різке подорожчання п'ятачків?

Від 600 гривень і вище правлять нині за пару кабанчиків на найбільшому на Вінниччині ринку продажу молодняка у селі Ярошенка Шаргородського району. Не дуже різняться ціни й на інших базарах області.

Ціна на молодняк свинини, за даними фахівців обласного управління сільського господарства і продовольства, протягом двох останніх років збільшилася майже у десять (!) разів. Дорогий молодняк — дешевого сала не буде. Чим викликано таке різке подорожчання «п'ятачків»? Головна причина, кажуть фахівці, у відсутності спеціалізованих господарств з розведення свиней. Десятиліттями саме у них купували живність селяни — придбати молодняк могла, без перебільшення, кожна сільська сім'я. Свиноматки тримали також господарі, у хлівах яких кувікало не одне, а декілька поросят.

М'яса вистачало і для себе, і на продаж. Ним навіть ділилися, не беручи за це жодної копійки. Це був своєрідний ритуал: запрошували в гості на свіжину сусідів і родичів. Їх не лише пригощали смаженим, а й давали з собою потроху м'яся і сальця. Ті, коли різали своїх свиней, відповідали тим самим. Так час від часу смакували свіжим м'ясцем. Частину туші неодмінно консервували у скляних банках: це був надійний «стратегічний» запас на будь-який випадок.

На зміні ситуації позначився і недорід зернових позаминулого року. Щоправда, кормові буряки врожаються щороку, але ними центнерного «п'ятачка» швидко не вигодуєш. Як кажуть, «свиня хоче хліба...». Тож поголів'я почало зменшуватися: лише в окремих господарствах зостались невеликі свинофермі, а на п'ять сільських подвір'їв припадає одна роха. Свиноматок у середньому залишилося від двох до п'яти голів на село.

У скільки обходиться вигодувати порося?

Фото Галини КВІТКИ.

Як розповів один з продавців свинини на згаданому ринку в Ярошенці, доки вгодував кабана, згодував півтонни ячменю, майже тонну кормових буряків, два центнери дрібної бараболі, оберемки бур'яну порахувати важко, але без них не обходилося жодного дня. Дорого стала коштувати ячмінна і пшенична дерть, висівки. До того ж для приготування кормів спалено три балони газу. А щоб добратися до ринку, наймав машину. Навіть приблизні підрахунки дядька засвідчують: кабанчик не приніс йому великих прибутків.

Отож ціну тримає не лише перекупник — сама ситуація призвела до здороження м'яса. Вихід із неї фахівці вбачають насамперед у своєчасних розрахунках сільгосппідприємств з власниками паїв. Втім, відродженню поголів'я посприяли б державні дотації за зданих на промислову переробку вгодованих «п'ятачків». Звісно, якби ті бюджетні гроші вчасно надходили до селян.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Про «бездротове радіо» та бабусь-активісток

■ СИТУАЦІЯ

Не встигли ми з головою Корецької районної ради Ганною Беркутою приїхати в село Світанок, як біля сільради на неї вже чекали троє пенсіонерок.

Фото автора.

Розмова про наболіле світанівських пенсіонерок-активісток Л. Кухарук, О. Годебської, О. Сидорук із головою Корецької районної ради Ганною Беркутою.

— Про ваш приїзд дізналися по «бездротовому радіо», — пожартували жінки.

— Хочемо поговорити з вами, Ганно Григорівно, про наболіле, — сказала 65-річна Людмила Кухарук. — Ви ж у селі працювали багато років, тож нас зрозумієте.

Доки жінки розміщувалися в кабінеті Світанівського сільського голови Алли Бури, вона представила їх:

— Це наші сільські активістки-пенсіонерки — колишня голова сільради Людмила Платонівна Кухарук, депутат сільради багатьох скликань Ольга Павлівна Годебська, колишня головний бухгалтер колгоспу Олена Миколаївна Сидорук. Ми їх ще називаємо тіньовим «сільвиконкомом» у доброму розумінні цього слова, бо самі бачите, як вони переймаються проблемами односельців.

— Ганно Григорівно, просимо посприяти у відкритті в нашому селі пункту з реалізації мінеральних добрив, щоб їх продавали без здирницьких накруток, — почала перелік проблем Л. Кухарук. — А ще допоможіть, будь ласка, щоб у наш Світанок централізовано доставляли скраплений газ. Бо не в кожного є транспорт, щоб поїхати по балон у Корець. Адже газ із райцентру привозять лише пільговикам.

— А є ще в нас проблема з проблем, яку ми точно без допомоги влади не розв'яжемо, — продовжила Людмила Платонівна. — Вийшов з ладу насос, з допомогою якого подавалася вода до водогону. А він коштує понад 2 тисячі гривень. Трохи коштів зібрали по людях, але все одно не вистачає. Ото частина села й сидить без води. Возимо її в бідонах здалеку велосипедами чи підводами.

— А в колодязях теж немає води, — бідкається пенсіонерка Олена Сидорук. — У моєму, наприклад, 19 кругів, а води немає. Чи це ми вже пожинаємо наслідки колишньої меліорації?..

— Соромно зізнатись, але відколи у водогоні немає води, я, щоб щось попрати, мусила користуватись талою водою, — каже Людмила Кухарук.

— А може, колгосп допоміг би придбати новий насос? — долучилась до розмови і я.

— Допоміг би, якби він був. Та реформували...

А далі я почула сумну історію того «реформування». На думку селянок, доки їхньому господарству (а бригади колгоспу були не лише у Світанку, а й у селах Бранів, Бокшин) щастило на керівників, справи йшли добре — колгосп був серед мільйонерів. Л. Кухарук зробила екскурс у 60-ті роки, коли головував Корольчук:

— Він вимагав дисципліни. Якщо, скажімо, ти запізнилась на роботу без поважних причин, можеш повертати назад — все одно не запишуть трудодня. Вже наступного ранку людина старалась прийти на десять хвилин раніше. Так усі звикли до дисципліни і справи у колгоспі йшли непогано. А коли у 1962-му перейшли на грошову оплату, одержували добру платню. Виходило по чотири кілограми зерна на зароблений карбованець. Якщо потрібно було комусь сіна чи соломи виписати для свого домашнього господарства, будь ласка. Коли ми втратили керівників-господарів (обоє померли), почався занепад колгоспу, а потім він узагалі зник: людям роздали земельні паї. Хто сам господарює на них (таких у селі 90 осіб), а решта здали їх у користування чотирьом фермерам.

— І хто виграв: односельчани чи ті, хто здав паї? — цікавлюсь у пенсіонерок.

— Той, хто здав пай, виграв тим, що менше працює, а програв у тому, що менше отримує, — каже Людмила Кухарук. — Я теж свій пай не забирала б, якби він не був близько біля хати. То в мене не було іншого виходу: на мій клаптик-острівець фермер не поїде — йому давай масштаби. Тепер гну спину з ранку до ночі на землі. Тим часом вирощене немає де вигідно здати. Заготівельники восени давали за кілограм картоплі лише 30 копійок... Колись ми здавали картоплю, навіть дрібну, на крохмаль на місцевий овочесушильний завод. А тепер — нікуди, бо він збанкрутів. Тим часом дизпальне дорожчає, за 50 кілограмів селітри треба викласти 65 гривень, тоді як за центнер пшениці у кращому разі одержиш 50 гривень. Хіба це справедливо, що так дешево цінується селянський труд? Зрештою, реформування колгоспу боляче вдарило і по соціальній інфраструктурі села. Скажімо, водогін, побудований свого часу колгоспом, тепер «живе» завдяки ентузіазму тієї-таки Л. Кухарук, яка на громадських засадах збирає кошти в односельців на його утримання, розраховуючи на їхню совість. Щоправда, як сказала сільський голова, зараз готують документи для передачі його в комунальну власність територіальної громади.

— Після реформування господарства в наших селах зросло безробіття, — розповідає Світанівський сільський голова Алла Бура. — Молодь їздить на роботу до Рівного, за кордон, на сезонні заробітки, хтось працює у фермерських господарствах. Але, звичайно, останні не можуть створити стільки робочих місць, скільки було в колгоспі.

— Після реформування господарства в наших селах зросло безробіття, — розповідає Світанівський сільський голова Алла Бура. — Молодь їздить на роботу до Рівного, за кордон, на сезонні заробітки, хтось працює у фермерських господарствах. Але, звичайно, останні не можуть створити стільки робочих місць, скільки було в колгоспі.

— Дехто виживає за рахунок тваринництва, — продовжує Алла Бура. — Деякі сім'ї мають по кілька корів, регулярно здають молоко (за літр сьогодні пропонують по 90—95 копійок) і мають від цього непоганий зиск, як, скажімо, родини Валентина Нагалюка, Івана Тимощука, Петра Прокопчука. В останнього така собі міні-ферма з шести корів. А ось Наталія Чупринюк, яка разом із свекрухою утримує три корови, торік була визнана кращим здавачем молока, за що одержала кольоровий телевізор.

До плюсів нинішнього часу світанівські бабці-активістки віднесли вміння місцевих господинь пекти смачний хліб (пшениці своєї вдосталь), а також те, що у дворах побільшало коней і тракторів —відповідно 95 і 25, тож є чим обробляти землю.

— Прагну стабільності для села і селян, щоб вони жили заможніше, — поділилась заповітним Людмила Кухарук, яка вважає себе світанівською з діда-прадіда.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Кабінетний гібрид у вигляді фігури з трьох пальців

Заплановане зниження ставки ввізного мита на насіння цукрових буряків призведе до напливу імпортного фальсифікату та згортання вітчизняної селекції, вважають виробники посівного матеріалу

■ ПЕРСПЕКТИВА

Якщо заглиблюватися в історію, відкрите акціонерне товариство «Синявське», що у Рокитнянському районі Київської області, бере початок ще з 1887 року. Тоді графом Браніцьким було побудовано Синявську цукроварню з маєтком Кам'янка. У 1918-му завод націоналізували, а дещо пізніше на основі його відділків виник радгосп з вирощування буряків. Під час Великої Вітчизняної цукроварню підірвали німці — її так і не відбудовували. А господарство, головним завданням якого стало вирощування фабричного насіння цукрових буряків, існує й понині. Тепер вже як акціоноване підприємство. Щоправда, непродумана державна політика щодо солодкої галузі зробила економічно недоцільним продукування посівного матеріалу. За словами голови правління ВАТ «Синявське», заслуженого працівника сільського господарства Василя Литвина (на знімку), раніше під висадками-насінниками цукрових буряків було і 300 гектарів. Цього року під них відвели 70 га, маточного насіння посіяли лише 20 гектарів. «Якщо рік, — каже керівник, — не посіємо, не посадимо — все воно зникне».

У господарстві зосередилися на прибуткових напрямах агровиробництва: вирощуванні фабричних цукрових буряків, зернових та тваринництві. Роблять це, треба сказати, доволі успішно. У «Синявському» дві тисячі голів великої рогатої худоби, з яких 550 корів. «Скільки було за Союзу, — пояснили на фермі, — стільки і залишилося». Надій на фуражну корівчину породи українська чорно-ряба, яка вигідно вирізняється тим, що поголів'я утримується безстійлово і влітку, і взимку, навіть за 30-градусних морозів перебуває під відкритим небом, у середньому становить 5,2—5,3 тисячі кілограмів на рік. Молоко на завод у столицю здають по 1 гривні 40 копійок за літр. Щодня — по 8 тонн і відповідно до каси господарства надходить 11 тисяч гривень. На перший погляд, ціна непогана, молоко дає 10—15 відсотків прибутку. В господарстві вважають — продукція має коштувати дорожче: «Треба два роки з теличкою поратися, доки почне доїтися, в Києві воду зі свердловини негазовану в бутлях за такою ціною за літр розвозять».

Середня врожайність зернових також свідчить про вправність місцевих хліборобів — торік озимої пшениці зібрали по 82,8 центнера з гектара. Неабиякі успіхи в рослинництві Василь Іванович пояснює науковим підходом: співпрацею господарства з Миронівським інститутом пшениці ім. Ремесла, Білоцерківськими аграрним університетом та дослідною станцією. «Робимо, — каже керівник, — аналіз грунтів і вже не вносимо окремо фосфор, калій, азот, а під кожну культуру замовляємо тукосуміші, де всі інгредієнти збалансовано. А додаткових п'ять—вісім центнерів колоскових з гектара маємо за рахунок того, що збираємо імпортними комбайнами. Відсотків на дев'яносто перейшли на імпортовану техніку. В 1991 році, коли прийняв господарство, було 13 комбайнів і вал мали чотири тисячі тонн зернових, торік чотирма «іноземцями» намолотили 11 тисяч. Ось де і заробіток у людей, і економія! Те саме і з сівалками. Якщо вітчизняні то працюють, то ні, німецькою «амацоне» засіваємо за світловий день 80 гектарів пшениці. З української техніки «борексівський» культиватор АГК-6 цього року взяли — якщо його робити з якісного металу, буде не гірший від імпортного. Говорити, що треба перейти винятково на вітчизняні агрегати або іноземні, не можна. Варто прорахувати і підібрати те, що більш економно. В одному господарстві «Дон» молотив — була кукурудза 60 центнерів з гектара, позичили вони в нас «Лексіон» — врожайність одразу зросла до 90 ц/га. Різниця — 30 центнерів на кожному гектарі!».

У «Синявському» вирощують і цукрові буряки, яких торік із насіння, виплеканого в господарстві, взяли в середньому по 632 центнери з гектара. Найближче возити їх на переробку до Рокитного, але і тут в дію вступає правило економічної доцільності. Частина врожаю солодких коренів може потрапити на заводи до Кагарлика, Узина чи Луки. В хазяйстві з цього приводу жартують: «То Литвин так цукрові заводи тренує. Якщо де не так платять, ставлять високу фізичну забрудненість чи низьку дигестію (цукристість — **Г. К.**), то везе на інший».

Говорити, що треба перейти винятково на вітчизняні агрегати або іноземні, не можна. Варто прорахувати і підібрати те, що більш економно.

У «Синявському» чотири відділки — Кам'янка (центральна садиба), Ромашки, Шарки, Першотравневе. Розкидані вони по району, але своєї землі не так і багато — 2,6 тисячі гектарів. Дорогою з одного відділку до другого з вікна авто бачу незорані поля.

— Маєте потужну техніку, чому не берете в оренду? — запитую.

— Кілька років тому, — відказує Литвин, — пропонував взяти сусідні землі пайовикам — її власникам. Вони мені: «Оце прийде Литвин, буде дисципліна, не підемо в кабалу...» . То я розвернувся та й поїхав зі зборів! Тепер хазяї тих гектарів і хочуть віддати їх нашому господарству в оренду, а вже я не погоджуюся. Зайвий клопіт. І так щороку 350 тисяч гривень витрачаємо на охорону — п'ятеро нетутешніх «найманців» цілодобово стережуть добро нашого товариства. Та й економічно невигідно орендувати роками необроблені лани — треба величезні кошти вкласти, щоб отой суцільний пирій вивести. Щонайменше три роки в землю вкладати ресурси, щоб щось отримати. Віддача буде десь на році п'ятому... А є небезпека: виведу їм бур'яни — скажуть, віддавай назад паї. Як захистити вкладені в родючість кошти? Немає в нас такого механізму...

...Сільгосппідприємств, які реально займаються продукуванням посівного матеріалу солодких коренів у країні, добре, якщо назбирається тепер два десятки. Охочих возитися з висадками небагато: прибуток, якщо й отримаєш, то лише на третій рік. Насамперед необхідно купити елітне насіння, з якого на осінь виросте маточний буряк. Потім треба той корінець викопати, вручну очистити і покласти зимувати до кагату. Навесні перед висадкою буряки ще раз перебирають, і знов вручну — важливо вибракувати коренеплоди, вражені гнилями та іншими хворобами. Зібрану восени насіннєву масу везуть на завод: для сушки, очищення, калібрування, визначення її якостей. Народжений таким чином посівний матеріал чекає до весни на покупця. Швидше за все, перспективну продукцію доведеться віддати йому без оплати, під майбутній врожай. Отже, і гроші за вирощене насіння його виробникові повернуться вже після того, як із зібраного буряку зварять цукор. Виходить, куди швидше можна отримати прибуток на зерні чи молоці. Не кожному господарству по силах таким видом діяльності займатися: треба тримати високу культуру землеробства, неухильно дотримуватися технологій, мати ліцензію. У «Синявському» все це є. Чому і тут майже за бортом залишилося необхідне для агровиробництва продукування посівного матеріалу, заради чого свого часу і було створене господарство, — запитання.

— Справа, — пояснює керівник, — не лише у скороченні площ під цукристими втричі від часу проголошення незалежності, хоча цей факт має місце. Привізний цукор-сирець та імпортований цукор поступово залишають без роботи українських буряківників. Тепер продукування насіння вітчизняної селекції реалізувати важко. Перехідного посівного, виробленого «Синявським» матеріалу цукрового буряку (високоякісного, схожість понад 95 відсотків), — на складі десь 30 тисяч посівних одиниць, на 15 тисяч гектарів вистачить, поля не одного району можна засіяти. У грошах — це два мільйони гривень наших обігових коштів зберігається на Лебединському насіннєвому заводі.

Але в «Синявському» збавляє оберти продукування насіння ще з однієї причини. У господарстві пам'ятають кінець дев'яностих, коли за сприяння високих аграрних чиновників, через прозорі кордони внутрішній ринок заполонило низькопробне насіння сумнівного походження і навіть фальсифіковане. В окремі роки з Молдови надходило 900 тонн насіння — чверть обсягів вітчизняного ринку! Реалізувалося воно за демпінговими цінами, бо обробляли такий посівний матеріал за спрощеними технологіями. У 2003-му була спроба стабілізувати ситуацію: законом про митний тариф запроваджено 70-відсоткове мито на імпортоване насіння цукрових буряків, але не менше 22 євро за кілограм. Торік постановою уряду посівний матеріал цукристих виведено з режиму вільної торгівлі з Молдовою. Та, схоже, ситуація повторюється.

Навзамін перспективі вступу України до СОТ, до товарів, на які пропонується знизити ставку ввізного мита, віднесено й насіння цукрових буряків. Її зменшать з 70 до 5 відсотків митної вартості. Такий крок, на думку Василя Литвина, призведе до згортання селекції і насінництва вітчизняних гібридів, добре пристосованих до грунтово-кліматичних умов нашої країни. У перспективі їх замінять іноземні гібриди, які вражаються в Україні хворобами, особливо кореневими гнилями. Майже безмитне ввезення закордонного насіння означатиме в перспективі залежність нашої держави від іноземного посівного матеріалу. Згодом його оцінюватимуть учетверо—вп'ятеро дорожче вітчизняного, що призведе до щорічних втрат виробництва майже в 150 мільйонів євро.

Василь Литвин висловив **побажання багатьох вітчизняних насіннєвиків, спрямоване до уряду та народних депутатів: задля відродження вітчизняного буряківництва ще на три роки залишити ставку ввізного мита на насіння цукрових буряків 22 євро за кілограм, що дасть можливість українським селекціонерам і виробникам насіння в цей перехідний період підготуватися до рівноправної конкуренції з іноземними фірмами, а інофірмам здійснювати торгівлю насінням на території країни за економічно коректними цінами. Держава має захистити наш ринок від експансії закордонних селекційно-насінницьких фірм, приміром, шляхом запровадження квот на імпортний посівний матеріал.**

Галина КВІТКА.
Фото автора.

Поголів'я породи українська чорно-ряба вигідно вирізняється тим, що утримується безстійлово і влітку, і взимку, навіть за 30-градусних морозів перебуває під відкритим небом.

■ ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Заливають мою землю

Мій сусід постійно поливає землю на своїй ділянці, але внаслідок цього підтоплюється частина моєї ділянки і гинуть насадження. Чи можу я вимагати, щоб він припинив такі дії?

Олег МИКОЛАЙЧУК.
Хмельницька область.

Звичайно, можете. Земельним кодексом встановлено, що власники земельних ділянок повинні обирати такі способи використання своїх земельних ділянок відповідно до їх цільового призначення, за яких власникам, землекористувачам сусідніх земельних ділянок завдається найменше незручностей. Власники та землекористувачі зобов'язані співпрацювати при вчиненні дій, спрямованих на забезпечення прав на землю кожного з них і використання своїх ділянок із додержанням вимог охорони земель. Якщо дії вашого сусіда шкідливі для вашої земельної ділянки, відповідно до статті 104 Земельного кодексу, ви маєте право вимагати припинення таких дій, наприклад, можете вимагати, щоб сусід погоджував із вами, коли і в якій кількості йому поливати свою ділянку чи ту її частину, яка межує з вашою. В крайньому разі можете звернутися до суду по захист своїх прав.

Наталя ВІЛАМОВА.

■ АКТУАЛЬНО

Почім гектари

На Тернопільщині створено комісію, яка займеться перевіркою дотримання законодавства у сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земель.

Про те, що питання ці надзвичайно актуальні, свідчать звернення селян до керівників області: кожен другий відвідувач на прийомі голови облдержадміністрації Івана Стойка просить допомоги у розв'язанні земельних проблем. Оголошено номери «гарячих» телефонів, за якими до комісій (їх буде створено і в районах) можуть звертатися усі бажаючі.

Водночас начальник головного управління земельних ресурсів Володимир Голин не приховує, що паралельно визначатимуться, скільки і яких земель можна буде виставити на іпотеку. Всього в області землі, яка може стати товаром, — на 16 млрд. грн.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

ПОДОРОЖ ДО АГРАРНОГО

■ **КОЛІЗІЇ РЕФОРМУВАННЯ**

Із директором Маринівської середньої школи Іваном БУРАКОМ** (на знімку) **кореспонденти «Голосу України» познайомилися під час описаних уже в нашій газеті вікопомних загальних зборів у будинку культури Лідіївки Доманівського району Миколаївської області (№ 29 від 29 квітня 2005 року).

На майдані...

Тоді, нагадаємо, три десятки збурених селян, які свого часу буцімто відмовилися від розпаювання, щоб прискорити прихід до збіднілого господарства стратегічного інвестора, оголосили страйк гарячої пори під час посівної. Головною вимогою бунтарі висунули розподіл сільгоспугідь, які тоді було передано сільраді ЯК ЗЕМЛІ ЗАПАСУ. Таким інвестором стало сільгосппідприємство «Нібулон», що ВИКОРИСТОВУЄ ТІ ГЕКТАРИ. Натомість утримує соціальну сферу Лідіївки (зокрема, на місцеву дев'ятирічну школу йде більш як 110 тисяч гривень на рік), а до початку акції справно виплачувало щорічну соціальну допомогу — по 847 гривень усім колишнім колгоспникам, включаючи пенсіонерів і тих, хто звільнився, а також заробітну плату працюючим — у сільгоспвиробництві, в середньому, вона одна з найбільших у районі.

Отож того дня Івана Бурака, який тоді, за його словами, «прочитав газету, знав, що там збори, приїхав вислухати, сказати людям добре слово, бо ті, бува, помиляються», виставили із залу, власне, як і інших «чужаків». Під гарячу руку страйкуючих хліборобів потрапили навіть керівники району-області разом з начальником Головного управління сільського господарства і продовольства Миколаївщини та журналісти. Їх також попросили покинути приміщення, щоб не заважали розбиратися з інвестором-«узурпатором», який, начебто, загарбав їхню землю. І тільки аргументи: «Хто тоді ваше питання розв'язуватиме!?» і «Хто ваші проблеми донесе до громадськості!?» — виявилися переконливими. Декому з гостей таки дозволили залишитися.

«Прикро, що нас виставили, — коментував згодом ситуацію Іван Бурак. — ВІДЧУВАЄТЬСЯ, ЩО Є СПРЯМОВУЮЧА РУКА, ПОШТОВХ ЗБОКУ ДАЛИ. Ту статтю у «Голосі України» ми в педколективі обговорили, бо знаємо, Вадатурський (генеральний директор сільгосппідприємства «Нібулон». — **Авт.**) чимало всілякого добра для району зробив. Ось і нашій школі, яка з 1928 року стоїть, коли текла, з шифером допоміг — перекрили. Комп'ютери подарував, ще багато чим підсобив. А вони: «За грати!». Але думаю, все владнається. **Більшість людей, які зібралися в залі, далекі від політики. Організатор, може, й матиме із заворушки щось, вони — ні. Звісно, Вадатурський після виливу того бруду вправі відмовитися від того всього: «Люди! Нате! Заберу свою техніку — живіть, як раніше!». Але, переконаний, не треба гарячкувати, варто спробувати довести — не юридично, а щоб люди усвідомили: правильним шляхом рухалося їхнє господарство. Добре було б повозити страйкарів по району — нехай побачать, в яких там хрущобах живуть. Розвалені ферми, страхіття!** А те, що цупити не дає, — правильно робить. Я директор, пропрацював 27 років. Мій середньорічний доход — вісім тисяч гривень, у Лідіївці тракторист отримує десять тисяч. Подивіться! Усі механізатори з мобільниками — собі досі не купив. То що мені тепер — красти у школі вугілля та все, що під руку потрапить?».

Ідея співрозмовника поїздити по району видалася нам слушною. Її ми одразу й узяли на озброєння, щоб розставити крапки над «і» у цій історії, принаймні для себе.

Не доведи, Господи, докотитися до Болгарки!

Їдемо машиною дорогами Доманівського району. Край аграрний. З потужних промислових об'єктів — хіба що гранітний кар'єр та асфальтний завод.

За вікном час від часу відкриваються невеселі пейзажі, на яких — розібрані місцевими жителями ферми та покинуті, з забитими вікнами, оселі. Чи не в кожному селі наслідки непродуманого реформування в натурі.

Вирішили прямувати до Болгарки.

— Господарство, на якому трималася соціальна сфера цього села, давно розвалилося, — розповідає редактор журналістка районної газети «Трибуна хлібороба» Людмила Доброва, котра люб'язно погодилася супроводжувати нас у подорожі. Як сказала вона про себе: «Їжджу селами району років тридцять».

До Болгарки вирушили, прислухавшись до її пропозиції — до редакції районки саме надійшов лист від жительки цього села Олександри Плешко, яка, побачивши по телебаченню сюжет про революційні події в Лідіївці, зреагувала на них кореспонденцією. Зустріли політично підковану 66-річну Шуру Павлівну («я й «Трибуну» читаю, й телебачення дивлюся, а коли які вибори — завжди на виборчій дільниці») неподалік розбитої колгоспної ферми. Жінка чекала повернення з пасовища власних корів і щиро зраділа, що на її послання зреагували журналісти не лише з району, а й зі столиці.

Застереження баби Шури

З листа

Добрий день, наша «Трибуна»!

Пише Вам Плешко Олександра. Ваші журналісти пам'ятають, що таке було с. Болгарка. Як почалася перебудова, у нас було до 200 із гаком працюючих — щоправда, майже 50 дітей, більше 100 хат у селі. Було до 400 голів ВРХ, до 1000 овець, 1309 га землі. Будували будинки. Люди жили і не тужили. У серпні 1995 року нам перестали видавати зарплату. А з 1996-го це стало законом. Я, побачивши, що робиться (уже три роки на пенсії), захворіла й кинула роботу. Поля почали приватизувати, які кращі. А трохи гірші по 5—6 років не оралися й заросли джунглями. Корови вирізали, овець роздарували. У цей час у Болгарці було виорано до 600 гектарів «Нібулоном». О, люди добрі, я плакала з радості, побачивши, як «Нібулон» обробляє заросллу непролазними бур'янами землю. Та що там казати. Наші паї були у КСП «Батьківщина». Нам пообіцяли по 2 центнери зерна (пенсіонерам), а робочим давали по 6 центнерів. «Нібулон» уклав договори з нами дати по тонні пшениці — і дав. Що й кої пшениці!

Почалася агітація від фермерів. Усі обіцяли золоті гори. Та більше тонни на пай не давали по 2004 рік. А у 2004-му за 9 га дали аж по 1,2 центнера.

Сам пан Вадатурський знали, що в нас у селі живуть чесні трударі; приїхав до нас, коли орендував тут землю, зібрав усе село на сходку. Розповів, що він у нас тут може зробити. Спочатку відремонтує автобус, і возитиме дітей до школи, а це 7 км. А учнів було до 30. Заведуть знову корів, овець. До 100 чоловік отримають роботу. Були: тракторна бригада, дитячий будинок-ясла, 4 корівники, запарник, млин, амбар для зерна, вівчарник, а тепер нічого немає. Ні з чим залишилися: до 40 хат, душ сорок безробітних, 50 дітей і 20 з гаком пенсіонерів. То що ви, люди добрі, думаєте про це?

Майнових паїв було на 8 мільйонів гривень. Зараз немає нічого. Як у тої баби з казки. І чого? Бо дві вівці паршиві вмішалися, казали: це далеко, він чужий, для нас нічого не зробить, а тут фермери поряд... Наобіцяли і що? Я дуже жалкую, що так вийшло. А люди, якщо не розумієте, нехай зроблять екскурсію у Болгарку і побачать, що буде, як вони не будуть у «Нібулоні» через тих, хто хоче усе, нічого не віддаючи взамін. Лідіївці, схаменіться! Вам пану Вадатурському О. О. потрібно поставити ще живому пам'ятник і такий: У ввесь зріст з простягненою рукою на Болгарку. А підпис такий: «Ви хочете це???».

Тепер від себе і моєї сім'ї. Нас у 2002 році ворюги обікрадали тричі. Забрали, що могли. Дві корови, холодильник, упряж на коня, коня, підводу, два мішки цукру. До органів зверталися — сказали: навіщо, мовляв, воно вам, старцям, живіть, як усі, голодуйте, поки не виздихаєте. Отоді я й пожаліла: треба було заставити наших людей повірити Вадатурському...

Обдурили та й усе

Олександра Павлівна Плешко все життя мешкала в цьому селі, працювала рільником, агрономом відділку.

«Отам вівчарня була, — проводить, наче заправський гід, екскурсію осучасненою Болгаркою, — агровиробництво якої, якщо керуватися планами уряду, однією ногою вже вступило до СОТ, тут — молочнотоварна ферма, оце в'їзд на неї. Вже нічого немає. Було колись 600 жителів, потім 500, 400. Зараз — трохи більш як 100. Виїжджають.

Старі люди залишаються. Чоловікові 70, мені 66. Я пропрацювала — 44 роки стажу. Пенсії 375 гривень платять, а чоловікові 376 гривень — 37 років проробив, 32 на тракторі. Є люди, які по чотири—шість років недопрацювали до пенсії.

Якби був колгосп, чи як воно там звалося, то зробили б силос, січку. Тепер не маємо де під квочку січку взять. Силос якби зробили, заплатили б, скільки коштує — півпенсії віддали б, годували б узимку корів. Ні, лазимо ціле літо, бур'яни збираємо. Бо не буде худоби, виздихаємо. Ну, як жити старим людям, коли нема молока в хаті?! Уявіть! Неохота й на світі жити.

Ніколи ми в районі не пасли задніх: перші—другі місця. Ферма була передова. Їсти завжди тим коровам вистачало. Люди не журилися — пішли взяли корму, 5 карбованців заплатили, підвезли до хати, кинули роздатчиком для своєї корови. А тепер що? Де нас подіти?

Ось (показує на юнаків) закінчив 11 класів, той —теж. Куди вони підуть?

Просила фермера: дайте нам пай, зять купив трактора. Він мені два роки нічого не дає. Лише у жовтні чоловіків пай на землю знайшли. Що мали оброблять — то виріс такий бур'ян, як садок. За два роки — нічого, тільки цей год будемо сіяти.

Як Вадатурський узяв наші землі років п'ять тому, то там такий бур'ян, наче ліс, був — кіньми не могли в'їхати. Пустив свої трактори — куди ті хащі поділися? Були пари, пшеницю сіяв, соняшник. Виорали бур'яни — ще й дали нам по тонні зерна в 2000 році. Ми раді, думаємо, будемо вже в нього. Господи, Господи! Ще й за реєстрацію кожного договору по три гривні заплатив! Орендував землю — а тоді не домовилися. Голова колгоспу, фермери перебили нам, і ми осталися. Де бур'яни вивів — фермери зайняли... **Колись Гаркуші (донедавна голова Миколаївської облдержадміністрації. — Авт.) казали, може, ви помилилися з цією реформою. Кричали: революція, революція. Хіба це революція? Знущання над селянами. Роздали землю, приручіть якомусь фермерові і скажіть: «Відповідаєш за це село, інакше ти не фермер».**

Поволі до обговорення долучалися інші жителі Болгарки, й невдовзі наша з бабою Шурою бесіда перетворилася на стихійне зібрання.

— То і бігаємо тепер, наче оті придурки, — пристала до розмови колишня доярка Ніна Котик **(на знімку)**. — Дайте три літри олії... Ходиш за своїм.

— А пам'ятаєш, як сама тоді ратувала не йти до Вадатурського, а триматися своїх, які ближче? — не втрималася баба Шура.

— То обіцяв же свій, казав: чия земля в мене буде, тих дітей до школи автобусом возитиму.

— Возить?!

— І разу не завіз... Обдурили та й усе! Землю свою тепер у нього забрати не можу. Таки був колгосп: не хватило кому їсти — пішли, дали. Що тепер? **Померла жінка тут одна, треба ховати. А фермер каже: трактори зайняті... Й на півгодини не дав. Проробила вона в колгоспі все життя, десятеро дітей виростила, в армії служили — і конякою везли на цвинтар.**

— Нікому ми не треба, — зітхає баба Шура. — Я вік протрудилася. З восьми років до мами на поле брата тягала — нагодувати цицькою. Вона на тракторі робила. Тепер жду хліба в магазині. Бо мені два роки на пай зерна не дав. Купила мішок борошна. Ну, випечу все, а тоді геть не буде нічого. А людині треба його, щоб прожити рік, два центнери. Тоді не доведеться купувати хліб у магазині.

— У мене четверо дітей, — приєднується до розмови ще молода жінка Надія Бабець **(на знімку з дочкою)**. — Ні роботи нема, нічого. Жах! На одних «дєтських» тільки й живемо. Корову мама тримає. Ми не маємо, оце лише хату купили, до того тулилися коло батьків. Може, де б у другому місці купляла, але грошей катма. А в нас тут такі хати добренні — 600 гривень, 500. В Маринівці 2—3 тисячі доларів за таку треба викласти, а тут 700 гривень віддала.

— Ото нехай з Лідіївки страйкарі приїдуть і піднімуть наше село, якщо вони сильно такі спеціалісти, —підсумовує баба Шура. — А нас туди переселіть — ми будемо робити. Не можна так? Ми їм і паї, і навіть хати свої віддамо.

Звичайний педагогічний героїзм

Представляючи нам Ірину Данілевську, жителі Болгарки, присутні на стихійному зібранні біля напівзруйнованої ферми, казали з повагою: «Наш сільський педагог, продавщиця і все разом». Ірина Андріївна — вчителька початкових класів. Останнє словосполучення у даному разі правильніше буде сказати в однині: в Болгарці один початковий клас, де гуртом водночас навчаються семеро школярів із першого по четвертий. А «все разом», напевне, малося на увазі, що Данілевська ще й завуч і директор, за що отримує надбавку аж 2 гривні 38 копійок на місяць. Гроші, каже, маленькі, натомість обов'язки великі: «І до районо звіт завези, і вугілля отримай, а потім спиши, якщо дадуть, і дрова організуй, а світло вчасно не запишеш, скільки там намотало, — кричать, на педраду їдь, а дітей не можна самих залишити, як їх покинеш?!».

Школа — звичайна чисто вибілена хатинка. Затісна, на перший погляд, для того, щоб називатися навчальним закладом, хай навіть сільським. Але для сімох учнів і вчительки місця в невеличкому класі з грубкою цілком вистачає.

— Вчимо до обіду-після обіду, — вводить нас у специфіку навчального процесу Ірина Данілевська. — Перший і другий класи зразу. Йдуть на перерву — приходить четвертий (діток третього класу цього року немає. — **Авт.**). Ми з ними займаємося. Менші з перерви збираються тихенько, домашні завдання або додаткове щось роблять. Фізкультура, малювання, трудове навчання — усі разом. І музика разом. Під язик, можна сказати. Підручники є з музики. Дивлюся: у книзі для четвертого класу складні пісні, для першого — геть простенькі. Вибираю щось середнє, щоб і старшим було цікаво, і менші змогли вивчити. Якусь пісню беремо з підручника для першого класу, четвертий її вже вчив, то повторюють. Якщо з четвертого — старші співають, а менші, як не запам'ятали слова, підспівують.

Трудове навчання також проводиться у школі для всіх одночасно. За принципом: перший клас ліпить колобка, четвертий — курочку. «Сорок хвилин урок у нас ніколи не виходить, — каже вчителька. — Триває більше. Не за розкладом дзвінки, а так: зробили свою роботу —йдемо, хвилин десять гуляємо. Якщо довше з четвертим класом засиділись — молодші більше бігають...».

Кричали: революція, революція. Хіба це революція? Знущання...

КРАЮ, ЯКОМУ ДАЛЕКО ДО РАЮ

«Початкову школу» Ірина Андріївна виписує за свої. Сама купує методичну літературу: «Хочу, щоб діти знали, що де знаходиться, то й пішла на базар, знайшла політичну карту світу — і першому цікаво, і четвертому. Хотіла карту України, але не було. А нам би треба...»

— Пластилін діти приносять, альбоми, зошити. Бува, я купую — батьки повертають гроші. Минулого навчального року сутужно стало з підручниками, навіть сварилася. Природознавства для третього класу не дали жодного на школу. Хоч би одне. І я подивлюсь, і діти — легше буде. Так і не дали. А цього року виділили усе.

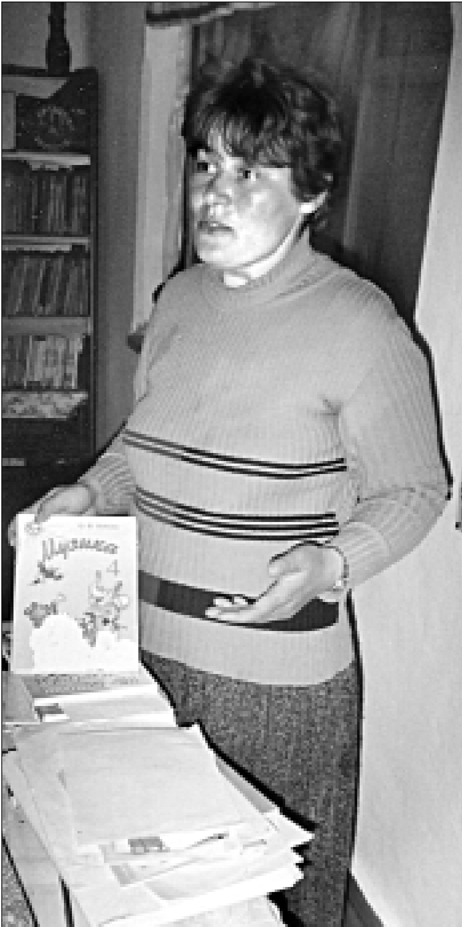
Дітей у школі не харчують. Узимку, коли мороз, у класі холоднувато, то робимо чай. Цього року в четвертий клас ходить троє діток. У п'ятий клас усім доведеться добиратися в Маринівку.

— Сім кілометрів туди, сім назад, — переймається Ірина Данілевська. — Дитя що? Встигає вчитися? Доки дійде туди, воно вже зморилося. Доберється поки назад, уроки вже немає коли робити. А дощ, сніг... Сім'ї незаможні — машин нема. Дехто здає в інтернат, що в сусідньому Первомайському районі. Хоча я б свою дитину краще пішки за сім кілометрів водила.

Чоловік Ірини Данілевської — тракторист.

— У колгоспі, — розповідає вона, — був передовиком. Потім до останнього робив у фермера, доки трактор не розвалився, вже не підлягав ремонту. Фермер каже: «Якщо хочеш, за п'ять гривень на день щось робитимеш у мене в Маринівці». Але добирайся туди чим хочеш. Ну, ми так порахували, що за п'ять гривень ходити в Маринівку немає сенсу. Фермер відкрив магазин у Болгарці. Я перед уроками, після обіду, увечері відмикаю — коли хто прийде. Які в нас покупки? Хліба, солі, те-се... Дочка моя торгувала одразу в магазині, але вийшла заміж, переїхала до Маринівки.

Життя вчительки проходить, як вона сама каже, в бігах: «Є корівчина. О шостій дою, о сьомій виганяю до череди. Побігла в магазин, відкрила, хто там що хотів — узяв. Прибігла додому, вмилася, чи снідала, чи не снідала — гай, вже в школу треба бігти. В обід прибігла — корову подоїла, опів на другу... Побігла в магазин — дала кому що треба. Побігла додому. Їсти? Їсти варю вночі... А ще город... Усе отак...».

Але за цими бігами Данілевська **(на знімку)** не завжди доходить до віконця, де дають зарплату: «В Ощадбанк їжджу вже разів десять. То — нема грошей, іншого разу —ощадкаса закрита, після обіду не робить. За березень досі не отримала. А вже травень. І взагалі, подумую іноді: переберусь до дочки, та й буду там. Мама в мене в Маринівці. Однак дітей шкода — ніхто не захоче сюди йти вчителювати. А тут так: те, що сьогодні закрили, вже взавтра й розібрали. Та і в райвно, коли розказала про свої наміри, завідувач й мовить: «А там хто робитиме?». Не можу я школу покинути...

* * *

Коли ми вже залишали цей забутий Міністерством освіти і науки навчальний заклад, у класі на очі потрапив Куточок цивільної оборони: з райвно виділили плакат, напевне, для того, аби дітлахи змалку засвоювали, як діяти під час землетрусу або повені. Біда, коли розвалюється господарство. Таких Болгарок тепер в Україні тисячі. І шкода, що в тій інструкції не написали, як рятуватись від наслідків такого лиха.

Як інвестор-«узурпатор» не дав школу закрити

До Кузнецового дісталися вже ввечері. Середня школа, об'єкт нашої наступної зацікавленості в цьому селі, — на замку. Просимо хлопчину на велосипеді показати хату когось з учителів. Найближчим виявився будинок заступника директора з виховної роботи. Лідія Цекош **(на знімку)**, яка водночас у місцевій школі викладає математику, заїжджих журналістів зустріла біля воріт власної оселі. Про село розповіла, що тутешнє господарство, колись міцне, зовсім розпалося. Каже: «У нас одноосібники, навіть фермерів немає». Тому школі, якій вже 37 років, немає до кого по допомогу звернутися.

— Років шість тому, — розповідає вчителька, — через малу кількість учнів нашу середню школу збиралися закрити. Треба було дати 6 тисяч гривень, щоб зберегти 10-й та 11-й класи. Звернулися до Вадатурського, написали листа. Він сплатив без розмов, зберіг нам середню школу й через райвно два роки оплачував зарплату вчителям старших класів. Хоча жодних економічних інтересів у нього тут немає, ні землі... **Не знаю, що буде зі школою, коли нинішнє старше покоління педагогів піде на пенсію. Нині нам кажуть: виживайте, шукайте... То й директор наш Матвієнко Віктор Іванович, бідний, і шукає, і принижується, і просить, але твердить: «Я школу середню повинен зберегти, бо коли вона є, то й село живе». Хоча кількість учнів катастрофічно падає — вже 115 чоловік. А було і 160, і 170. Але діти з інших сіл відвідують: із Сливки, із Зеленого Яру... А на 1 Травня приїжджали випускники, які 30 років тому закінчили школу. Дивуються: «Яка бідність!». А я собі думаю: якби не було такого Вадатурського, й того не мали б.** І з котлами для опалення допоміг. Принтер (гарантія давно пройшла), каже, безплатно відремонтуємо. Чотири тисячі гривень дав — то вікна-двері поміняли. І ще стільки всього, директор більше знає. А коли приїздив до нас Олексій Опанасович, вчителі вітали й запитували: «Чому ви до Верховної Ради не балотуєтесь?». Хоча, з другого боку, і добре, що депутат обласної ради. Ближче до нас.

— Чи важко, — питаємо, — на селі і господарство тримати, і до уроків готуватися?

— Звичайно, — відказує на те Лідія Федорівна. — Ми трішки обурені. Райвно взялося за дозвілля вчителів: проводять конкурс художньої самодіяльності педагогів, зробили для нас туристичний зліт. Це добре, але ж ми виживаємо! Якби ж учителі не були тими коровами зневолені! Три тижні тому — зліт туристичний. Хіба я можу поїхати, як у мене корова розтелилася? Не можу покинути. А не буде корови?..

Нам наче зарплату добавили, 730 гривень. Бо я — заступник директора, 26 років стажу, години... А **вчитель, який тільки в школу прийшов, — це неможливо. 230—240 гривень отримують. Елементарно: магазину нема. Приватники. Віддала 40 гривень — нічого не купила: крупи та шматочок ковбаски. Усе дуже дороге, без хазяйства не виживеш: корова, теля, кури, гуси, качки...** Свиней не тримаю, бо годувати нічим. Корові можна щось накосити. Живемо вдвох із чоловіком. Він у мене — зоотехнік, тільки не працює, бо роботи нема. У Миколаєві двоє синів: один — вчиться, другий — рік, як закінчив. Торби автобусом засилаємо туди без кінця. Встаю о п'ятій. Хочеться і новини подивитись, і на городі. А конспекти написати, а зошити перевірити... Хронічне недосипання, головний біль. Це рано, якщо о дванадцятій лягаю. Зі школи прийшла, п'ятнадцять хвилин поспала і знову — до години ночі. А о шостій корова вже в череді...

Дуже боляче було дивитися, як розвалювали господарства

■ СУМНО!

Про революційні настрої в Лідіївці говоримо в кабінеті голови районної профспілки працівників АПК Галини Баранової (на знімку)***. На її думку, працівники «Лідіївського» захищені в матеріальному плані по середній зарплаті порівняно з багатьма іншими господарствами.***

— Я з 1972 року у профспілках, — каже вона, — головою профспілки з 1994-го. **Дуже боляче було дивитися, як гинули господарства, де трудилося по 300—500 працівників. Скільки таких розвалених хазяйств... Імені Енгельса, імені Фрунзе, «Аврора», імені Крупської, «Батьківщина», імені Свердлова. Такі потужні були! В основному хто їх розвалював? Групка активістів збирається, які прагнуть владу захопити. Розвалили — і все, потім усі не працюють.** У Лідіївці є робота, є заробітна плата — виплачується двічі на місяць! Що ще треба? Наче люди там живуть і більше світу не існує, вони не бачать, що далі робиться. Не розуміють, як то хазяйство гине. Я сама родом з господарства ім. Енгельса. Там інвестор був — два з половиною чи три роки керував. Зареєстрував підприємство десь в Одеській області. Пенсійний фонд зробив запит (виходили люди на пенсію) про зарплату, то прийшла відповідь: господарство звітувало, що заробітна плата людям не нараховувалася. Випадають усі ці роки зі стажу. У господарстві відомості на виплату зарплати складали, люди розписувалися — на цьому все закінчувалося.

У нас 212 фермерів — землю взяли і все. Більшість із них не звертає уваги, що школа руйнується, клубу нема, газу-води нема, що дороги — взимку не проїхати. Люди у приватних господарів усе одно працюють, але за відомостями в фермерських господарствах зарплата нараховується до десяти чоловік по всьому району.

У районі, крім Лідіївки, ще «Урожай» на рівні в зарплаті, виплатах на паї. Навіть у Доманівці, райцентрі, як у когось нема роботи, скрута сильна, конче треба гроші — як кажуть? Поїдьте в Лідіївку — там заробите. Не можеш весь час — попрацюй місяць-два-три — заробиш.

Яке ж лідіївське господарство було страшне! Оте, що в «Голосі України» писали: примерзали корови до підстилки. Це правда. Думала: боже-боже, у таких злиднях живуть! Цьому кінця-краю не буде, Лідіївка ніколи не виборсається. Виборсалися, завдяки Вадатурському. Школу там підняв, щоб діти вузи закінчили, вернулися до свого села чи поїхали кудись далі освіченими людьми. Хто не може здобути вищу освіту — мало які обставини в житті? — отримають спеціальність, приміром, механізатора.

Механізаторів у Німеччині вчив, взяв імпортну техніку, люди могли заробити собі гроші, і гроші пристойні. Тепер, бачте, не подобається... Кажуть, коли багато всього є — погано, бо треба ще більше... Закінчиться тим, що розвалиться.

Комп'ютери, опалення і ксерокс на півсела

Учителі середньої школи села Прибужжя, куди ми потрапили згодом, про Вадатурського сказали немало доброго. Директор цього навчального закладу Валентина Космаха **(на знімку)** пригадує, що коли її призначили на цю посаду в 2000 році, то він на перше вересня привіз комп'ютери з принтером, колонками: «Таке велике диво було, не бачила раніше, щоб депутати обласної ради добиралися до сільської школи. Наступного року подарував ще два комп'ютери».

У 2003-му поміняли систему опалення в школі. Дуже стара була. Через рік вийшла з ладу котельня. Гроші збирали, фермерів просили, усіх. Назбирали 4 тисячі з хвостиком. Треба було 28 тисяч, щоб придбати нові котли. Кінець вересня, і невідомо, чи будемо ми в теплій школі.

15 тисяч гривень одержали тоді підтримки, якої в районі не знайшли, знову-таки від Вадатурського. Ми йому грамоту тоді вручили. А ксероксом, що він його подарував, півсела користується.

Селами подорожували Галина КВІТКА та Валерій ДРУЖЕНКО.

Від ведучої «СЕЛА» Галини КВІТКИ

(тел./факс: 8-044-454-85-76, e-mail: nov@golos. com. ua)

Два анекдоти до теми:

Поради для того, хто хоче надійно «поховати» гроші: відвідати казино, витратитися на жінку чи вкласти їх у сільгоспвиробництво.

І другий — з чорного гумору:

У салон літака заходить стюардеса:

— Шановні пасажири! Літак іде на посадку, пристебніться, будь ласка, ременями, а то буде, як минулого разу.

— А як було минулого разу?

— Тих, хто не пристебнувся, по стінці розмазало, а хто пристебнувся, був, як живі.

Висновки, шановні читачі, робіть самі.

Асоціація міст України з 1993 року обстоює права і можливості самоврядних громад.

во отримані закони та привілеї й це мусить у відповідний час обов'язково підтверджуватися гетьманською владою".

Кесар узяв, кесар і повернув

1764 рік — ліквідація гетьманства.

1765 — ліквідація полків на Слобідській Україні.

3 липня 1772 року в Україні запроваджується так звана комендантська система управління, яка передбачала адміністративний нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування з боку призначених російських комендантів.

1772 рік — ліквідація магдебурзького права у містах, які відійшли до Австро-Угорської імперії.

1783 рік — ліквідація полково-сотенного устрою на Лівобережній Україні, магістратські та ратушні суди змінюються судами "по учреждению о губерниях".

21 квітня 1785 року створено нові станові органи місцевого самоврядування.

Через терни — до людини

У цьому дослідженні ми пробуємо розповісти про етапи розвитку самоврядування від середніх віків до нинішніх часів

Київська Русь: зародження права громад

На думку деяких дослідників, за часів Київської Русі набуває розвитку "громадівське самоврядування". В його основі — виробнича та територіальна ознаки. Як стверджують Мирослав Пітцик та Віктор Кравченко, "громади, які самоврядувалися", формувалися на виробничій (громади купців, ремісників) та територіальній основі (сільська, міська та регіональні громади)".

Віче — елемент звичаєвого права, на базі якого розвивалося в той час територіальне громадівське самоврядування. Для вічової організації управління характерний певний розподіл повноважень між вічами та обраними на них посадовими особами. Зокрема, на вічах вирішувалися найважливіші фінансові питання, вони відали питаннями війни та миру, здійснювали вищу судову владу.

До повноважень війта та інших посадових осіб належали питання судочинства, адміністративного управління, збирання податків тощо. Економічною основою територіального самоврядування була корпоративна власність, у тому числі на землю. Громада, як пишуть дослідники, самостійно встановлювала правила господарювання, місцеві податки, платежі та інші повинності.

Суб'єктом міського самоврядування виступала міська громада, сільського — громада (верв), яка об'єднувала жителів кількох сусідніх сіл, мала землю в корпоративній власності, представляла інтереси своїх членів у відносинах з іншими громадами, феодалами, державною владою.

Після входження українських земель до Великого Князівства Литовського виникає досить складна система відносин між центральною владою, власниками міст та міськими громадами. Місцеве самоврядування отримало подальший розвиток у формі війтівства.

Водночас у великокнязівських містах виникає певний владний дуалізм: поряд з органами місцевого самоврядування починає функціонувати старостинська адміністрація — міський орган державної влади. Міське самоврядування у формі війтівства знайшло відображення у Литовських статутах (1526, 1566, 1588 рр.). У містах, що перебували у приватній або церковній власності, діяла замкова адміністрація, яку очолював призначений власником намісник, урядник, тіун тощо.

Магдебурзьке право на території України

У середині чотирнадцятого століття в Україні починає поширюватися магдебурзьке право, яка мало значний вплив на розвиток місцевого самоврядування.

1339 рік — магдебурзьке право отримав Сянок.
1356 — Львів,
1374 — Кам'янець-Подільський,
1432 — Луцьк,
1442 — Снятин,
1444 — Житомир,
1494 — Київ,
1498 — Дубно,
1518 — Ковель,
1547 — Берестечко,
1564 — Брацлав,
1584 — Корсунь,
1585 — Острог,
1585 — Переяслав,
1600 — Канів,
1640 — Вінниця.

Магдебурзьке право містам надавали Галицький князь, Великий князь Литовський або Король Польський. Воно оформлялося так званими магдебурзькими грамотами, які відігравали таку ж роль, як і хартії (статути) західноєвропейських міст.

Завдяки набуттю містами магдебурзького права відмінялися звичаєві норми, міста виводилися з-під юрисдикції місцевої адміністрації (феодалів, воєвод, намісників тощо), запроваджувалися власні органи місцевого самоврядування — магістрат, який складався з двох колегій — ради (адміністративний орган) та лави (судовий орган).

До речі, у містах з повним магдебурзьким правом війт обирався жителями міста з чотирьох кандидатур з наступним затвердженням Королем Польським. У містах з неповним магдебурзьким правом війт призначався Королем Польським або на його обрання суттєво впливали старости.

За часів національно-визвольної війни та існування Української козацької держави місцеве самоврядування набуває своєрідних форм, що визначається її полково-сотенним устроєм. Василь Куйбіда, дослідивши той період, пише, що міське населення в основному вимагало закріпити давні міські привілеї, зокрема самоврядування з виборним війтом і бурмистрами, звільнення від державних податків і військових обов'язків, зберегти монополію на ремесла, міські промисли та торгівлю, розширити свої землеволодіння.

Подібні вимоги знайшли свої відображення у "Березневих статтях" Богдана Хмельницького та Конституції Пилипа Орлика. Зокрема, у ній ішлося: "Силою цього Виборчого Акту ухвалюється, щоб столичне місто Київ та інші міста України зберігали недоторканними й непорушними всі справедли-

31 серпня 1786 року декретом Йосипа II скасоване магдебурзьке право у Львові.

1797 рік — імператор Павло I підтвердив усі права та привілеї Києву.

1801 рік — права підтверджені Олександром I.

1831 рік — ліквідація магдебурзького права на Лівобережній Україні.

1834 рік — ліквідація магдебурзького права у Києві.

1838 рік — запроваджується станове самоврядування для державних та вільних селян, яке у 1861 році було поширене на всіх селян.

5 березня 1862 року в Австрії приймається закон про місцеве самоврядування.

1864 рік — запровадження регіонального самоврядування після земської реформи.

12 серпня 1866 року в Австрії прийнято закон "Про устрій громади і громадську виборчу ординацію". Згідно з ним визнавалося право сіл, містечок і міст на місцеве самоврядування.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Віче — перша форма самоврядування. У наші часи мітинги — один з проявів самоорганізації громадян.

1866 рік — Галицький сейм прийняв закон про сільське самоврядування.

13 березня 1889 року — в Австрії прийнято закон "Про громадський закон для 30 більших міст".

1889 рік — Галицький сейм прийняв закон про міське самоврядування.

3 липня 1896 року австрійський парламент прийняв закон "Про громадський закон для менших міст, містечок і більших громад".

Під знаком одержавлення

20 листопада 1917 року Центральна Рада прийняла другий Універсал, у якому сказано: "Вжити всіх заходів до закріплення й поширення прав місцевого самоврядування, що являються органами найвищої адміністративної влади на місцях".

29 квітня 1918 року прийнято Конституцію УНР, якою передбачалося широке самоврядування на рівні земель, волості, громад.

16 листопада 1918 року — прийнято закон

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламентська республіка може пришвидшити розвиток самоврядності, вважають учасники мітингу.

"Про адміністрацію Західно-Української Народної Республіки", за яким у галузі місцевого самоврядування діяло австрійське законодавство в тій частині, в якій воно не суперечило інтересам держави.

З 1920 року починається епоха радянської влади. Усі органи самоврядування в Україні були ліквідовані та замінені органами "пролетарської диктатури" — губернськими, повітовими та волосними радами. Згідно з конституціями радянського періоду, стверджують Мирослав Пітцик та Віктор Кравченко, вся влада в центрі та на місцях в Україні здійснювалася єдиною системою рад, які отримали статус органів державної влади. Діяльність рад регламентувалася законами, постановами Верховної Ради СРСР та Верховної Ради УРСР, спільними постановами ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР та Президії Верховної Ради СРСР.

Для законодавчої практики радянського періоду, стверджують дослідники, було характерно прийняття законів стосовно кожного територіального рівня рад — обласних, районних, сільських та селищних.

Дослідники роблять висновок:

1. Усі місцеві ради були вмонтовані в єдину систему органів державної влади.
2. На всіх територіальних рівнях влади заперечувався принцип поділу влад.
3. Організація і діяльність місцевих рад здійснювалася відповідно до принципу партійного керівництва.
4. Ідея самоврядування народу на практиці зводилася до дозованого представництва в депутатському корпусі різних прошарків населення, які визначалися за віковою, класовою та професійною ознаками.
5. Всевладдя рад в усіх сферах життя носило декларативний характер.

Нова доба

16 липня 1990 року Верховна Рада першого скликання прийняла Декларацію про державний суверенітет Української РСР. В ній уперше проголошувалася відмова від радянської системи організації влади.

7 грудня 1990 року прийнято Закон "Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР". Голова постійної комісії ВР УРСР Михайло Гришко вважав: "Закон виходить з того, що місцеве самоврядування — це територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення через державні та громадські органи всіх питань місцевого життя, виходячи з інтересів населення, на основі законів та власної фінансової бази". Водночас він вважав місцеві ради народних депутатів представницькими органами державної влади.

26 березня 1992 року Верховна Рада прийняла нову редакцію закону, який отримав назву "Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування".

Одначе після президентських виборів 1994 року розвиток самоврядування загальмувався. У серпні того ж таки року під час поїздки обраного главою держави Леоніда Кучми до Волинської області голова Львівської обласної ради Микола Горинь запропонував передати їм повноваження представників Президента.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На засіданні консультативно-дорадчої ради з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради України.

8 липня 1995 року був підписаний Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України "Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України". Відповідно до цього документа, "місцеве самоврядування в Україні — це гарантоване державою право територіальних колективів громадян та обраних ними органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати всі питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Територіальною основою місцевого самоврядування є село (сільрада), селище, місто...

Первинними суб'єктами місцевого самоврядування є територіальні колективи громадян, які проживають у селах (сільрадах), селищах, містах..."

Фактично з кола суб'єктів самоврядування були виключені район і область. В областях і районах обиралися представницькі органи — ради, які могли затверджувати бюджет та здійснювати контроль за його виконанням, схвалювати програми соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, заслуховувати звіти голів місцевих державних адміністрацій з питань виконання програм соціально-економічного розвитку територій та бюджету. "Інші повноваження обласних, Київської, Севастопольської міських, районних рад, передбачені чинним законодавством", передавалися відповідним державним адміністраціям.

При підготовці проекту Конституції лунали різні голоси, різні пропозиції. Так, на сторінках "Голосу України" кандидат юридичних наук Револьт Давидов стверджував: "У певних політичних колах мусується думка, що Україна не готова до місцевого самоврядування".

Це частково підтвердив голова постійної Комісії ВР з питань прав людини і міжнаціональних відносин Володимир Буткевич, який 17 квітня 1996 року виступив на сесії парламенту з доповіддю про хід роботи над Основним Законом: "Гостра і тривала дискусія розгорнулася під час обговорення розділу XI "Місцеве самоврядування", в якому шість нормативних розпоряджень з 20 було прийнято голосуванням 7:3. Викликано це тим, що члени підкомісії по-різному пояснювали сутність місцевого самоврядування. Більшість членів підкомісії відстоювала концепцію громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування, меншість стояла на позиції державної теорії місцевого самоврядування. Зокрема, відстоювалася точка зору, що місцеве самоврядування може здійснюватися на районному та обласному рівнях. Для підтвердження цієї позиції її прихильники посилалися на Всесвітню декларацію про місцеве самоврядування, згідно з якою воно має здійснюватися не лише тими підрозділами місцевої влади, що найбільш близькі до громадян, а й "територіальними ланками середнього та регіонального рівня". Опоненти посилалися на Європейську хартію місцевого самоврядування, яка менш імперативно говорить про регіональне самоврядування".

Поміркована доцільність взяла гору при прийнятті Конституції 26 червня 1996 року. А тому 5 лютого наступного року тодішній Голова ВР Олександр Мороз зауважив: "Ніхто не буде заперечувати, що нам украй необхідно прийняти найближчим часом такі конституційні закони: про місцеве самоврядування, про місцеві державні адміністрації..."

21 травня 1997 року нарешті було прийнято Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні". 6 листопада 1996 року в Страсбурзі від імені України було підписано Європейську хартію місцевого самоврядування, ратифіковану Верховною Радою 15 липня 1997 року.

Згодом парламент прийняв низку інших законів: "Про органи самоорганізації населення", "Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів", "Про столицю України — місто-герой Київ", "Про службу в органах місцевого самоврядування", Бюджетний та Земельний кодекси тощо.

6 грудня минулого року народні депутати схвалили зміни до Конституції, які передбачають подальший розвиток місцевого самоврядування.

Підготував Володимир КОРОЛЮК.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У Миколаївській сільській раді Луганської області селяни спільно вирішують свої проблеми.

СУСПІЛЬСТВО

П'ЯТНИЦЯ, 13 ТРАВНЯ 2005 ■ № 86 (3586)

Словосполучення «помаранчевий Майдан» без перекладу ввійшло в лексику найбагатших мов світу стор. 17

У Канні триває 58-й кінофестиваль. У трьох офіційних конкурсних категоріях фестивалю змагаються 53 фільми з 28 країн. Фестиваль триватиме до 22 травня

■ ПАМ'ЯТЬ

Без їхнього подвигу не було б наших перемог

Травневі дні — час, коли ветерани знову почуваються молодими. Саме таку атмосферу намагалися створити в ЗАТ «Донецьксталь» напередодні Дня Перемоги. Пенсіонерів заводу — учасників бойових дій запросили відзначити 60-річчя Перемоги в колі бойових друзів і колег-металургів. Багато ветеранів уперше після виходу на пенсію знову пройшли через прохідну. Тому з величезною цікавістю знайомилися зі змінами на рідному заводі.

Екскурсія розпочалася з відвідування храму Святого Ігнатія Маріупольського, відкритого два роки тому на території підприємства. За останній час індустріальний пейзаж змінили не лише куполи, а й мальовнича річечка з кам'янистими берегами, пишна зелень у парковій зоні, міні-зоопарк і «Містечко усмішок» на місці зарослого яру. «Я тридцять два роки як на пенсії, на заводі був давно, — зізнався колишній машиніст крана Микола Іванович Дубков. — Враження щонайкращі: церкву побудували, чистота скрізь. Приємно дивитися і приємно йти на роботу».

Перед початком святкового обіду, влаштованого під відкритим небом, генеральний директор ЗАТ "Донецьксталь" Олександр Риженков і голова Ленінської районної ради Донецька Тамара Єгоренко вручили ветеранам ювілейні медалі «60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» і особливо дорогий подарунок — факсимільне видання газети «Правда» за 10 травня 1945 року. А потім були тости за Перемогу і за загиблих товаришів, пісні фронтових років і танці під заводський духовий оркестр, спогади про пережите і напутні побажання молодим.

— Мене відправили на фронт у сімнадцять років, санінструктором, — розповідає Євдокія Григорівна Кравцова (в дівоцтві — Нестеренко). — В нас уся родина воювала: батько, брат, сестра. Брат — льотчик, сестра — на флоті лікарем. А я в піхоті-матінці, поранених з поля бою витягала. Під Лібавою контузило, і День Перемоги я зустріла в госпіталі. Мене головлікар залишила, щоб поранених виправляла. Тільки у вересні 45-го демобілізувалася. Дуже вдячна, що на заводі мене не забувають, коли звертаюся з проханнями, завжди допомагають.

З Донецького металургійного заводу на фронт пішли понад 3 тисячі працівників. З них 267 загинули. У ці дні квіти від заводчан лягли до пам'ятника Іванові Ткаченку, могили героя Великої Вітчизняної війни Віктора Масловського, меморіалу «Живі — безсмертним». Понад 200 ветеранів — учасників бойових дій та інвалідів війни одержали великі святкові продуктові набори, а більш як тисяча учасників війни — матеріальну допомогу.

Благодійний обід зібрав разом у заводській їдальні ветеранів хору "Червона гвоздика". Святкову програму підготували працівники ДК металургів: ветерани війни міста і селища Авдотьїно стали глядачами концертного дійства «Вклонімося великим тим рокам».

— Без подвигу, здійсненого нашими ветеранами, сьогодні не було б наших перемог, — відзначив генеральний директор підприємства Олександр Риженков. — Ветерани тепло відгукнулися про відвідування рідного заводу. Думка цих людей, які уважно стежать за тим, як розвивається завод, співпереживають нашим удачам і невдачам, для нас особливо важлива. А ми намагаємося, щоб кожен пенсіонер підприємства (а їх понад 3600 осіб) був оточений турботою колективу, до того ж не лише у святкові дні.

Благодійний фонд «Спадщина», заснований донецькими металургами, взяв під опіку заводчан — учасників війни: регулярно надає їм матеріальну допомогу, виділяє кошти для придбання медикаментів, путівок, лікування. Надійною підмогою фонду стала заводська молодіжна організація. Пенсіонерів-металургів, які продовжують жити інтересами підприємства, єднає ветеранська організація. За традицією в обласних торжествах з нагоди Дня Перемоги на Савур-Могилі взяли участь і колишні воїни, і молодь підприємства. І це символічно: нове покоління шанує загиблих, піклується про живих, приймає мудрість і знання тих, хто 60 років тому завоював мир.

Ліна КУЩ.

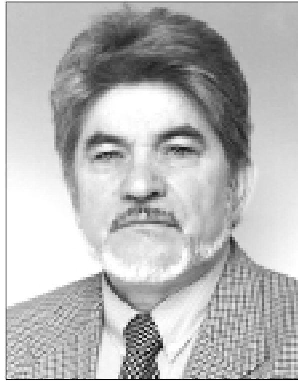
Донецьк.

Культурна політика в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації

Коли рік тому Верховна Рада України ухвалила постанову за № 1689-IV, в якій ішлося про шляхи подолання духовної кризи культури, зумовленої багатьма чинниками, серед яких виокремлювались економічна нестабільність, соціальна незахищеність, недостатня дієвість нормативно-правових актів, загострення криміногенної ситуації, зростання алкоголізму, наркоманії, проституції, поширення захворювання на СНІД як похідних від соціально-економічних чинників, то, здавалося, і нинішні слухання варто було б проводити лише після того, як зміниться соціальний ландшафт в Україні.

І ми вже почали звикати до формули, яка приживлялася як електрод у нашу суспільну свідомість: злидні продукують злидні, деградація духовна неминуча, отже — чекайте політичних змін, за якими прийдуть і зміни економічні... Політичні зміни сталися, і ми маємо тепер всі підстави розглядати проблему духовної кризи, кризи культури не лише в тому усталеному аспекті, а й виходити на ті шляхи, де значних економічних змін і не вимагається, як, наприклад, цитую постанову: «*...виховання особистості в дусі патріотизму та поваги до Конституції України*». Або ж «*формування у молоді демократичного світогляду, дотримання громадянських прав і свобод, поваги до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу*». Зверніть увагу на цей силогізм — «мови спілкування народів світу». Він виник як несподівана редакція природної сентенції «мови української нації»... Чому я загострюю на цьому увагу, а тому, що останніми роками все, що стосувалося «українського та національного», перетрактовувалося на інтернаціоналістський штиб, як це було і за часів СРСР...

Продовжую цитату з документа, який мав би реалізовуватись і в такий спосіб кризу культури долати: «*Подолання духовної кризи в суспільстві повинно здійснюватися шляхом... розвитку гуманістичної освіти, що ґрунтується на культурно-історичних цінностях народу, його традиціях і духовності...*»

Павло МОВЧАН

Про який народ ідеться, про які традиції? Зрозуміла річ, що з тексту з вилученням слів «української нації» виникли оці смислові плями... Але мова не про них. Адже в тексті постанови є те цінніснe, що за попередньої влади не могло бути виконане ніколи. Вся проблема полягає в іншому: чи спроможна реалізувати нинішня влада все те, що викарбувано, сформульовано чітко і недвозначно? І я особисто хотів би почути відповідь на ці поставлені не мною, а Верховною Радою України рік тому питання щодо тих положень, які стосуються волі влади.

Отже, звертаюся знову до тексту постанови: «*Утвердженню національної ідеї, що сприяє національній самоідентифікації, розвитку культури, оволодінню цінностями світової культури, загальнолюдським надбанням*».

Щось я не чув з моменту формування уряду хоча б щось про національну ідею, а от світові цінності і досі валом пливуть в Малоросійщину до «местных лохов» (за висловлюванням одного російського «просвітителя» з сережкою у вусі). На «Інтерах» — Петросян з Новіковою утверджують нашу національну ідею, на «Плюсах» — Шифрін з Леонтьєвим, на АСТV — Кіркоров з Аллою та Кисельовим так стверджують, що аж хочеться гукнути, але до кого?.. Досить... Досить... Вся московська «шелупень» збагачує мене загальнолюдськими надбаннями... А що «чи-

У життя і сни явились дві весни

В Івано-Франківську триває фестиваль мистецтв «Прикарпатська весна». Відкрився він концертом народного артиста України Тараса Петриненка та заслуженої артистки України Тетяни Горобець. А завершиться він виступом Державного гуцульського ансамблю пісні і танцю (художній керівник та головний диригент народний артист України Петро Князевич). Родзинкою свята став концерт камерного оркестру обласної філармонії «Harmonia nobile», який було приурочено до його 20-річчя.

Дарина НАЗАРЧУК.

■ ФОТОФАКТ

У Будинку-музеї Михайла Булгакова відбулася прес-конференція, присвячена презентації проекту зі збору засобів на реставрацію цієї унікальної споруди. Проект присвячений до річниці з дня народження письменника з ініціативи Фонду сприяння розвитку музею і компанії UMC.

На знімку: заступник директора музею Михайла Булгакова в Києві Кіра Пітоєва-Лідер вручає гендиректору UMC Еріку Франке подяку за допомогу музею.

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

Чи сварилися Тарас Григорович і Карл Павлович?

На сороковий день загибелі Пушкіна в будинку Карла Брюллова зібралися люди — вшанувати пам'ять поета. Того самого дня тут вирішувалася доля 23-річного кріпака художника Тараса Шевченка. Учасник того зібрання полтавець Аполлон Мокрицький записав 1837 року в щоденнику: «...Коли всі пішли, я говорив Брюллову стосовно Шевченка, намагався спонукати на добру справу — позбавити його важких ланцюгів рабства».

Що було далі, відомо: Брюллов написав портрет Жуковського, портрет розіграли в лотерею і Шевченка викупили.

Щоденник А. Мокрицького засвідчує, що висока честь бути одним з ініціаторів викупу Тараса з неволі належить не бідному Іванові Сошенку, як зазвичай вважають, а дворянину, сину титулярного радника з Пирятинського повіту Полтавської губернії Аполлонові Миколайовичу Мокрицькому (1811—1871 рр.)

Записи Мокрицького перекреслюють міф про доленосну роль Сошенка в житті Шевченка. Сам Іван Максимович, будучи чесною людиною, розвіяв цю легенду ще в 1875 році: «Мене до глибини душі зворушила жалісна доля молодої людини, але допомогти їй я був не в змозі. Та й чим міг зарадити його горю я, бідний трудівник-маляр, що працював безперервно за шматок насущного хліба, без зв'язків, без протекцій, без грошей?»

Легко спростувати і легенду про те, що Сошенко був першим учителем Тараса: щоденник Мокрицького засвідчує, що вони з Шевченком вчилися в Товаристві заохочення художників, де їм викладав уроки майстерності Венеціанов, а естетику і теорію мистецтва читав полтавець Григорович. Це було в 1835 році. А Сошенко познайомився з Тарасом тільки влітку 1836 року.

...Брюллов під різними приводами відмовлявся писати портрет імператора Миколи І. А чи малював він Тараса Шевченка — крім двох шаржевих ескізів, що збереглися? Про це в щоденнику Мокрицького немає жодного слова.

Наприкінці 1982 року я побувала в народного художника Михайла Дерегуса. «Увеннений, ви відшукаєте нові матеріали про Шевченка! — сказав Михайло Гордійович. — Дай вам Боже знайти невідомий портрет поета!»

22 роки я шукатиму цей невідомий портрет. У день 144-річчя перепоховання Тараса я попросила Кіма Скалацького, директора Полтавського художнього музею, подивитися альбом репродукцій Брюллова. І завмерла від несподіванки. З малюнка № 67 («Портрет російського художника, який робить замальовки в альбомі») на мене дивився 28-річний Тарас! Портрет зберігається в Третьяковці, в робочому альбомі Брюллова 1824—1843 років **(на малюнку)**.

Малюнок ідентичний з автопортретом Тараса Григоровича, який він виконав у 1843 році в маєтку Рєпніних в Яготині. На обох портретах збігається характерна форма голови, високий бугристий лоб, своєрідний лицевий кут, вигин брів, форма припухлих губ, довжина і форма носа, глибоко посаджені очі, витончена кисть руки. Він у високому циліндрі та довгому пальті з оксамитовим коміром і вилогами на рукавах. Такий само одяг і на автопортреті 1843 року. Те саме неслухняне пасмо волосся вибилося з-під циліндра. Вважаю, що портрет виконаний Брюлловим на початку травня 1843 року. Не пізніше, бо, як установив шевченкознавець П. Жур, 11 травня Тарас одержав квиток на проїзд до України і незабаром виїхав із Санкт-Петербурга.

Вважають, що з 1843 року Брюллов і Шевченко були в сварці, це пояснювалося різким і незалежним характером обох.

Але навіть у 1856 році, у Новопетровську, Шевченко напише про свого вчителя: «Благороднійший з людей... готовий молитися на великого Брюллова. Для однієї картини Карла Павловича варто приїхати з Китаю, а не тільки з Малоросії...»

Тож чи посварилися вони?

Рената СМИРНОВА.

Полтава.

новича», наша вже рідна «братія»? Мовчить витріщивши...? Ні, вона говорить, говорить, говорить про суспільне телебачення, ще раз про суспільне телебачення, про те, що коштів на це суспільне (з ким же, цікаво, цього разу усуспільнять, як попередні канали УТ-2 та УТ-3), за оцінкою мого спокревника політичного В. Шевченка, — досить на НТКУ... Ого, там стільки їх. Чого вартий лише один «олівець» разом з величезною територією, де одна сітка чого варта. А оцінили все це господарство у 18 мільйонів... Це якщо, про всяк випадок, НТКУ збанкрутує. Але підемо далі, за текстом. Бо нічого суттєвішого ми усім миром не запропонуємо до проекту нової постанови, хіба що долучимо щось. Але про це пізніше.

«...формування національних світоглядних позицій, ідей, поглядів та переконань на основі цінностей вітчизняної та світової культури»... Необхідно — сказали ми рік тому, першочергово — зазначали у своїх виступах учасники парламентських слухань 5 листопада 2003 року. А ще долучивши до цього наступні пункти про необхідність створення системи безперервної мовної освіти, що забезпечуватиме оволодіння громадянами України державною мовою, сприяння розвитку високої мовної культури громадян, виховання поваги до державної мови... Зупинюсь. Не продовжуватиму переліку тих завдань, які ставилися перед усіма структурами тодішньої влади. Про ту владу ми знаємо майже все, в тому числі, чому вона не могла реалізувати цих заходів. Запитаємось, а чому нова влада ще жодного разу не зазирнула до цього документа? Чому, власне, не визначені пріоритети в галузі культури?

Чи «Євробаченням» вичерпується вся наша національно-духовна проблематика? Де наш національний телеканал «Культура»? Які необхідні надзусилля, щоб, наповнивши його якісним продуктом, а такий є, — поставити його в належний час, щоб його дивилися не лише пенсіонери, прикуті до ліжка, та душевно хворі у час безсоння...

І тоді, шановний Миколо Володимировичу, рейтинг НТКУ зросте, неодмінно зросте. І чи необхідні мільярдні капіталовкладення, щоб відновити по занапащених попереднім режимом селах не бібліотеки та клуби, бо це майже неможливо, а проводове радіо, прив'язавши програмі «Культура через радіо» відповідне виробниче об'єднання, яке продукувало б свої вітчизняні «брехунці», не послуговуючись китайськими короткохвильовими мильницями.

Другий розділ згаданої мною постанови присвячений рекомендаціям Кабінету Міністрів України, а також низці міністерств та відомств в межах його повноважень і складається з 59 пунктів, до яких, я переконаний, ані Кабмін, ані Міносвіти та науки, ані Мінкультури, ані Мінохорони здоров'я, ані Міністерство внутрішніх справ України, ані Держкомітет телебачення та радіомовлення, ані Мінсім'ї та молоді так і не підступилися...

Ну ось, наприклад, стосовно Держкомітету телебачення та радіомовлення, пункт 8: *«Пропагувати кращі здобутки національної культурної спадщини, або ж здійснювати синхронний переклад державною мовою передач, фільмів іноземного виробництва»...* Важливо? Надзвичайно...

Зрозуміло, що для Д. Табачника ці рекомендації були до одного місця. Але ж... де ті кроки назустріч нації, яку принижували протягом цілого десятиріччя? Тут особливих бюджетних затрат не потрібно. Потрібна політична воля, необхідна системна робота, необхідна програма розвитку української культури на кілька років хоча б... на засадах націотворчої державницької ідеології... Адже у пунктах 5 та 7 рекомендацій Кабміну йдеться про загальнодержавну програму гуманітарного розвитку України, *«механізми впровадження концепції національної ідеї в діяльність установ, підприємств, організацій та кожного громадянина України...»*

Я не випадково ототожнюю поняття «нація» та «держава» хоча б тому, що найбільша організація держав світу називається Організацією Об'єднаних Націй, адже кожна нація становить велику історичну спільноту, що передусім відзначається окремішністю своєї мови, культури, психології, тобто своєрідністю окремішного Космо-Логосу, тобто окремого менталітету, традицій, звичаїв, національної кухні тощо... Суспільствознавці стверджують: для того, щоб народ (етнос) став нацією, він повинен бути наділений державотворчою енергією, яка, в свою чергу, акумулюється в національній мові та культурі. Кожна нація наділена певним рівнем самосвідомості, патріотизмом, самоідентифікацією, спільною історичною пам'яттю, спільною волею до самоутвердження через реалізацію властивої тільки їй космічної програми через рідне слово, через свою культуру... Тому кожна модерна нація прагне якомога швидше сформувати свою — культурно-інформаційну — комунікативну систему для поширення знань, досвіду, культурних набутків, мовного насичення... І цей процес формування культурного, духовного, освітнього україномовного середовища занадто затягнувся. Останніми роками ми стали свідками того, як по відношенню до України і української мови та культури агресивно поводилась Росія (перманентно інфільтруючи свої ідеї «старшобратства», свою культуру, свою інформацію, свій капітал, своїх телеведучих...).

«Сьогодні, — стверджує Степан Вовканич, — українська екзистенція великою мірою залежить від потенціалу слова, інтелекту та духовності національної еліти, від критеріїв її формування».

Нагромаджений духовний, культурний, інформаційний ресурс нації, який акумулювався протягом віків, є величезним капіталом, ціну якого ми не спроможні ще скласти нині, але від нього, саме від нього залежить динаміка розвитку суспільства, духовно-інформаційна його мобільність. Саме в лоні культури відбувається формування національної еліти як ядра нації, без якої немислима українська національна перспектива. Чи не тому понижувався тривалий час соціальний статус українських митців, письменників, працівників культури. І чи не тому нам необхідно сферу культури, української культури, розглядати в особливому ракурсі як найважливіший чинник у процесі державотворення. Отже, слово за новою українською, наголошую, українською, владою, яка мусить дослухатися до тих закликів, які лунали на Майдані: Україні — українську владу, Україні — українську культуру.

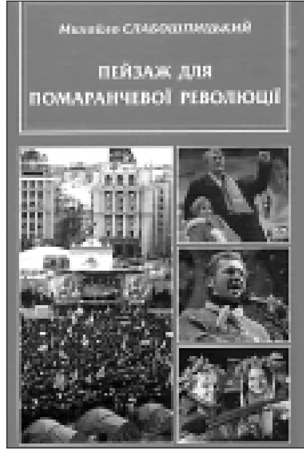
Адже наші опоненти добре розуміли, що нація, яка втрачає мову, культуру, історичну пам'ять, тобто самосвідомість, перетворюється на субстрат, на сирий матеріал для чужої творчості. Тож основною метою культурної політики має стати формування повнокровної, повноцінної нації не лише засобами економіки, а й нагальною потребою формування цілісної системи ціннісних орієнтирів, тобто відповідної ідеології, яка спирається на національно-культурну єдність, на нашу самобутність.

Необхідно задіяти в сферу культури весь масив базових національних цінностей, напрацьованих віками, весь потенціал фольклору, етнографії, літературної спадщини Княжої доби, доби українського бароκо, здобутків доби національного відродження у XX столітті. Адже масова люмпенізація, яка тривала і триває подосі, тотальна міфологізація суспільної свідомості, яка проявила себе на президентських виборах, свідчать, що ми одержали тяжку спадщину, яку необхідно лікувати винятково культурою. Українською культурою, яка єдино спроможна здійснити суспільну переорієнтацію на високі національні цінності, на традиції, на високу духовність. Адже лише культура солідаризує суспільство.

Павло МОВЧАН,
народний депутат України, перший заступник голови Комітету ВР з питань культури і духовності.
(Виступ під час парламентських слухань 20 квітня 2005 року.)

Майдан подихом зігріти

Нині здоров'я нації залежить не так від ліків в аптеках, як від кількості книжок для душі українця. Ця фраза удвічі цінніша, коли знати, що пролунала з уст... Володимира Загорія — гендиректора АТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», відомого виробника лікарських препаратів. Адресував він її знаному письменнику, лауреату Державної премії імені Тараса Шевченка Михайлу Слабошпицькому, з-під пера якого щойно вийшла нова книжка «Пейзаж для помаранчевої революції» (Київ, «Ярославів вал», 2005 р.).

Перед тим, як влучно сказати, українець Загорій, котрий очолює Лігу українських меценатів, ще й мудро вчинив: спільно з представниками заокеанської української діаспори профінансував видання «Пейзажу...».

Це не перша, і, дай Боже, не остання книжка про український «помаранчевий Майдан», чия назва під час відомих на весь світ нещодавніх подій без перекладу ввійшла до лексики найбагатших мов світу.

«Як почув, що Михайло Федотович пише про помаранчеву революцію, думаю, а що він там нового скаже, коли ми всі те вчора бачили, не одриваючись від телевізора. Тому, взявши видання до рук, мав підозру, що доведеться сказати колезі недобрі слова, та коли почав читати — не міг одірватись». Таке під час презентації можна було почути не від одного колеги по письменницькому ремеслу, зокрема від патріарха літературного слова Анатолія Димарова. Очевидно, передбачаючи такий «підводний риф», Михайло Слабошпицький, працюючи над книжкою, вдався до простого, але вкрай ефективного прийому: попрохав висловитися про наші недавні революційні події своїх різних (за фахом, віком, поглядами) знайомих, авторитетних у країні людей. До того ж словесні штрихи «Пейзажу...» збагатив документальними знімками безпосередніх учасників «помаранчевого Майдану» (основу склали світлини студента Національного університету театру, кіно і телебачення Зоряна Беня — майбутнього кінотелеоператора).

Вийшло різнобарвно й оперативно. Останнє не менш важливо, бо холодних голів, які з часом розкладуть на кольори і відтінки здавалося б однотонний «помаранчевий Майдан», не бракуватиме. Але до того часу без таких ось «Пейзажів...» можуть вихолонути гарячі слова і високотемпературні враження від пережитої революції по-українськи. Де вже тоді нам буде відчути глибину слів із чудової революційної поезії Василя Слабчука, якими Михайло Слабошпицький епіграфічно відкриває свою книжку (один з рядків винесено у заголовок цієї публікації).

Не дивно, що температура книжки передалася і залу столичного Музею літератури, де автор презентував свою черговую працю. Розігріте гострим словом ведучого вечора Володимира Яворівського поважне товариство не обмежилося приємними епітетами на адресу автора і видавців. Застерігали від небезпеки «заколисати оплесками» нову владу і називали факти, що мають спонукати суспільство «тримати команду Ющенка—Тимошенко у високій спортивній формі». «Українська історія свідчить, що усі наші перемоги були частковими», — нагадав присутнім відомий поет Володимир Базилевський. А тому, повертаючись до фразеології президента Ліги українських меценатів, від себе додамо, що від «фармаколога» Віктора Ющенка український читач очікує збільшення дози на гарне друковане українське слово. Це той випадок, коли передозування здоров'ю нації аж ніяк не зашкодить.

Анатолій ДЕНЬ.

Бонжур, месьє Журден!

■ ТЕАТР

У Донецькій муздрамі знову прем'єра. Цього разу глядачі сміялися з витівок Журдена —головного героя вистави «Навіжений Журден» за п'єсою М. Булгакова (постановник — Олександр Аркадін-Школьник, Харків). Це вже його сьома постановка у Донецькому театрі. Та й розпочинав він у Донецьку теж з Булгакова, а сім — число щасливе.

Отож пан Школьник здійснив давню мрію — дати сценічне життя цьому твору Булгакова. «Цей драматург, — каже режисер, — завжди був і залишається в сфері моїх творчих інтересів. Булгаков — моя давня любов, і людська, і професійна».

Постановка донеччан — це сценічна версія театру. Взявши за основу згадану п'єсу, режисер (він же й автор інсценізації) активно використав мотиви інших творів Булгакова та Мольєра. Школьник уникає прямих асоціацій із сьогоденням, проте, погодьтесь, «журденів» вистачає і нині: коли людина, наживши капітал, прагне будь-що вистрибнути «із грязі в князі».

Врешті, з досить скупого драматургічного матеріалу вийшло масштабне сценічне дійство, в якому органічно поєдналися вдала режисерська робота, яскрава музика (музичне оформлення Євгена Кулакова), вокал (хормейстер Тетяна Пащук) і танець (балетмейстер Василь Маслій).

Створений Костянтином Бабаніним образ Журдена — це успіх акторський і режисерський. Його герой кумедний у своєму невігластві й водночас драматично-наївний і безпорадний.

Прагнучи стати шанованою людиною, Журден не тільки оточує себе користолюбними вчителями (артисти Василь Гладнєв, Андрій Романій, Сергій Банников), лицемірними друзями (Віктор Жданов), а й ладен зіпсувати життя власної доньки (Ганна Якубовська) і позбутися дружини (Михайло Кришталь). Так, це не помилка — Михайло Кришталь грає сварливу жінку **(на знімку — праворуч)**, і це, без сумніву, одна з його кращих робіт! Чудовий у виставі також класичний дует кмітливого слуги та нерішучого хазяїна, що блискуче зіграли В. Швець (Клеонт) та А. Романій (Ков'єль).

На особливу увагу заслуговує і художнє оформлення вистави (художник-постановник Світлана Канн). Прийом «театр в театрі» художниця використала буквально, і це вийшло дуже вдало. На сцені — дзеркальне відображення в мініатюрі глядацької частини театру. А костюми Світлани Канн, як завжди, вражають і захоплюють своєю оригінальністю.

Відмінною рисою постановки є її інтерактивність. Постійні звернення зі сцени в зал, а подекуди розгортання дії просто у глядацькій залі, підпорядковані одному: залучити глядачів до дії. І постановники це вдалося. Глядачі активно реагували і відповідали щирим сміхом та вдячними оплесками.

Ольга ГРИШКО.

І драма, і комедія

У Харкові зріє навколотеатральний скандал. Що стривожило тутешній театральний світ? Вочевидь, те, що обласна влада багато розмірковувала перед пресою: мовляв, театри не такі, якими їх хотів би бачити народ, актори занадто часто їздять на гастролі за кордон і майже не з'являються в селах і районах області. А тому керівників деяких театрів буде попросту звільнено. Так заявив заступник голови облдержадміністрації Василь Третецький. Після чого епатажний режисер Андрій Жолдак закликав директорів усіх українських театрів самим подати у відставку. І запропонував створити із критиків, депутатів і журналістів експертну раду, яка й має вирішувати, хто може керувати театром, а хто — ні.

Тепер влада ніби дає задній хід, кажучи, що проблема неоднозначна й підхід до її розв'язання потрібен зважений.

Доречно нагадати, що це не перша спроба нової облдержадміністрації «навести лад» у такий спосіб. Раз у раз лунають заяви про зміну ректорів, керівників держпідприємств. Але щойно справа доходить до конкретних дій, трудові колективи як правило стіною стають за своїх керівників. Наприклад, ректору Харківського національного держуніверситету В. Бакирову в таємному голосуванні віддало перевагу близько 90 відсотків співробітників вузу.

До речі, Андрій Жолдак, директор і художній керівник театру імені Шевченка, уже підписав новий контракт із губернатором. Головна умова з боку режисера — право на необмежені творчі відрядження. Губернатор Арсен Аваков, за словами Жолдака, гарантував стовідсоткову підтримку й розуміння. Але...

Микола КОСИЙ.

Харків.

Усе добре на світі творить любов

Так називався концерт, улаштований Одеським «Клубом високої музики» (його творець — піаніст і композитор Юрій Кузнецов).

На сцені Українського муздрамтеатру виступили Ніна Матвієнко, Микола Свидюк, київський поет Сергій Губерначук, лауреати міжнародних джазових фестивалів Тетяна Боєва та Юрій Кузнецов, одеські автори-виконавці Олена Палашек і Валентин Куба. Автор ідеї Юрій Кузнецов розповів «Голосу України»: «Ми вирішили подарувати глядачам концерт-освідчення в коханні до Одеси й одеситів. Музиканти найгостріше відчувають необхідність об'єднання людей за допомогою добра».

Ніна Матвієнко в Одесі — гостя нечаста: востаннє вона виступала тут п'ять років тому. Тож перше відділення концерту стало її тріумфом. Від «Летіли дикі гуси» до «Скрипаля» — оплески не змовкали ні на хвилину. Ніна Митрофанівна зізналася, що вражена чуйністю публіки.

На концерті звучали пісні про любов — до матері, до Одеси, до України, про перше кохання. На сцені панувала імпровізація, співавторами якої були всі учасники концерту. До театру прийшла велика група ветеранів — для них звучали пісні воєнних років.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Що там, у «дзеркалі»?

■ ФОРУМ

У «Голосі України» 22 квітня надруковано лист читача М. Онищенка під заголовком «Наклеп на мій уряд і мою державу, або Чи можна ВВП намастити на хліб», у якому він звинувачує редакцію, зокрема автора коментарів рубрики «Тема», в упередженості до уряду та Президента, загалом до нової влади, посилаючись на кореспонденцію «Боротьба з усіма?». В ній ішлося зокрема про те, що людей звільняють з посад лише тому, що вони голосували «не за того» кандидата в президенти, як це було в 1917 році. Обурення М. Онищенка викликали міркування автора про те, що результатом діяльності нового уряду стало зменшення росту ВВП. Він вважає це неважливим, бо «ВВП на хліб намастити не можна». Наш читач пише, що коментарі «Теми» не консолідують суспільство, а автор безсовісно бреше та кривдить його уряд.

Редакція запросила до розмови читачів, щоб з'ясувати: публікації під рубрикою «Тема» — очорнення нашої дійсності чи реальне відображення подій? Друкуємо думки читачів щодо порушуваних проблем.

Бутерброд з ВВП

Не можу не відгукнутися на лист М. Онищенка, зокрема про те, чи можна зробити бутерброд з ВВП. Йому має бути відомо, що гроші — особливий товар, який виконує роль загального еквівалента. ВВП — це сукупний суспільний продукт у вартісному (грошовому) обчисленні, вироблений суспільством за певний відтинок часу. Йому має бути еквівалентна і грошова маса з урахуванням її обороту. Простіше — грошей не повинно бути більше, ніж вартість усього сукупного продукту. Це називається жити по статках. Якщо запустити в обіг більшу кількість грошей, то вони втрачають свою купівельну спроможність, що й відбувається нині.

Слідом за залповим підвищенням пенсій і зарплат наприкінці 2004 року на емісійній основі значно збільшено соціальні витрати бюджету з початку цього року. І це в умовах дворазового зниження темпів приросту сукупного продукту. В результаті одержано значний ріст інфляції. Особливо це відчутно на продовольчому кошику, а саме на нього припадає основна частка витрат більшості громадян. Парадокс: у боротьбі уряду з бідністю бідні біднішають. Але громадянам не байдуже, як уряд зводитиме кінці з кінцями. Адже ми не забули, як були мільйонерами з дірками в кишенях. Так, ВВП справді на хліб не намажеш. Проте якщо нехтувати його роллю та значенням у розрахунках соціально-економічної політики, то можна залишитися і без хліба, і без того, що на нього намазують. Чи нам про це теж треба мовчати?

А щодо того, як пише М. Онищенко, що уряд розповідає, як житимемо далі, то справді, Юлія Тимошенко виступає щоденно. Переважно з приводу латання дірок то в паливній, то в продовольчій галузях. Проте нам цікаво знати про перспективу розвитку країни, так би мовити, бізнес-план уряду. Замість цього ухвалюються одноболкі рішення, вносяться хаотичні зміни в законодавство про податки з непростими наслідками. Слухаєш прем'єра — ідилія, підеш на ринок — жах. Це випадковість? Треба чи ні про це писати?

М. Онищенко — проти. Він, видно, сумує за часами, коли розгортав газету чи вмикав телевізор, а там — «Кубанські козаки», хоч усі чудово знали, що в житті все по-іншому. Онищенко солідарний з владою, його хвилює її імідж. В. Писанська переймається конституційним правом громадян — правом на достовірну інформацію. То на чий бік нам, громадянам, стати — Онищенка чи Писанської? У цьому суть демократії.

А. ЄМЕЛЬЯНОВ.

Чернігів.

Народ знав

Я постійний передплатник «ГУ». Раніше ви писали об'єктивно, а нині — ні, бо з'явилися статті В. Писанської. Вона каже, що це є брехливою журналісткою і навіть звернулася до читачів, щоб вони висловили свою думку. Знову брешете, бо мого листа не надрукуєте. Спростуйте те, що я пишу: всі ваші статті — брехливі. Чи Томенко пішов на ковзанку, чи ціни на м'ясо, чи інтеграція в Європу і НАТО. Ось ваша остання «правда»: в Україні лише 15% підтримують вступ до НАТО. А Президент не порадився з народом і зробив про це заяву. Ви думаєте, що, обираючи Ющенка, народ не знав про його прагнення стати членом НАТО? Курс Ющенка хоч і ризикований, але він в інтересах України.

В. ЄГОРОВ.

Дніпропетровськ.

Плазуємо перед усіма

Передплачую «ГУ» з першого дня випуску. Тут друкується чимало статей, котрі відображають наше життя як воно є. Серед них і коментарі В. Писанської. М. Онищенко називає їх брехливими. Зокрема стосовно діяльності уряду та Президента. Я уважно дивився телепередачі про перебування Віктора Ющенка у США: суцільне підлабузництво. Ющенко допомагатиме Бушу будувати «демократію» на Кубі та в Білорусі! Це ми віддячуємо Кубі за те, що вона лікувала хворих чорнобильських дітей? Тому будемо допомагати Бушу «будувати» демократію — як у Югославії та Іраку... Хіба це неправда?

А про пенсії — скільки про їх «підвищення» наговорено! Що насправді? Я, приміром, двічі поранений, повернувся з війни без ноги, маю 50 років трудового стажу і 130 гривень пенсії за це. Ще одержую надбавки за ордени. Загалом моя пенсія становить 415 гривень. Таку я її заслужив? Це — брехня, пане Онищенко? Чому б вам не подивитися тверезим поглядом: кучмівських грабіжників начебто прибрали. А хіба прийшли кращі? Ми нині плазуємо перед Польщею, Литвою та іншими, щоб «на буксирі» тягнули нас до Євросоюзу в нахлібники. Самі себе не можемо прогодувати. Це теж брехня?

Є. ЯГНОКОВ.

Стебник, Львівська область.

Геть її!

Звідки взялася ця в'їдлива Писанська, московитянська фізіономія котрої в кожному номері? Може, вона була правою рукою Колесникова чи Путіна або в складі «трійок» засуджувала до страти невинних? А може, в ескорті, коли з білокам'яної везли отруту для Ющенка? Чи сиділа разом з Януковичем у в'язниці? Чому Писанська не виховує народ, не пише, як німці відбудовували Німеччину після війни — від рядового до Аденауера? Вона паплюжить усе українське, знущається з усього, навіть з влади. То плювок у вашу фізію, пані Писанська, чи як там вас!

М. ВОЛОШИН.

Самбір, Львівська область.

Я — громадянка своєї країни

Не відкладайте мого листа, бо його написала людина, котру, як і вас, мучать такі само питання про наше життя, а душу роздирають його протиріччя. Читаючи ваші полемічні нотатки, гостріше відчуваєш, що ти — саме той громадянин своєї країни, до якого ви звертаєтесь і кому вірите. Ви знаєте, що читатиме вас не «бидло», а думаючі люди, котрі вміють аналізувати, зіставляти і довіряти вашим висновкам і правді, якої ми чекаємо в кожному випуску «ГУ».

Є. НІДІНА.

Донецька область.

Будемо терпіти, зціпивши зуби

...Ви, пані Писанська, хоч і привласнили право безапеляційного висновку щодо всіх дій нашої влади (а серед них є й недосяжні для вашого розуміння), проте ще не вечір. Ми, хто стояв на майданах, виборюючи право на справедливість, ладні терпіти, зціпивши зуби, підвищення цін, несподівані наслідки дій влади, її помилки. Бо це — наша влада і вона чинить чесно, хоча не гарантована від помилок та саботажу старих, любих вашому серцю можновладців. Вітаю редакцію з досягненням на терені протистояння та розколу суспільства. Зверніть увагу, що Писанську підтримують у листах виключно невдоволені життям пенсіонери, хоч вони й не мають права виступати від імені українського народу, як і ведуча «Теми».

Т. ПРИХОДЧЕНКО.

Іллічівськ.

Спонукає думати

Матеріали під рубрикою «Тема» спонукають до розмови на будь-яку тему, а не лише на ті, що їх окреслив М. Онищенко. Кожне порушене питання, розкриття його суті — крок до пізнання суспільства та його законів. М. Онищенко пише, що ВВП не намастиш на хліб. Його можна намастити на хліб, якщо він є. Тут низка питань: про який хліб ідеться, як товсто намазувати і чи вистачить масла — тобто ВВП усім у державі, в якій чесно вироблений продукт, чесно підрахували і, головне, чесно розподілили. Тож без приросту ВВП нормальне життя, пане Онищенко, неможливе!

Щодо протестів у наметах, то нам би замислитися: якщо пересічний українець став туристом з наметом у центрі столиці, то в нього є на це вагомі причини. Якщо він має чесно зароблені гроші, то його право витрачати їх на вибраний спосіб протесту чи життя — головне, щоб спосіб був конституційний.

М. ПОБЕРЕЖНИК.

Хорол, Полтавська область.

Доки є «негатив»

«ГУ» друкує протилежні думки — чудово. Не бачу жодної агресії в коментарях В. Писанської. ЗМІ — дзеркало, що відображає дійсність. У тому, що в ній домінує «негатив», винні не журналісти і не президенти. Винні ми — народ, котрий байдуже спостерігає, як плодиться зло й злочинність, і не вміє боротися з цими проявами, а часом навіть створює умови для цього. Оди та лестощі шкідливі для людини, бо присипляють розум. Та й Президент не раз підкреслював, що потрібно правдиво відображати наше життя, і обіцяв не ображатися на критику. Він теж людина й не в змозі зазирнути в усі слабкі місця держави. Зате може дізнатися про це з преси. І вжити заходів.

Ми звикли, що будь-якій владі слід догоджати, лестити й схилятися перед нею, бо не робитимеш цього — буде гірше. Час змінювати власну та суспільну свідомість, вчитися жити по-новому — чесно й відкрито. В. Писанській спасибі за просвіту. А ми вже самі маємо розібратися, де брехня і лукавство, а де — істина.

А. КОЧУРОВА.

Новий Роздол, Львівська область.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Сковорідка для влади

■ ТЕМА

У матеріалах рубрики «Тема» часто коментуються останні рішення уряду та Президента і вихід «продукту» в результаті їх реалізації. А також актуальні проблеми, котрі громадяни країни активно обговорюють. Ці публікації викликають у читачів справжню зливу емоцій. Від гнівних: не треба нам таких журналістів, котрі «паплюжать усе українське»! — до захоплених: ви пишете так, як ми думаємо! Серед авторів листів майже нема таких, хто шукав би золоту середину: очевидно, це результат непростого часу, в якому живемо, коли суспільство поділилося навпіл.

Щодо проблематики порушуваних проблем і ролі ЗМІ у формуванні громадської думки цікавими є міркування наших читачів про те, що свободу преси потрібно захищати не лише від влади, а й від деяких... громадян. Власне, чи всі усвідомлюють роль та відмінність ЗМІ в авторитарній державі і демократичній? У першій вони добровільно чи примусово тримають сторону влади, у другій — стоять в опозиції до неї. У демократичному суспільстві преса — сковорідка, на якій перебуває влада. Що інтенсивніше вона підігрівається засобами контролю за її діяльністю, відстеженням її помилок, упущень і порушень, то інтенсивніше влада змушена працювати над їх усуненням і ставати прозорішою для суспільства, то більший на неї вплив народу, тобто більше демократії. Здавалося б, ось він, інструмент контролю над владою, що його мають громадяни нашої країни, яка будує демократію. З'ясовується, далеко не всі розуміють його призначення.

Приміром, лакмусовим папірцем перевірки демократичності суспільства, зокрема, став арешт голови Донецької облдержадміністрації Колесникова, про що писалося в одному з коментарів: МВС і прокуратура порушили закон, допустивши при затриманні неадекватні дії, а міністр внутрішніх справ Юрій Луценко без вердикту суду оголосив його бандитом. У цьому разі цілком очевидно, що влада проігнорувала права людини, хоч її завдання — захищати їх. Про це заявила й уповноважена з прав людини Верховної Ради Ніна Карпачова. Проблема не в тім, що закон порушив Колесников (це потрібно довести в суді), а в тому, що його порушила влада, яка передовсім повинна його неухильно дотримуватися. Цей крок нової влади асоціюється з недалеким минулим, коли вона називала імена ворогів, а громадяни, не замислюючись, хто правий, а хто винуватий, кричали: «До стіни їх!»

Чи далеко ми пішли від такого одностайного схвалення дій влади? Судячи з листів читачів — ні. Це справді моторошно: суспільство не переймається порушенням прав громадянина, воно не занепокоїлося тим, що найвищий начальник, представник влади, без суду і слідства оголосив вирок затриманому. І «процес пішов»: з вуст міністра культури, віце-прем'єра звучать публічні звинувачення на адресу Резниковича, Приходька... Це може означати тільки одне: будь-кого з нас без суду можуть оголосити злочинцем. І до бугегарні.

Не збираюсь виправдовувати чи захищати когось. Хай це роблять ті, кому належить. Мені незрозуміло, чому суспільство не стурбувалось порушенням владою конституційних прав громадянина. Цього разу порушено права Колесникова, Резниковича, Приходька, а завтра на їхньому місці може опинитися будь-хто. І що — хором, за сигналом можновладців кричатимемо: «Геть їх!» А ще цікаво: ми потрібні владі саме такі — слухняні й ладні вірити їй на слово?

Ми все вже забули. Вам не страшно?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Слухаєш прем'єра — ідилія, підеш на ринок — жах. Це випадковість?

Річний фінансовий звіт ВАТ "ТММ-БАНК"

за станом на 31 грудня 2004 року

Баланс

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік 2004	Попередній рік 2003
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в Національному банку України	8878	3900
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, і цінни папери, емітовані Національним банком України	-	-
3	Кошти в інших банках	13074	3225
4	Цінні папери в торговому портфелі банку	-	-
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	-	-
6	Кредити та заборгованість клієнтів	27132	21269
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	32	-
8	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	-	-
9	Основні засоби та нематеріальні активи	12851	13228
10	Нараховані доходи до отримання	145	85
11	Інші активи	2944	3104
12	Усього активів	65056	44811
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків:	-	1000
13.1	у тому числі кредити, які отримані від Національного банку України	-	-
14	Кошти клієнтів	35518	15691
15	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком	-	-
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-
17	Нараховані витрати до сплати	1	10
18	Інші зобов'язання	918	892
19	Усього зобов'язань	36437	17593
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
20	Статутний капітал	26000	26000
21	Капіталізовані дивіденди	-	-
22	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-
23	Емісійні різниці	95	95
24	Резерви та інші фонди банку	1123	488
25	Резерви переоцінки, у тому числі:	-	-
25.1	Резерви переоцінки необоротних активів	-	-
25.2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії	-	-
26	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	-	-
27	Прибуток/Збиток звітного року, що очікує затвердження	1401	635
28	Усього власного капіталу	28619	27218
29	Усього пасивів	65056	44811

Звіт про фінансові результати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік 2004	Попередній рік 2003
1	Чистий процентний дохід	4007	2399
1.1	Процентний дохід	6004	3189
1.2	Процентні витрати	(1997)	(790)
2	Чистий комісійний дохід	1592	702
2.1	Комісійний дохід	1617	718
2.2	Комісійні витрати	(25)	(16)
3	Торговельний дохід	8	(8)
4	Дохід у вигляді дивідендів		
5	Прибуток/Збиток від інвестиційних цінних паперів		
6	Дохід від участі в капіталі		
7	Інший дохід	28	31
8	Операційний дохід	5635	3124
9	Загальні адміністративні витрати	(1894)	(974)
10	Витрати на персонал	(274)	(190)
11	Втрати від участі в капіталі		
12	Інші витрати	(700)	(207)
13	Прибуток від операцій	2767	1753
14	Чисті витрати на формування резервів	(1307)	(1118)
15	Прибуток до оподаткування	1460	635
16	Витрати на податок на прибуток	(59)	
17	Прибуток після оподаткування	1401	635
18	Непередбачені доходи/витрати		
19	Чистий прибуток/збиток банку	1401	635
20	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,54	0,37
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,54	0,37

Примітка "Потенційні зобов'язання банку, на кінець 2004 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік 2004	Попередній рік 2003
1	Гарантії надані	100	4100
2	Зобов'язання з кредитування, що надані, з них:	4828	1058
2.1	Первинний строк погашення - до 1 року	4828	1058
2.2	Первинний строк погашення - більше 1 року		
3	Акредитиви		
4	Авалі	377	

Звіт про власний капітал

за станом на 31 грудня 2004 року

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізо-вані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній 2003 рік
1	Залишок на 1 січня звітного року	26000			95	488		635	27218	16583
2	Скоригований залишок на початок року	26000			95	488		635	27218	16583
2.1	Коригування Зміна облікової політики									
2.2	Виправлення помилок									
3	Переоцінка необоротних активів									
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації									
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів									
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії									
7	Сума результатів переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії в разі їх реалізації									
8	Чистий прибуток звітного року							1401	1401	635
9	Розподіл прибутку до загальних резервів банку									
10	Розподіл прибутку до резервних фондів					635		(635)		
11	Родподіл прибутку до інших фондів банку									
12	Дивіденди, що сплачені у звітному році									
13	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році									
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу									
15	Внески за акціями нового випуску									10000
16	Викуплені власні акції									(22)
17	Продаж раніше викуплених власних акцій									22
18	Анульовані раніше викуплені акції									
19	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року	26000			95	1123		1401	28619	27218

Звіт про рух грошових коштів

за станом на 31 грудня 2004 року (непрямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті 1	Звітний 2004 рік 2	Попередній 2003 рік 3
	І. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	1401	635
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	(9)	9
3	Нараховані доходи	(60)	(31)
4	Амортизація необоротних активів	695	639
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	1307	1118
6	Торговельний результат	0	0
7	Нарахований та відстрочений податок	35	3
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	0	0
9	Прибуток від інвестицій в асоційовані компанії	0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	52	29
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	3421	2402
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(10500)	3700
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(7382)	(19951)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	289	(214)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	(1000)	1000
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних та депозитних рахунках	19806	11170
19	Збільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати	0	0
20	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань	43	(1)
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі, у портфелі банку на продаж	0	0
22	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	1256	(4296)
23	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	4677	(1894)
	ІІ. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
24	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі банку до погашення	(32)	(1)
25	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії	0	21
26	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії	0	0
27	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(317)	(2880)
28	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	(349)	(2860)
	ІІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
29	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
30	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань	0	0
31	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	0	10000
32	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
33	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	0	10000
34	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	4328	5246
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	7125	1879
36	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	11453	7125

Аудиторський висновок

Реєстраційний № 069/05
31 березня 2004 року

місто Київ

Ми провели аудиторську перевірку балансу Відкритого акціонерного товариства "ТММ-Банк" (надалі - "Банк") станом на 31 грудня 2004 року, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал та приміток до фінансових звітів за рік, що минув на зазначену дату. Відповідальність за подану фінансову звітність несе управлінський персонал Банку. Нашим обов'язком є висловлення думки щодо цієї фінансової звітності на підставі аудиторської перевірки.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з Міжнародними стандартами аудиту. Ці стандарти зобов'язують нас планувати і здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова звітність не містять суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансовій звітності. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку і суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансової звітності. Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

На нашу думку, фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах справедливо й достовірно відображає фінансовий стан Банку за станом на 31 грудня 2004 року, а також результати його діяльності, рух грошових коштів та власного капіталу за рік, що минув на зазначену дату, згідно з вимогами чинного законодавства щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в банках Україні.

Голова Правління
ЗАТ "АФ "Київська аудиторська група" В. Линник
(сертифікат НБУ № 0000065)

28 квітня 2005 року

* Фінансова звітність у повному складі опублікована на сайті www.firmatmm.com.ua

---

Господарський суд м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) рішенням по справі № 46/158 від 18.03.2005 р., залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 14.04.2005 р., скасував державну реєстрацію ВАТ «Промтехкомплекс» (адреса: 03110, м. Київ, вул. Клименка, 23, код ЄДРПОУ 13694300, п/р 26002200002181 в КМФ АКБ СР УСБ м. Києва, МФО 322012) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Головою ліквідаційної комісії призначено Семенова Михайла Юрійовича (адреса: м. Київ, пр-т Московський, 28-А).

Кредитори протягом двох місяців після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором до голови ліквідаційної комісії.

Додатково повідомляємо, що загальні збори акціонерів ВАТ «Промтехкомплекс», які були призначені на 27.05.2005 р. о 16:00, не відбудуться в зв'язку з проведенням ліквідаційної процедури.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ. вул. Куйбишева, 1а) порушив справу № Б29/65/05 про банкрутство ТОВ «Промислові технології», м. Кривий Ріг, (50005, м. Кривий Ріг, вул. Тбіліська 2, п/р 2600131000368 в АБ «Південний» м. Кривий Ріг, МФО 306975, код ЄДРПОУ 31124112). Розпорядником майна призначено Цибульського Ю. О. (ліцензія АА №779176, 50027, м. Кривий Ріг, а/с 1221).

Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

ВАТ «КИЇВ» повідомляє,

що позачергові загальні збори акціонерів відбудуться 28.06.2005 року об 11.00 за адресою: м. Київ, Залізничне шосе, 57, 5 поверх. Реєстрація акціонерів здійснюється за місцем проведення зборів з 10.00 до 10.50 28.06.2005 року. При собі мати документи, що посвідчують особу акціонера, для представників акціонерів - доручення.

Порядок денний:

1. Збільшення розміру статутного фонду ВАТ за рахунок додаткового випуску акцій.

У відповідності до вимог ст. 40 Закону України «Про господарські товариства» додатково наводимо таку інформацію:

а) Статутний капітал ВАТ «Київ» збільшується з метою залучення додаткових фінансових коштів для збільшення обсягів обігових коштів. Статутний капітал збільшується на 2800000 грн. за рахунок збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості;

б) у зв'язку з збільшенням статутного капіталу планується внести зміни до Статуту товариства, а саме: п. 4.1. ст. 4 (Статутний капітал та акції товариства) викласти в такій редакції:

«Статутний капітал Товариства становить 3000000 (Три мільйони) гривень.»

П. 4.2. ст. 4 (Статутний капітал та акції товариства) викласти в такій редакції:

«Статутний капітал товариства поділяється на 12000000 (Дванадцять мільйонів) штук простих іменних акцій, номінальною вартістю 0,25 (двадцять п'ять копійок) гривні кожна.»

в) додатково випускається 8170940 (Вісім мільйонів сто сімдесят тисяч дев'ятсот сорок) простих іменних акцій;

г) номінальна вартість однієї акції не змінюється і складає 0,25 грн.;

д) дата початку підписки на акції, що випускаються додатково - 20.07.2005 р., дата закінчення підписки - 03.08.2005 р.

підписка на акції проходить в два етапи:

— на першому етапі з 20.07.2005 р. по 02.07.2005 року включно реалізується переважне право акціонерів на придбання акцій, що випускаються додатково, у кількості пропорційній їх частці у статутному капіталі:

— на другому етапі 03.08.2005 року з 10.00 до 12.00 реалізується право інших інвесторів на придбання акцій, що випускаються додатково, та існуючих акціонерів товариства, у кількості, що перевищує кількість акцій, на яку акціонер реалізував своє переважне право;

ж) при перевищенні запланованого рівня підписки, зайва підписка відхиляється згідно з переліком, починаючи з кінця переліку (згідно з черговістю подачі заяв формується журнал їх прийому);

з) збитки, пов'язані із змінами Статутного капіталу, будуть компенсуватись власникам акцій згідно чинного законодавства.

Ліквідатор ВАТ «ім. Чкалова»
повторно повідомляє про продаж майна

Місце знаходження майна: 98420, АР Крим, Бахчисарайський район, смт. Поштове, вул. Гагаріна, 49.

Склад майна: будови, споруди, обладнання, прилади, техніка та ін.

Порядок продажу: конкурс.

Термін подачі заяв на участь у конкурсі - 30 календарних днів з дня опублікування оголошення.

Умови продажу: обов'язкові сплати: гарантійний внесок - 10% від запропонованої ціни придбання, реєстраційний збір - 17,00 грн., організаційний збір - 170,00 грн. на розрахунковий рахунок 26001326812001 в КРУ «ПРИВАТБАНК» у м. Сімферополь, МФО 384436, ЄДРПОУ 2438204572, отримувач СПД КРАСОВ О. І.; подача заяви; приєднання до заяви документа, який засвідчує повноваження представника.

Переможець конкурсу зобов'язаний в 3-денний термін провести кінцевий розрахунок за придбане майно та скласти угоду купівлі-продажу.

Заяви на участь у конкурсі приймаються за адресою: 95000, АР Крим, м. Сімферополь, Поштамт, а/с 111, або за тел. 8 (0652) 51-15-63, чи за місцем знаходження майна.

ТОВ «Фірма «Хозімпекс»

просить учасників товариства з'явитися або направити свого уповноваженого представника, 2 червня 2005 року з 9-00 до 11-00 год. за адресою: 02090, м. Київ, вул. Бутлерова, 6 для підписання нової редакції установчих документів. При собі обов'язково мати паспорт.

Довідки за телефонами:
559-85-63, 559-44-79, 559-89-23.

Фінансовий та консолідований звіти
АКБ"ГАРАНТ"

Ліцензія НБУ № 154 від 21 березня 2003 року МФО 300807, м. Київ, вул. Русанівська набережна, 18

Баланс станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	2004 рік	2003 рік
1	2	3	4	5
	АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в Національному банку України		9387	2940
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, і цінні папери, емітовані Національним банком України	2	0	0
3	Кошти в інших банках	3	2093	18746
4	Цінні папери в торговому портфелі банку	4	0	0
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	5	4417	126
6	Кредити та заборгованість клієнтів	6	108587	79144
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	7	0	0
8	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	8	20803	21300
9	Основні засоби та нематеріальні активи	9	3351	3413
10	Нараховані доходи до отримання	10	158	139
11	Інші активи	11	69	115
12	**Усього активів**		**148865**	**125923**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
13	Кошти банків:		19489	22283
13.1	У тому числі кредити, які отримані від Національного банку України		0	0
14	Кошти клієнтів	12	63716	43323
15	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком		0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	13	0	0
17	Нараховані витрати до сплати	14	3052	1624
18	Інші зобов'язання	15	17150	14610
19	**Усього зобов'язань**		**103407**	**81840**
	Власний капітал			
20	Статутний капітал	16	41421	41421
21	Капіталізовані дивіденди		0	0
22	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)		0	0
23	Емісійні різниці		0	0
24	Резерви та інші фонди банку		80	2
25	Резерви переоцінки, у тому числі:		1107	1107
25.1	Резерви переоцінки необоротних активів		1107	1107
25.2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії		0	0
26	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років		1475	0
27	Прибуток/Збиток звітного року, що очікує затвердження		1375	1553
28	**Усього власного капіталу**		**45458**	**44083**
29	**Усього пасивів**		**148865**	**125923**

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Звіт про фінансові результати станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	2004 рік	2003 рік
1	Чистий процентний дохід		6306	3044
1.1	Процентний дохід	18	20643	10298
1.2	Процентні витрати	19	(14337)	(7254)
2	Чистий комісійний дохід		167	331
2.1	Комісійний дохід		746	681
2.2	Комісійні витрати		(579)	(350)
3	Торговельний дохід	20	858	975
4	Дохід у вигляді дивідендів	21	0	214
5	Прибуток/Збиток від інвестиційних цінних паперів		0	0
6	Дохід від участі в капіталі		77	0
7	Інший дохід		197	668
8	Операційний дохід		7605	5232
9	Загальні адміністративні витрати	22	(1542)	(1441)
10	Витрати на персонал	23	(2429)	(1292)
11	Втрати від участі в капіталі		(110)	0
12	Інші витрати		(257)	(283)
13	Прибуток від операцій		3267	2216
14	Чисті витрати на формування резервів	24	(1142)	206
15	Прибуток до оподаткування		2125	2422
16	Витрати на податок на прибуток	25	(750)	(869)
17	Прибуток після оподаткування		1375	1553
18	Непередбачені доходи/витрати	26	0	0
19	Чистий прибуток/збиток банку		1375	1553
20	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	27	0	0
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	27	0	0

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Звіт про рух грошових коштів станом на 01 січня 2005 року
(непрямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітка	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4	5
	І. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ			
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду		1375	1553
	Поправки чистого прибутку			
2	Нараховані витрати		1429	1363
3	Нараховані доходи		(17)	1619
4	Амортизація необоротних активів		472	271
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів		1119	336
6	Торговельний результат		0	(297)
7	Нарахований та відстрочений податок		(23)	424
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій		14	79
9	Прибуток від інвестицій в асоційовані компанії		0	(214)
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів		0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими		704	516
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку		5073	5650
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам		15869	(18523)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам		(29562)	(48972)
15	Зменшення (збільшення) інших активів		(2364)	645
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України		0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків		(2794)	21190
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних та депозитних рахунках		22069	25222
19	Збільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати		0	0
20	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань		102	(11930)
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі, у портфелі банку на продаж		(4437)	297
22	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності		(1117)	(32071)
23	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності		3956	(26421)
	ІІ. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ			
24	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі банку до погашення		19	11219
25	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії		0	0
26	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії		497	(21300)
27	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів		(424)	(298)
28	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності		92	(10379)
	ІІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ			
29	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу		0	0
30	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань		2500	14500
31	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу		0	23520
32	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду		0	0
33	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності		2500	38020
34	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		6548	1220
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		3154	1934
36	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року		9702	3154

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Примітка 28. Потенційні зобов'язання банку станом на 01 січня 2005 року

Примітка 28.1. Потенційні зобов'язання банку станом на 01 січня 2005 року

Рядок	Найменування статті	Звітний 2004 рік	Попередній 2003 рік
1	Гарантії надані	157	7
2	Зобов'язання з кредитування, що надані, з них:	657	2173
2.1	Первинний строк погашення - до 1 року	471	81
2.2	Первинний строк погашення - більше 1 року	186	2092
3	Акредитиви	0	0
4	**Авалі**	**0**	**0**

Надана застава

№ з/п	Активи, надані під заставу	Сума
1	Майнові права за кредитною угодою	8 000

Активи у заставі, щодо яких передбачені обмеження, пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням, відсутні.

Зобов'язання оперативного лізингу (оренди):

до одного року - 0;

від одного до п'яти років - 48 тис.грн.;

понад п'ять років. - 0.

Розгляд справ в суді: - фізичні особи - 21; юридичні особи - 9.

Загальна сума заборгованості за кредитами, що розглядаються в суді або банкрутуються: 3 819 тис. грн.: з них фізичні особи - 512 тис. грн.; юридичні особи - 3 307 тис. грн.; загальна сума відсотків, за якими розглядаються справи в суді - 325 тис. грн.

Зобов'язання, що пов'язані з кредитуванням - 657 тис. грн.

Списана безнадійна заборгованість за нарахованими доходами за 2004 р. - 609 тис.грн.

Списана безнадійна заборгованість за кредитами за 2004 р. - 562 тис.грн.

Звіт про власний капітал станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізовані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року		41 421				2	1 107	1 553	44 083	19 010
2	Скоригований залишок на початок року		41 421				2	1 107	1 553	44 083	19 010
2.1	Коригування Зміна облікової політики	1.2									
2.2	Виправлення помилок	1.2									
3	Переоцінка необоротних активів										
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації										
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів										
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії										
7	Сума результатів переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії в разі їх реалізації										
8	Чистий прибуток звітного року								1 375	1 375	1 553
9	Розподіл прибутку до загальних резервів банку										
10	Розподіл прибутку до резервних фондів						78		(78)		
11	Розподіл прибутку до інших фондів банку										
12	Дивіденди, що сплачені у звітному році										
13	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році										
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу										
15	Внески за акціями нового випуску										23 520
16	Викуплені власні акції										
17	Продаж раніше викуплених власних акцій										
18	Анульовані раніше викуплені акції										
19	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року		41 421				80	1 107	2 850	45 458	44 083

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Національному банку України
Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку України
Керівництву Відкритого акціонерного товариства
"Акціонерний комерційний банк "ГАРАНТ"

Аудиторський висновок незалежної аудиторської фірми "Альтаір-Аудит" про достовірність фінансової звітності Відкритого акціонерного товариства "Акціонерний комерційний банк "ГАРАНТ" станом на 31 грудня 2004 року

Згідно з договором № 54 від 03.11.2004 року аудиторська фірма "Альтаір-Аудит" провела аудит поданої в додатку фінансової звітності Відкритого акціонерного товариства "Акціонерний комерційний банк "ГАРАНТ" (далі - Банк) у складі: балансу станом на кінець 2004 року, звіту про фінансові результати станом на кінець 2004 року, звіту про рух грошових коштів станом на 01.01.2005 року, звіту про власний капітал станом на 01.01.2005 року.

Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво Банку. Нашим обов'язком є висловлення висновку стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Ми провели нашу перевірку згідно з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність", Закону України "Про банки та банківську діяльність". Положення "Про порядок подання банками до НБУ аудиторських звітів (аудиторських висновків) за результатами щорічної перевірки фінансової звітності" та Стандартів етики та аудиту Міжнародної федерації бухгалтерів. Ці стандарти зобов'язують нас планувати та здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми й розкриття інформації у фінансовій звітності. Аудиторська перевірка включає також оцінку відповідності застосованих принципів обліку Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку в Україні та суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансової звітності. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення думки щодо фінансової звітності.

Фінансова звітність Банку підготовлена на концептуальній основі Міжнародних стандартів фінансової звітності та національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах інформацію про Банк та його дійсний фінансовий станом на 31 грудня 2004 року, а також результати його діяльності, рух грошових коштів та власного капіталу за 2004 рік згідно з визначеною концептуальною основою фінансової звітності та відповідає встановленим вимогам чинного законодавства та нормативних актів України.

Ми підтверджуємо, що фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та повно подає фінансову інформацію про Банк етаном на 31.12.2004 року згідно з нормативними вимогами щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні. Система бухгалтерського обліку, прийнята в Банку, в цілому відповідає законодавчим та нормативним вимогам.

Аудитор — ***В. В. Зимовець***
(сертифікат Б № 000208)

28 лютого 2005 року

Консолідований баланс станом на 01.01.2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний 2004 рік	Попередній 2003 рік
1	2	3	4
	Активи		
1	Грошові кошти та залишки в Національному банку України	9387	2940
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, і цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	2093	18752
4	Цінні папери в торговому портфелі	0	0
5	Цінні папери в портфелі на продаж	25197	126
6	Кредити та заборгованість клієнтів	108587	79144
7	Цінні папери в портфелі до погашення	0	0
8	Інвестиції в асоційовані компанії	0	200
9	Гудвіл при консолідації	0	0
10	Основні засоби та нематеріальні активи	3351	3413
11	Нараховані доходи до отримання	158	139
12	Інші активи	140	21280
12.1	У тому числі активи небанківських установ	71	21164
13	**Усього активів**	**148913**	**125994**
	Зобов'язання		
14	Кошти банків	19489	22283
14.1	У тому числі кредити, які отримані від Національного банку України	0	0
15	Кошти клієнтів	63698	43323
16	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком	0	0
17	Боргові цінні папери	0	0
18	Нараховані витрати до сплати	3052	1624
19	Інші зобов'язання	17157	14611
19.1	У тому числі зобов'язання небанківських установ	7	0
20	**Усього зобов'язань**	**103396**	**81841**
21	Частка меншості	0	0
	Власний капітал		
22	Статутний капітал	41421	41421
23	Капіталізовані дивіденди	0	0
24	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
25	Емісійні різниці	0	0
26	Накопичені курсові різниці	0	0
27	Резерви та інші фонди	80	2
28	Резерви переоцінки, у тому числі:	1107	1107
28.1	Резерви переоцінки необоротних активів	1107	1107
28.2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії	0	0
29	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	1534	0
30	Прибуток/Збиток за звітний рік	1375	1623
31	**Усього власного капіталу**	**45517**	**44153**
32	**Усього пасивів**	**148913**	**125994**

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Консолідовані позабалансові вимоги та зобов'язання за 2004 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний 2004 рік	Попередній 2003 рік
1	2	3	4
	І. ПОЗАБАЛАНСОВІ ВИМОГИ		
1	Гарантії, поручительства, акредитиви та акцепти, що надані банкам	0	0
2	Гарантії, що надані клієнтам	157	7
3	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0
5	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	657	2173
6	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	0	0
8	Цінні папери до отримання за операціями андеррайтингу	0	0
9	Активи до отримання	0	0
10	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0
11	Надана застава	8000	6332
12	Не сплачені в строк доходи	71	1
13	Списана у збиток заборгованість за активами	578	19
14	Цінні папери та інші активи клієнтів на зберіганні	211	211
15	Активні рахунки довірчого управління	0	0
16	Інші розрахунки	0	0
17	Операції за основними засобами	213	210
18	Документи та цінності в підзвіті та в дорозі	4	45551
19	Інші активи небанківських установ	0	0
	ІІ. ПОЗАБАЛАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
20	Гарантії, що отримані від банків	0	0
21	Гарантії, що отримані від клієнтів	10240	19332
22	Зобов'язання з кредитування, які отримані від банків	0	0
23	Пасивні рахунки довірчого управління	0	0
24	Валюта та банківські метали, які продані, але не відправлені	0	0
25	Цінні папери до відправлення за операціями андеррайтингу	0	0
26	Активи до відправлення	0	0
27	Отримана застава	293241	179409
28	Інші зобов'язання небанківських установ	0	0

Голова Правління банку — **П.С.Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л.В.Родська**

Консолідований звіт про рух грошових коштів станом на 01.01. 2005 року
(непрямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний 2004 рік	Попередній 2003 рік
1	2	3	4
	І. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	1375	1623
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	1429	1363
3	Нараховані доходи	(17)	1619
4	Амортизація необоротних активів	472	271
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	1119	336
6	Торговельний результат	0	(297)
7	Нарахований та відстрочений податок	(23)	424
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	14	79
9	Прибуток від інвестицій в асоційовані компанії	0	(214)
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	704	516
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	**5073**	**5720**
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	15869	(18523)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(29562)	(48972)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(2372)	645
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	(2794)	21190
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних та депозитних рахунках	22069	25222
19	Збільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати	0	0
20	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань	104	(11994)
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі та у портфелі на продаж	(4437)	297
22	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	**(1123)**	**(32135)**
23	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	**3950**	**(26415)**
	ІІ. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
24	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі до погашення	19	11219
25	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії	0	0
26	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії	497	(21300)
27	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(424)	(298)
28	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	**92**	**(10379)**
	ІІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
29	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
30	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань	2500	14500
31	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	0	23520
32	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду, у тому числі:	0	0
32.1	Дивіденди, що сплачені акціонерам компанії	0	0
32.2	Дивіденди, що сплачені власникам частки меншості	0	0
33	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	**2500**	**38020**
34	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	**6542**	**1226**
35	Різниці в результаті переведення коштів у різних валютах	0	0
36	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	**3160**	**1934**
37	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**9702**	**3160**

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Консолідований звіт про фінансові результати станом на 01.01.2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний 2004 рік	Попередній 2003 рік
1	2	3	4
1	**Чистий процентний дохід, у тому числі:**	**6306**	**3044**
1.1	Процентний дохід	20643	10298
1.2	Процентні витрати	(14337)	(7254)
2	Чистий комісійний дохід, у тому числі:	167	331
2.1	Комісійний дохід	746	681
2.2	Комісійні витрати	(579)	(350)
3	Торговельний дохід	858	975
4	Дохід у вигляді дивідендів	0	2
5	Прибуток/Збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Дохід від участі в капіталі	77	0
6.1	У тому числі частка прибутку від інвестицій в асоційовані компанії	0	0
7	Інший дохід	197	667
8	Фінансові результати від операційної діяльності небанківських установ	0	413
9	Операційний дохід	7605	5432
10	Загальні адміністративні витрати	(1542)	(1446)
11	Витрати на персонал	(2429)	(1296)
12	Втрати від участі в капіталі	(110)	0
12.1	У тому числі втрати від інвестицій в асоційовані компанії	0	0
13	Інші витрати	(257)	(283)
14	Прибуток від операцій	3267	2407
15	Чисті витрати на формування резервів	(1142)	206
16	Прибуток до оподаткування	2125	2613
17	Витрати на податок на прибуток	(750)	(990)
18	Прибуток після оподаткування	1375	1623
19	Непередбачені доходи/витрати	0	0
20	Частка меншості	0	0
21	Прибуток/Збиток консолідованої групи	1375	1623

Голова Правління — **П. С. Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л. В. Родська**

Консолідований звіт про власний капітал

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізовані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Накопичені курсові різниці	Резерви та інші фонди	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року	41421	0	0	0	0	2	1107	1623	44153	19010
2	Скоригований залишок на початок року	41421					2	1107	1612	44142	19010
	Коригування:										
2.1	Зміна облікової політики										
2.2	Виправлення помилок								(11)*	(11)	
3	Переоцінка необоротних активів							0		0	
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації							0	0	0	
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів							0		0	
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії							0	0	0	
7	Накопичені курсові різниці							0	0		
8	Чистий прибуток звітного року								1375	1375	1623
9	Розподіл прибутку до загальних резервів						0		0		
10	Розподіл прибутку до резервних фондів						78		(78)		
11	Розподіл прибутку до інших фондів						0		0		
12	Дивіденди, що сплачені у звітному році								0	0	
13	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році			0			0		0		
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу		0			0			0	0	
15	Внески за акціями нового випуску		0	0		0				0	23520
16	Викуплені власні акції				0	0	0		0	0	
17	Продаж раніше викуплених власних акцій				0	0				0	
18	Анульовані раніше викуплені акції		0		0						
19	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року	41421	0	0	0	0	80	1107	2909	45517	44153

** - переплата податку на прибуток, яка виникла при сплаті дивідендів за 2003 рік.*

Голова Правління — **П.С.Катасонова**
Головний бухгалтер — **Л.В.Родська**

Річна фінансова звітність АБ «ЕНЕРГОБАНК»

станом на 31 грудня 2004 року (на кінець дня)

ЕНЕРГОБАНК
Ліцензія НБУ №46 від 17.12.2001 р
м. Київ, вул. Лютеранська, 9/9
тел.: (044) 201-69-02, 228-39-54 www.energobank.com.ua

Звіт про фінансові результати

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	2004 рік	2003 рік
1	Чистий процентний дохід	7 060	11 822
1.1	Процентний дохід	25 019	32 019
1.2	Процентні витрати	(17 959)	(20 197)
2	Чистий комісійний дохід	10 360	12 637
2,1	Комісійний дохід	11 558	13 736
2,2	Комісійні витрати	(1 198)	(1 099)
3	Торговельний дохід	1 361	1 353
4	Дохід у вигляді дивідендів	370	7
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Дохід від участі в капіталі	0	0
7	Інший дохід	1 225	124
8	Операційний дохід	20 376	25 943
9	Загальні адміністративні витрати	(6 843)	(6 960)
10	Витрати на персонал	(10 057)	(9 920)
11	Витрати від участі в капіталі	0	0
12	Інші витрати	(1 784)	(2 862)
13	Прибуток від операцій	1 692	6 201
14	Чисті витрати на формування резервів	(7 026)	(5 048)
15	Прибуток до оподаткування	(5 334)	1 153
16	Витрати на податок на прибуток	14	637
17	Прибуток після оподаткування	(5 320)	1 790
18	Непередбачені доходи/витрати	0	0
19	Чистий прибуток/збиток банку	(5 320)	1 790
20	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	(0.18)	0.07
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	(0.18)	0.07

Баланс

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	2004 рік	2003 рік
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в Національному банку України	60 973	28 580
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, і цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	44 742	17 311
4	Цінні папери в торговому портфелі банку	0	0
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	32 537	4 689
6	Кредити та заборгованість клієнтів	117 867	183 693
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	689	1 747
8	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
9	Основні засоби та нематеріальні активи	49 167	42 210
10	Нараховані доходи до отримання	1 642	3 607
11	Інші активи	6 004	10 931
12	**Усього активів**	**313 621**	**292 768**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків:	11	483
13,1	У тому числі кредити, які отримані від Національного банку України	0	0
14	Кошти клієнтів	262 881	250 138
15	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком	0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
17	Нараховані витрати до сплати	1 418	1 773
18	Інші зобов'язання	7 123	4 875
19	**Усього зобов'язань**	**271 433**	**257 269**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
20	Статутний капітал	34 451	26 451
21	Капіталізовані дивіденди	0	0
22	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	(6)
23	Емісійні різниці	0	0
24	Резерви та інші фонди банку	8 030	6 240
25	Резерви переоцінки, у тому числі:	14 168	10 165
25,1	Резерви переоцінки необоротних активів	14 168	10 165
25,2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії	0	0
26	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	(9 141)	(9 141)
27	Прибуток/збиток звітного року, що очікує затвердження	(5 320)	1 790
28	**Усього власного капіталу**	**42 188**	**35 499**
29	**Усього пасивів**	**313 621**	**292 768**

Звіт про рух грошових коштів (прямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	2004 рік	2003 рік
	I. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Процентні доходи, що отримані	24 681	28 898
2	Процентні витрати, що сплачені	(18 310)	(20 257)
3	Комісійні доходи, що отримані	11 804	13 730
4	Комісійні витрати, що сплачені	(1 198)	(1 099)
5	Дивіденди від інвестицій в асоційовані компанії, що отримані	0	0
6	Інші доходи, що отримані	320	124
7	Інші витрати, що сплачені	(6 361)	(7 830)
8	Реалізовані результати від торговельних операцій	1 282	829
9	Повернення раніше списаних активів	52	32
10	Виплати працівникам банку	(10 062)	(9 914)
11	Податок на прибуток, що сплачений	0	0
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	2 208	4 513
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(3 927)	(6 427)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	66 117	(47 837)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(497)	3 403
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	(482)	(746)
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	11	0
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних та депозитних рахунках	19 252	33 501
19	Збільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати	0	0
20	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	(4 203)	(1 170)
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі, у портфелі банку на продаж	(29 631)	1 460
22	Чисте збільшення (зменшення) активів і зобов'язань від операційної діяльності	46 640	(17 816)
23	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	48 848	(13 303)
	II. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
23	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі банку до погашення	3 713	(1 386)
24	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії	0	0
25	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(4 704)	(3 622)
27	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	(991)	(5 008)
	III. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	0	0
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	8 006	2
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	8 006	2
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	55 863	(18 309)
34	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	34 627	52 563
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	90 569	34 627
	IV Вплив змін курсів валют	**(79)**	**(373)**

В. о. Голови правління — Новиков Д. А.
Головний бухгалтер — Вівчар М. П.

Аудиторський висновок незалежного аудитора аудиторської фірми "Аналітик" за наслідками аудиту річної фінансової звітності за 2004 рік АБ "Енергобанк"

Акціонерам
Правлінню

Аудиторська фірма "Аналітик" на підставі договору від 10.11.2004 р. № 86 провела аудит річного фінансового звіту, що додається, у вигляді балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про власний капітал, звіту про рух грошових коштів та приміток АБ "Енергобанк" (далі - Банк) за період з 1 січня 2004 р. по 31 грудня 2004 р.
Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво Банку.
Нашим обов'язком є висловлення висновку по цій фінансовій звітності на підставі проведеного аудиту.
Ми провели нашу перевірку у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність", Закону України "Про банки і банківську діяльність", нормативних актів Національного банку України та Міжнародних стандартів аудиту та етики, прийнятих в якості національних стандартів аудиту в Україні. Ці нормативи вимагають, щоб планування та проведення аудиту було спрямоване на одержання розумних підтверджень щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих помилок. Під час аудиту зроблені дослідження шляхом тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовій звітності, а також оцінку відповідності застосованих принципів обліку нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, чинних протягом перевіряємого періоду.
На думку аудитора, проведена аудиторська перевірка забезпечує розумну основу для аудиторського висновку.
Звертаємо увагу на те, що за оцінкою керівництва Банку резерви під активні операції сформовані в повному обсязі. Однак, за розрахунками аудиторів, розмір резервів під кредитні ризики, які відображені у фінансовій звітності Банку, на 3 841 тис. грн. менший, ніж того потребують нормативні вимоги Національного банку України. Відповідно, Банком завищено фінансовий результат на вказану вище суму.
Банк здійснює розрахунок відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань не у повній відповідності до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток" (затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 року N 353). Зокрема, Банк не визнав відстрочене податкове зобов'язання з результатів переоцінки основних засобів, які обліковується у складі капіталу Банк.
Фінансова звітність за винятком впливу розбіжностей, які викладені вище, підготовлена на основі дійсних даних бухгалтерського обліку і повно та достовірно подає фінансову інформацію про Банк станом на кінець дня 31.12.2004 р. згідно з нормативними вимогами щодо бухгалтерського обліку та звітності в Україні.
В результаті проведення аудиту встановлено, що надана інформація, з урахуванням вищенаведеного, в усіх суттєвих аспектах дає дійсне і повне уявлення про реальний стан активів та пасивів Банку, результати його операцій і рух коштів за 2004 рік. Система бухгалтерського обліку, що використовується Банком, відповідає законодавчим та нормативним вимогам.

Голова правління АФ "Аналітик" — І.О. Каштанова
Сертифікат аудитора: серія АБ № 000052
22 березня 2005 року
місто Київ

Звіт про власний капітал

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізовані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Результат переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Капітал, резервні та інші фонди	Попередній рік
1	Залишок на 1 січня звітного року	26 451	0	(6)	0	6 240	10 165	(7351)	35 499	27 912
2	Скоригований залишок на початок року	26 451	0	(6)	0	6 240	10 165	(7351)	35 499	27 912
2.1	Коригування: Зміна облікової політики	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Виправлення помилок	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Переоцінка необоротних активів						4 003		4 003	5 795
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації								0	0
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів								0	0
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії								0	0
7	Сума результатів переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії в разі їх реалізації								0	0
8	Чистий прибуток звітного року							(5 320)	(5 320)	1790
9	Розподіл прибутку до загальних резервів банку									
10	Розподіл прибутку до резервних фондів					1790		(1 790)		
11	Розподіл прибутку до інших фондів банку									
12	Дивіденди, що сплачені у звітному році								0	0
13	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році								0	0
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу								0	0
15	Внески за акціями нового випуску	8 000							8 000	0
16	Викуплені власні акції								0	(2)
17	Продаж раніше викуплених власних акцій			6					6	4
18	Анульовані раніше викуплені акції								0	0
19	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року	34 451	0	0	0	8 030	14 168	(14 461)	42 188	35 499

Станом на кінець дня 31 грудня 2004 року

- внесків за незареєстрованим статутним капіталом немає;
- сума (сальдо) нарахованих доходів (витрат) і неотриманих (сплачених), яка є складовою частиною залишків балансових рахунків 5030, 5031, 5040, 5041, становить 1 416 тис.грн.

(Сума несплачених нарахованих витрат менше, ніж неотриманих нарахованих доходів).

Річна та консолідована фінансові звітності АБ "ЕНЕРГОБАНК" у повному обсязі розміщені в мережі "Інтернет" на офіційному сайті www.energobank.com.ua в розділі "Звіти".

Річна фінансова звітність станом на 1 січня 2005 року

Кредити, депозити, розрахунково-касове обслуговування та інші банківські послуги: Ліцензія НБУ № 155 від 13.12.2001 р. та Дозвіл № 155-2 від 06.12.2002 р.
Адреса: 83048, м. Донецьк, пр. Тітова, 8б, тел. (062) 332-24-55, www.doncreditinvest.com

БАНК ДОНКРЕДИТІНВЕСТ

Звіт про фінансові результати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	**Чистий процентний дохід**		**9061**	**11845**
1.1	Процентний дохід	18	13568	14160
1.2	Процентні витрати	19	(4507)	(2315)
2	**Чистий комісійний дохід**		**3520**	**5720**
2.1	Комісійний дохід		3780	7684
2.2	Комісійні витрати		(260)	(1964)
3	Торговельний дохід	20	2236	385
4	Дохід у вигляді дивідендів	21	0	0
5	Прибуток/Збиток від інвестиційних цінних паперів		0	0
6	Дохід від участі в капіталі		0	0
7	Інший дохід		579	2
8	**Операційний дохід**		**15396**	**17952**
9	Загальні адміністративні витрати	22	(4706)	(4230)
10	Витрати на персонал	23	(1514)	(1143)
11	Втрати від участі в капіталі		0	0
12	Інші витрати		(837)	(676)
13	**Прибуток від операцій**		**8339**	**11903**
14	Чисті витрати на формування резервів	24	(5898)	(6256)
15	**Прибуток до оподаткування**		**2441**	**5647**
16	Витрати на податок на прибуток	25	(1243)	(1611)
17	**Прибуток після оподаткування**		**1198**	**4036**
18	Непередбачені доходи/витрати	26	0	15
19	**Чистий прибуток/збиток банку**		**1198**	**4051**
20	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	27	0	0
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	27	0	0

Баланс

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в Національному банку України		22791	8301
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, і цінні папери, емітовані Національним банком України	2	0	0
3	Кошти в інших банках	3	9400	72002
4	Цінні папери в торговому портфелі банку	4	0	0
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	5	15	0
6	Кредити та заборгованість клієнтів	6	117101	59919
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	7	0	180
8	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	8	0	380
9	Основні засоби та нематеріальні активи	9	29744	26506
10	Нараховані доходи до отримання	10	347	535
11	Інші активи	11	876	678
12	**Усього активів**		**180274**	**168502**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
13	Кошти банків:		17658	29418
13.1	У тому числі кредити, які отримані від Національного банку України		0	0
14	Кошти клієнтів	12	32944	30380
15	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком		0	2160
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	13	0	0
17	Нараховані витрати до сплати	14	65	364
18	Інші зобов'язання	15	30364	195
19	**Усього зобов'язань**		**81031**	**62517**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
20	Статутний капітал	16	90164	86964
21	Капіталізовані дивіденди		0	0
22	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)		(8593)	(652)
23	Емісійні різниці		0	0
24	Резерви та інші фонди банку		3080	2228
25	Резерви переоцінки, у тому числі:		13394	13394
25.1	Резерви переоцінки необоротних активів		13394	13394
25.2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії		0	0
26	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років		0	0
27	Прибуток/Збиток звітного року, що очікує затвердження		1198	4051
28	**Усього власного капіталу**		**99243**	**105985**
29	**Усього пасивів**		**180274**	**168502**

Звіт про рух грошових коштів (прямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	I. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Процентні доходи, що отримані	13690	13691
2	Процентні витрати, що сплачені	(4836)	(1952)
3	Комісійні доходи, що отримані	3780	7684
4	Комісійні витрати, що сплачені	(260)	(1964)
5	Дивіденди від інвестицій в асоційовані компанії, що отримані	0	0
6	Інші доходи, що отримані	577	2
7	Інші витрати, що сплачені	(4064)	(3531)
8	Реалізовані результати від торговельних операцій	2168	249
9	Повернення раніше списаних активів	0	0
10	Виплати працівникам банку	(1479)	(1143)
11	Податок на прибуток, що сплачений	(1086)	(2032)
12	***Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку***	***8490***	***11004***
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	62520	(10359)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(72788)	(24494)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	17	77
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	(11760)	20417
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних і депозитних рахунках	9106	9318
19	Збільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати	(2160)	(42791)
20	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань	23443	11572
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі, у портфелі банку на продаж	0	0
22	***Чисте збільшення (зменшення) активів і зобов'язань від операційної діяльності***	***8378***	***(36259)***
23	***Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності***	***16868***	***(25255)***
	II. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
24	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі банку до погашення	165	
25	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії	380	(380)
26	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії	0	0
27	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(4881)	(1703)
28	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	(4336)	(2083)
	III. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
29	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	
30	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань	0	0
31	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	(7941)	(653)
32	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
33	***Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності***	***(7941)***	***(653)***
34	***Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів***	***4591***	***(27991)***
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	27658	55513
36	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	32293	27658
	IV. Вплив змін курсів валют	**(44)**	**(136)**

Звіт про власний капітал за станом на 1 січня 2005 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізовані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року		86964		(653)		2228	13394	4051	105985	102328
2	Скоригований залишок на початок року		86964		(653)		2228	13394	4051	105985	102328
2.1	Коригування Зміна облікової політики	1.2									
2.2	Виправлення помилок	1.2									
3	Переоцінка необоротних активів										
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації										
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів										
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії										
7	Сума результатів переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії в разі їх реалізації										
8	Чистий прибуток звітного року								1198	1198	4051
9	Розподіл прибутку до загальних резервів банку										
10	Розподіл прибутку до резервних фондів						851		(851)		
11	Розподіл прибутку до інших фондів банку										
12	Дивіденди, що сплачені у звітному році										
13	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році		3200						(3200)		
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу										
15	Внески за акціями нового випуску										
16	Викуплені власні акції				(8593)					(8593)	(657)
17	Продаж раніше викуплених власних акцій				653					653	263
18	Анульовані раніше викуплені акції										
19	**Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року**		**90164**		**(8593)**		**3079**	**13394**	**1198**	**99243**	**105985**

Примітка 28. Потенційні зобов`язання банку на кінець року

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1	Гарантії надані		
2	Зобов'язання з кредитування, що надані, з них:	7218	
2.1	Первинний строк погашення - до 1 року	3124	870
2.2	Первинний строк погашення - більше 1 року	4094	
3	Акредитиви		
4	Авалі		

Річна фінансова звітність банку перевірена та її достовірність підтверджена аудитором Сочинською Галиною Валентинівною (сертифікат аудитора серія Б № 000061 присвоєння кваліфікації аудитора з правом здійснення аудиту банків згідно рішення Аудиторської палати України від 26 лютого 1999 року № 75).

Річна фінансова звітність ЗАТ КБ "Донкредитінвест" та аудиторський висновок у повному складі розміщено на сайті банку www.doncreditinvest.com.

Голова Правління — *В. В. Солод*
Головний бухгалтер — *Н. К. Шламенок*

РІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ "ІКАР-БАНК" ЗА 2004 РІК

Баланс АБ "ІКАР-БАНК"

(тис. гривень)

	НАЙМЕНУВАННЯ	№ ПРИМІТКИ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
	АКТИВИ			
1.	ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЗАЛИШКИ В НБУ		14150	19135
2.	КАЗНАЧЕЙСЬКІ ТА ІНШІ ЦІННІ ПАПЕРИ, ЩО РЕФІНАНСУЮТЬСЯ НБУ , І ЦІННІ ПАПЕРИ, ЕМІТОВАНІ НБУ	2	0	0
3.	КОШТИ В ІНШИХ БАНКАХ	3	12605	4174
4.	ЦІННІ ПАПЕРИ В ТОРГОВОМУ ПОРТФЕЛІ БАНКУ	4	0	0
5.	ЦІННІ ПАПЕРИ В ПОРТФЕЛІ БАНКУ НА ПРОДАЖ	5	123	0
6.	КРЕДИТИ ТА ЗАБОРГОВАНІСТЬ КЛІЇНТІВ	6	130356	129392
7.	ЦІННІ ПАПЕРИ В ПОРТФЕЛІ БАНКУ ДО ПОГАШЕННЯ	7	0	26
8.	ІНВЕСТИЦІЇ В АСОЦІЙОВАНІ Й ДОЧІРНІ КОМПАНІЇ	8	0	0
9.	ОСНОВНІ ЗАСОБИ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ	9	18149	14506
10.	НАРАХОВАНІ ДОХОДИ ДО ОТРИМАННЯ	10	823	967
11.	ІНШІ АКТИВИ	11	1767	2073
12.	УСЬОГО АКТИВІВ		177973	170273
	ЗАБОВ'ЯЗАННЯ			
13.	КОШТИ БАНКІВ:		10561	13300
13.1.	У ТОМУ ЧИСЛІ КРЕДИТИ, ЯКІ ОТРИМАНІ ВІД НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ		0	0
14.	КОШТИ КЛІЄНТІВ	12	105069	115981
15.	ОЩАДНІ (ДЕПОЗИТНІ) СЕРТИФІКАТИ, ЕМІТОВАНІ БАНКОМ		0	0
16.	БОРГОВІ ЦІННІ ПАПЕРИ, ЕМІТОВАНІ БАНКОМ	13	4575	-
17.	НАРАХОВАНІ ВИТРАТИ ДО СПЛАТИ	14	439	638
18.	ІНШІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	15	9918	5068
19.	*УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ*		130562	134987
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
20.	СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ	16	35000	23000
21.	КАПІТАЛІЗОВАНІ ДИВІДЕНДИ		0	
22.	ВЛАСНІ АКЦІЇ (ЧАСТКИ, ПАЇ), ЩО ВИКУПЛЕНІ В АКЦІОНЕРІВ (УЧАСНИКІВ)		0	
23.	ЕМІСІЙНІ РІЗНИЦІ		3	4
24.	РЕЗЕРВИ ТА ІНШІ ФОНДИ БАНКУ		874	744
25.	РЕЗЕРВИ ПЕРЕОЦІНКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ:		8539	8539
25.1.	РЕЗЕРВИ ПЕРЕОЦІНКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ		8539	8539
25.2.	РЕЗЕРВИ ПЕРЕОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙ В АСОЦІЙОВАНІ Й ДОЧІРНІ КОМПАНІЇ		0	0
26.	НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ ПРИБУТОК (НЕПОКРИТИЙ ЗБИТОК) МИНУЛИХ РОКІВ		568	568
27.	ПРИБУТОК/ЗБИТОК ЗВІТНОГО РОКУ, ЩО ОЧІКУЄ ЗАТВЕРДЖЕННЯ		2427	2431
28.	УСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		47411	35286
29.	УСЬОГО ПАСИВІВ		177973	170273

Звіт про фінансові результати АБ "ІКАР-БАНК"

(тис. грн.)

РЯ-ДОК	НАЙМЕНУВАННЯ СТАТТІ	ПРИМІТКИ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
1	ЧИСТИЙ ПРОЦЕНТНИЙ ДОХІД		9833	7478
1.1	ПРОЦЕНТНИЙ ДОХІД	18	24035	17027
1.2	ПРОЦЕНТНІ ВИТРАТИ	19	(14202)	(9549)
2	ЧИСТИЙ КОМІСІЙНИЙ ДОХІД		2898	3332
2.1	КОМІСІЙНИЙ ДОХІД		3430	3809
2.2	КОМІСІЙНІ ВИТРАТИ		(532)	(477)
3	ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОХІД	20	464	325
4	ДОХІД У ВИГЛЯДІ ДИВІДЕНДІВ	21	0	0
5	ПРИБУТОК/ЗБИТОК ВІД ІНВЕСТИЦІЙНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ		0	(232)
6	ДОХІД ВІД УЧАСТІ В КАПІТАЛІ		0	0
7	ІНШИЙ ДОХІД		195	149
8	ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХІД		13390	11052
9	ЗАГАЛЬНІ АДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ	22	(2496)	(2353)
10	ВИТРАТИ НА ПЕРСОНАЛ	23	(3779)	(2845)
11	ВИТРАТИ ВІД УЧАСТІ В КАПІТАЛІ		0	0
12	ІНШІ ВИТРАТИ		(649)	(422)
13	ПРИБУТОК ВІД ОПЕРАЦІЙ		6466	5432
14	ЧИСТІ ВИТРАТИ НА ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВІВ	24	(2432)	(1523)
15	ПРИБУТОК ДО ОПОДАТКУВАННЯ		4034	3909
16	ВИТРАТИ НА ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	25	(1757)	(1478)
17	ПРИБУТОК ПІСЛЯ ОПОДАТКУВАННЯ		2277	2431
18	НЕПЕРЕДБАЧЕНІ ДОХОДИ/ВИТРАТИ	26	150	0
19	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК/ЗБИТОК БАНКУ		2427	2431
20	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК НА ОДНУ ПРОСТУ АКЦІЮ	27	0.11	0.14
21	СКОРИГОВАНИЙ ЧИСТИЙ ПРИБУТОК НА ОДНУ ПРОСТУ АКЦІЮ	27	0.11	0.11

Звіт про власний капітал АБ "ІКАР-БАНК"

	НАЙМЕНУВАННЯ	ПРИМ	СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ЗАРЕЄСТРОВАНИЙ СПЛАЧЕНИЙ	КАПІТАЛІЗОВАНІ ДИВІДЕНДИ	ВИКУПЛЕНІ ВЛАСНІ АКЦІЇ	ЕМІСІЙНІ РІЗНИЦІ	РЕЗЕРВИ ТА ІНШІ ФОНДИ БАНКУ	РЕЗЕРВИ ПЕРЕОЦІНКИ	НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ ПРИБУТОК (НЕПОКРИТИЙ ЗБИТОК)	КАПІТАЛ ТА РЕЗЕРВНІ ТА ІНШІ ФОНДИ, УСЬОГО	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
1.	ЗАЛИШОК НА 1 СІЧНЯ ЗВІТНОГО РОКУ		23000			4	744	8539	2999	35286	27822
2.	СКОРИГОВАНИЙ ЗАЛИШОК НА ПОЧАТОК РОКУ		23000			4	744	8539	2999	35286	27822
2.1	КОРИГУВАННЯ: ЗМІНА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ										
2.2	ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК										
3	ПЕРЕОЦІНКА НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ										
4	СУМА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕОЦІНКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У РАЗІ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ										
5	ВІДСТРОЧЕНІ ПОДАТКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРЕОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ										
6	ПЕРЕОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙ В АСОЦІЙОВАНІ Й ДОЧІРНІ КОМПАНІЇ										
7	СУМА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙ В АСОЦІЙОВАНІ Й ДОЧІРНІ КОМПАНІЇ В РАЗІ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ										
8	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК ЗВІТНОГО РОКУ								2427	2427	2431
9	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО ЗАГАЛЬНИХ РЕЗЕРВІВ БАНКУ										
10	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО РЕЗЕРВНИХ ФОНДІВ						130		(130)		
11	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО ІНШИХ ФОНДІВ БАНКУ										
12	ДИВІДЕНДИ, ЩО СПЛАЧЕНІ У ЗВІТНОМУ РОЦІ								(2300)	(2300)	(3000)
13	ДИВІДЕНДИ, ЩО КАПІТАЛІЗОВАНІ У ЗВІТНОМУ РОЦІ										
14	СПЛАТА ДО РАНІШЕ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ										
15	ВНЕСКИ ЗА АКЦІЯМИ НОВОГО ВИПУСКУ		12000							12000	8000
16	ВИКУПІЛЕНІ ВЛАСНІ АКЦІЇ				(60)	(1)				(61)	(804)
17	ПРОДАЖ РАНІШЕ ВИКУПЛЕНИХ ВЛАСНИХ АКЦІЙ				60					60	837
18	АНУЛЬОВАНІ РАНІШЕ ВИКУПЛЕНІ АКЦІЇ										
19	ЗАЛИШОК ЗА СТАНОМ НА КІНЕЦЬ ДНЯ 31 ГРУДНЯ ЗВІТНОГО РОКУ		35000			3	874	8539	2995	47411	35286

Звіт про рух грошових коштів АБ "ІКАР-БАНК"
(непрямий метод)

(тис. гривень.)

РЯ-ДОК	НАЙМЕНУВАННЯ СТАТТІ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
	І. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (ЗБИТОК) ПОТОЧНОГО ПЕРІОДУ	2427	2431
	ПОПРАВКИ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ		
2	НАРАХОВАНІ ВИТРАТИ	(199)	243
3	НАРАХОВАНІ ДОХОДИ	144	47
4	АМОРТИЗАЦІЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	565	593
5	РЕЗЕРВИ ПІД СУМНІВНІ БОРГИ, ЗНЕЦІНЕННЯ АКТИВІВ	2432	1523
6	ТОРГОВЕЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ	0	0
7	НАРАХОВАНИЙ ТА ВІДСТРОЧЕНИЙ ПОДАТОК	(1028)	(448)
8	ПРИБУТОК (ЗБИТОК) ВІД ПРОДАЖУ ІНВЕСТИЦІЙ	0	209
9	ПРИБУТОК ВІД ІНВЕСТИЦІЙ В АСОЦІЙОВАНІ КОМПАНІЇ	0	0
10	АМОРТИЗАЦІЯ ДИСКОНТУ І ПРЕМІЇ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	0	0
11.	ІНШИЙ РУХ КОШТІВ, ЯКІ НЕ Є ГРОШОВИМИ	(9)	(74)
12	ЧИСТИЙ ГРОШОВИЙ ПРИБУТОК ВІД ПОТОЧНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	4332	4524
13	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) КОШТІВ, ЯКІ РОЗМІЩЕНІ В ІНШИХ БАНКАХ, КРЕДИТІВ ТА ПЕРЕДОПЛАТ ІНШИМ БАНКАМ	(1018)	29
14	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) КРЕДИТІВ, ЯКІ НАДАНІ КЛІЄНТАМ	(969)	(57201)
15	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) ІНШИХ АКТИВІВ	(2038)	212
16	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) КОШТІВ, ЯКІ ОТРИМАНІ ВІД НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ	0	0
17	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) КОШТІВ ІНШИХ БАНКІВ	(2739)	13291
18	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ПОТОЧНИХ ТА ДЕПОЗИТНИХ РАХУНКАХ	(10495)	39550
19	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) КОШТІВ, ЗАЛУЧЕНИХ ПІД ОЩАДНІ (ДЕПОЗИТНІ) СЕРТИФІКАТИ	0	0
20	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ІНШИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	4950	2448
21	РЕАЛІЗАЦІЯ (ПРИДБАННЯ) ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ТОРГОВОМУ ПОРТФЕЛІ, У ПОРТФЕЛІ БАНКУ НА ПРОДАЖ	(92)	0
22	ЧИСТЕ ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	(12401)	(1671)
23	ЧИСТИЙ ПРИПЛИВ (ВІДПЛИВ) ГРОШОВИХ КОШТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	(8069)	2853
	ІІ. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
24	ПОГАШЕННЯ (ПРИДБАННЯ) ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ПОРТФЕЛІ БАНКУ ДО ПОГАШЕННЯ	0	1467
25	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ)ІНВЕСТИЦІЙ В АСОЦІЙОВАНІ КОМПАНІЇ	0	0
26	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) ІНВЕСТИЦІЙ В ДОЧІРНІ УСТАНОВИ	0	0
27	ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	(3449)	(2354)
28	ЧИСТИЙ ВІДПЛИВ ГРОШОВИХ КОШТІВ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	(3449)	(887)
	ІІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
29	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ЦІННИХ ПАПЕРІВ ВЛАСНОГО БОРГУ	4290	0
30	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) СУБОРДИНОВАНИХ ЗОБОВ`ЯЗАНЬ	0	0
31	ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) СПЛАЧЕНОГО АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ	11999	8034
32	ДИВІДЕНДИ, ЩО СПЛАЧЕНІ ПРОТЯГОМ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ	(2300)	(3000)
33	ЧИСТИЙ ПРИПЛИВ ГРОШОВИХ КОШТІВ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	13989	5034
34	ЧИСТЕ ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ	2471	7000
35	ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ НА ПОЧАТОК РОКУ	23348	16349
36	ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ НА КІНЕЦЬ РОКУ	25819	23349

Голова Правління **К. М. Гнедов**
Головний бухгалтер **Н. Г. Шевцова**

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК незалежної аудиторської фірми ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит"

Аудиторський Висновок надається для користувачів фінансової звітності, в тому числі для акціонерів АБ "ІКАР - БАНК"

Згідно з договором № 106 від 18.10.2004 р. незалежна аудиторська фірма ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит" провела аудит поданого в додатку балансу Акціонерного банку "ІКАР - БАНК" (надалі Банк) станом на 31.12.2004 р., звіту про прибутки та збитки за 2004 р. та звіту про зміни та рух капіталу за 2004 р. Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво Банку. Нашим обов'язком є висловлення висновку стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Ми провели аудиторську перевірку у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність" і Міжнародних стандартів аудиту. Ці нормативи вимагають, щоб планування та проведення аудиту було спрямоване на одержання обґрунтованої впевненості щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих викривлень. Під час аудиту зроблено дослідження шляхом тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовому звіті, а також оцінку відповідності застосованих принципів обліку нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, чинним протягом періоду перевірки. Крім того, шляхом тестування здійснено також оцінку відповідності даних звітності з даними бухгалтерського обліку. Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для аудиторського висновку.

Ми не спостерігали за інвентаризацією наявних запасів у Банку. Кількість запасів ми підтверджуємо за допомогою інших аудиторських процедур.

На нашу думку, з урахуванням зазначеного вище, а також рекомендацій, відображених в аудиторському звіті, вплив яких на фінансову звітність, на думку Аудитора, не є суттєвим відповідно до Міжнародних стандартів аудиту:

● фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах відображає дійсний фінансовий стан Банку станом на 31.12.2004 р. і відповідає даним бухгалтерського обліку, законодавству України;

● резерви та капітал банку достатні (в тому числі формування капіталу банку, фондів, резервів відповідає вимогам нормативно-правових актів Національного банку, оцінка ризику банківських операцій та операцій з інсайдерами / пов'язаними особами проводиться адекватно);

● інформація в таблиці строків активів і пасивів станом на 31.12.2004 р. повна та достовірна, в тому числі: дохідність і ліквідність активів, якість кредитного портфеля (крім викладеного в аудиторському звіті), портфеля цінних паперів, стан дебіторської заборгованості. Якість управління активами та пасивами банку достатні в межах діяльності Банку та вимог чинного законодавства;

● бухгалтерський облік, процедури внутрішнього аудиту та заходи контролю банку адекватні вимогам нормативно-правових актів Національного банку.

Реєстраційний номер № 60
Реєстр №2091, виданий аудиторською палатою України
згідно рішення від 26.01.01 № 98

Директор
ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит" **О. В. Почкун**
Аудитор **О. С. Коновченко**
"23" березня 2005 року м. Київ.

Постановою Господарського суду Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) від 13.04.05 р. по справі № 10/120 визнано банкрутом відкрите акціонерне товариства "Кіровоградбуд", код ЄДРПОУ 01236584 (25026, м. Кіровоград, вул. Варшавська, 2, п/р 260073489 АППБ "Аваль", МФО 323538).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Савоніну О. Є. (Ліцензія АБ № 216735 від 21.02.05 р., 25006, м. Кіровоград, вул. Леніна, 23).

Постановою господарського суду Сумської області № 6/50 від 14.04.2005 р. визнано банкрутом та було відкрито ліквідаційну процедуру відносно акціонерного товариства відкритого типу "Лебединський м'ясокомбінат" (Сумська обл., м. Лебедин, вул. Білозерцева, 32, код 004444056).

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Шевича Олександра Миколайовича, ліцензія АА 668288 від 09.10.2003 р. (м. Суми, м. Незалежності, 1, кімн. 1412, 1418, т/ф (0542)-349-113).

Господарський суд Чернігівської області (14000, м. Чернігів, пр-т Миру, 20) ухвалою від 21.03.2005 року порушив провадження у справі № 9/110Б про банкрутство Відкритого акціонерного товариства "Прилуцький агротехсервіс", 17500, Чернігівська область, м. Прилуки, вул. Перемоги, 3, код ЄДРПОУ 03766168, р/р відсутні.

Розпорядником майна призначено Рязанову С. М. (Ліцензія Мінекономіки № 419477 від 02.12.2002 р. серія АА). Адреса: м. Чернігів, вул. Бєлова, 18, кв. 77, тел. 3-60-90.

Претензії кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Черкаської області (18005, м. Черкаси, бульвар Шевченка, 205) постановою від 26 жовтня 2004 року у справі № 10-08/5559 постановив визнати Дочірнє підприємство "Магніт Енергія" Відкритого акціонерного товариства "Електромеханічний завод "Магніт" (Черкаська обл., м. Канів, вул. Леніна, 161, код: 30064990, р/р 26001910080503 в ЧОБ АКБ "Укрсоцбанк" м. Канів, МФО 354013, визнати банкрутом і відкрити ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Рекун Володимира Анатолійовича (18005, м. Черкаси, вул. Ільїна, 330, к. 16, ліцензія серія АА № 140456 від 27.06.2002 р.).

Інформація

Про продаж за конкурсом активів банкрута СВК "Інгулець" у розрахунок погашення заборгованості перед кредиторами.

Назва об'єкту: фруктовий сад СВК "Інгулець.

Місце розташування: с. Іскрівка, Петровський р-н, Кіровоградська обл.

Характеристика об'єкта: фруктовий сад кількістю дерев 13000 шт., які розташовані на площі 35 га, сад висаджений 1975 р., 1990 р.

Початкова ціна продажу: 7203,00 грн. з ПДВ.

Дата призначення конкурсу з продажу активів: 20 червня 2005 р.

Умови продажу: збереження первісного призначення фруктового саду.

Додаткові умови продажу: оформлення права власності за рахунок переможця конкурсу.

Учасник конкурсу зобов'язаний:

1. Подати до конкурсної комісії план використання фруктового саду, в письмовій формі у закритому конверті, що має містити назву і місце розташування саду; відомості про учасника конкурсу; запропоновану ціну придбання; банківську гарантію в платіжеспроможності учасника конкурсу; зобов'язання з використання умов конкурсу; зобов'язання по подальшому використанню саду; додаткові зобов'язання щодо подальшого використання саду;

2. Сплатити гарантійний внесок в розмірі 5% (360,15 грн.) від початкової ціни на розрахунковий рахунок організатора конкурсу - Філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Кіровоградській області: р/р 260095519 ОД АППБ "Аваль" в м. Кіровограді, МФО 323538, код ЄДРПОУ 26297434, одержувач - Філія ДГУ Агентства з питань банкрутства в Кіровоградській області. Призначення платежу: гарантійний внесок 5% від початкової ціни Лота № 1, для участі в торгах призначених на 20 червня 2005 р.

3. Сплатити реєстраційний збір в розмірі 20,40 грн. на розрахунковий рахунок організатора конкурсу - Філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Кіровоградській області: р/р 260095483 ОД АППБ "Аваль" в м. Кіровограді, МФО 323538, код ЄДРПОУ 26297434, одержувач - Філія ДГУ Агентства з питань банкрутства в Кіровоградській області. Призначення платежу: реєстраційний збір за участь в торгах призначений на 20 червня 2005 р.

Засоби платежу для юридичних та фізичних осіб: грошові кошти.

Кінцева дата прийому пропозицій від учасників конкурсу: 17 червня 2005 р.

Додаткову інформацію можна отримати: Філія ДГУ Агентства з питань банкрутства в Кіровоградській області за адресою: м. Кіровоград, вул. Леніна, 64/53, кім. 410, тел. (0522) 24-4469. Ліквідатор СВК "Інгулець" Спіцин Ігор Анатолійович за адресою: м. Кіровоград, вул. Тімірязєва, 69, тел. (0522) 24-99-75.

Господарським судом Черкаської області (18000, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) по справі № 08/4149. Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "Житники", код 03791025, юридична адреса: Черкаська область, Жашківський р-н, с. Житники визнано бнкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Осипчука Віктора Миколайовича (18000, м. Черкаси, вул. Вернигори, 16, кв. 11) ліцензія серії АА № 630045 тел.: (0472) 65-11-28

Господарським судом Автономної Республіки Крим (95001, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) продовжено справу № 2-8/9929-2004 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства "Ялтінський міський молочний завод", яке знаходиться за адресою: 98600, м. Ялта, вул. Спендіарова, 5, ЄДРПОУ 00446246, п/р 26007290425001 в ЯФ "ПриватБанк" в м. Ялта, МФО 384726.

Постановою від 28.04.2005 р. боржника визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено Тамашова Олександра Георгійовича, ліцензія арбітражного керуючого від 24.09.2003 р. № 668286 (97412, м. Євпаторія, 43, кв. 97).

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 04.04.2005 року по справі № 27/42 Б, порушено справу про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Ясногорівське" (адреса: вул. Рубльова, 19-2, м. Краматорськ, Донецької області, 84325, р. р. № 26004301164 в Краматорському відділенні Ощадбанку України, МФО 394222, код ЗКПО 30791812).

З 04.04.2005 року запроваджено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Розпорядник майна - арбітражний керуючий Буряк Анатолій Анатолійович (ліцензія № 783120, вул. Львівська, 36, м. Дружківка, Донецької області, 84200).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Річний фінансовий звіт ЗАТ АКБ «Львів»

Ліцензія НБУ № 54 від 02.04.2002

Баланс
За станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ		8 238	3 196
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані НБУ, за вирахуванням резервів	2	0	0
3	Кошти в інших банках за вирахуванням резервів	3	8 157	2 310
4	Цінні папери в торговому портфелі банку	4	310	0
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж за вирахуванням резервів	5	0	0
6	Чисті кредити та заборгованість клієнтів	6	61 431	50 948
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення за вирахуванням резервів	7	0	471
8	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	8	0	0
9	Основні засоби та нематеріальні активи	9	13 984	12 452
10	Чисті нараховані доходи до отримання	10	277	86
11	Інші активи	11	1 974	95
12	**Усього активів**		**94 371**	**69 558**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ			
13	Кошти банків		15 519	5 866
13.1	У тому числі кредити, які отримані від Національного банку України		2 098	900
14	Кошти клієнтів	12	48 516	39 204
15	Ощадні (деозитні) сертифікати, емітовані банком		0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	13	0	0
17	Нараховані витрати до сплати	14	1 041	771
18	Інші зобов'язання	15	566	136
19	**Усього зобов`язань**		**65 642**	**45 977**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
20	Статутний капітал	16	17 305	12 305
21	Капіталізовані дивіденди		0	0
22	Власні акції (частки,паї), що викуплені в акціонерів (учасників)		0	0
23	Емісійні різниці		0	0
24	Резерви та інші фонди банку		1 273	821
25	Резерви переоцінки, у тому числі:		7 928	7 928
25.1	Резерви переоцінки необоротних активів		7 928	7 928
25.2	Резерви переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії		0	0
26	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років		1 213	1 213
27	Прибуток / збиток звітного року, що очікує затвердження		1 010	1 314
28	**Усього власного капіталу**		**28 729**	**23 581**
29	**Усього пасивів**		**94 371**	**69 558**

Звіт про фінансові результати
За станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4	5
1	**Чистий процентний дохід**		**3 654**	**2 971**
1.1.	Процентний дохід	18	10 269	8 668
1.2.	Процентні витрати	19	(6 615)	(5 697)
2	**Чистий комісійний дохід**		**1 584**	**1 093**
2.1.	Комісійний дохід		1 945	1 615
2.2.	Комісійні витрати		(361)	(522)
3	**Торговельний дохід**	**20**	**667**	**517**
4	**Дохід у вигляді дивідендів**	**21**	**31**	**0**
5	**Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів**		**0**	**26**
6	**Прибуток від участі в капіталі**		**0**	**0**
7	**Інший дохід**		**19**	**32**
8	**Операційний дохід**		**5 955**	**4 639**
9	Загальні адміністративні витрати	22	(1 545)	(1 162)
10	Витрати на персонал	23	(1 904)	(1 560)
11	Втрати від участі в капіталі		0	0
12	Інші витрати		(315)	(84)
13	**Прибуток від операцій**		**2 191**	**1 833**
14	Чисті витрати на формування резервів	24	(764)	104
15	**Прибуток до оподаткування**		**1 427**	**1 937**
16	Витрати на податок на прибуток	25	(417)	(623)
17	**Прибуток після оподаткування**		**1 010**	**1 314**
18	Непередбачені доходи/витрати	26	0	0
19	Чистий прибуток/збиток банку		1 010	1 314
20	Чистий прибуток на одну просту акцію(грн.)	27	-	-
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	27	-	-

Звіт про рух грошових коштів
За станом на 01 січня 2005 р. (непрямий метод)

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4	5
	І. Операційна діяльність			
1	Чистий прибуток (збиток) поточного преіоду		1 010	1 314
	Поправки чистого прибутку		0	0
2	Нараховані витрати		270	288
3	Нараховані доходи		(192)	(104)
4	Амортизація необоротних активів		433	323
5	Резерви під сумнівні борги, знцінення активів		764	(104)
6	Торговельний результат		(9)	0
7	Нарахований та відстрочений податок		(101)	(49)
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій		0	0
9	Прибуток від інвестицій в асоційовані компанії		0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів		0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими		977	741
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку		3 153	2 409
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам		(5 847)	2 669
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам		(9 358)	(12 772)
15	Зменшення (збільшення) інших активів		(1 878)	(85)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України		1 198	900
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків		8 455	(7 252)
18	Збільшення (зменшення) коштів на поточних та депозитних рахунках		9 311	12 196
19	Ззбільшення (зменшення) коштів, залучених під ощадні (депозитні) сертифікати		0	0
20	Збільшення (зменшення) інших зобов"язань		430	(69)
21	Реалізація (придбання) цінних паперів у торговому портфелі, у портфелі банку на продаж		0	0
22	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобв"язань від операційної діяльності		2 312	(4 413)
23	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності		5 465	(2 004)
	ІІ. Інвестиційна діяльність			
24	Погашення (придбання) цінних паперів у портфелі банку до погашення		160	(42)
25	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії		0	0
26	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні компанії		0	0
27	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів		(1 531)	(649)
28	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності		(1 371)	(691)
	ІІІ. Фінансова діяльність			
29	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу		0	0
30	Збільшення (зменшення) субординованих зобов"язань		0	0
31	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу		5 000	3 000
32	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду		(326)	(718)
33	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності		4 674	2 282
34	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		8 768	(413)
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		5 505	5 919
36	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року		14 273	5 506

Голова Правління банку **Кирилюк Я. Г.**
В. о. Головного бухгалтера **Чипурко М. М.**

Звіт про власний капітал за станом на 01 січня 2005 року

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Капіталізовані дивіденди	Викуплені власні акції	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банк	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року		12 305	0	0	0	821	7 928	2 527	23 581	19 867
2	Скоригований залишок на початок року		12 305	0	0	0	821	7 928	2 527	23 581	19 867
2.1	Коригування Зміна облікової політики	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Виправлення помилок	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Переоцінка необоротних активів		0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх реалізації		0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Відстрочені податки за результатами переоцінки основних засобів		0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Переоцінка інвестицій в асоційовані й дочірні компанії		0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Сума результатів переоцінки інвестицій в асоційовані й дочірні компанії в разі їх реалізації		0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Чистий прибуток звітного року		0	0	0	0	0	0	1 010	1 010	1 314
9	Розподіл прибутку до загальних резервів банку		0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Розподіл прибутку до резервних фондів		0	0	0	0	452	0	(452)	0	0
11	Розподіл прибутку до інших фондів банку		0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Дивіденди, що спла чені у звітному році		0	0	0	0	0	0	(862)	(862)	(600)
13	Дивіденди, що капіталі зовані у звітному році		0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу		0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Внески за акціями нового випуску		5 000	0	0	0	0	0	0	5 000	3 000
16	Викуплені власні акції		0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Продаж раніше викуп лених власних акцій		0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Анульовані раніше викуплені акції		0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року		17 305	0	0	0	1 273	7 928	2 223	28 729	23 581

Аудиторський висновок незалежної аудиторської фірми «УкрЗахідАудит» Свідоцтво про внесення в реєстр суб'єктів аудиторської діяльності № 0541 від 2.01.2001 р. (Витяг)

На нашу думку, яка сформована згідно з міжнародними стандартами аудиту, зазначена вище фінансова звітність, справедливо й достовірно відображає фінансовий стан ЗАТ АКБ „Львів" станом на 31 грудня 2004 року, а також фінансовий результат його діяльності та рух грошових коштів за рік, що минув на зазначену дату, і відповідає нормам Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, що затверджена Постановою Правління Національного банку України від 07.12.2004 р. № 598.

Генеральний директор АФ „УкрЗахідАудит"
Аудитор **В. О. Озеран**
Аудитор (сертифікат серії Б №000022) **В. К. Орлова**

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) ухвалою від 01.04.05 р. порушив провадження по справі № Б-48/46-05 про банкрутство акціонерного товариства закритого типу «Енергоспецбуд»(код ЄДРПОУ 22712994, м. Харків, вул. Сумська, 74, оф. 2А, основний рахунок 26001000101778 у ВАТ «УКТБ», МФО 321723; п/р 2600503106 у АБ «Синтез», МФО 322711; п/р 26009300001516 у ВАТ «Банк «Демарк», м. Чернігів, МФО 321024, п/р 26001000101778 у ВАТ "Український кредитно-торговий банк», МФО 321024).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Сутужка О. В. (ліц. АА № 783115 від 22.04.04 р., м. Харків, вул. Фесенківська, 12/14.

Господарським судом Чернівецької області (58000, м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 14) ухвалою від 15.03.2005 р. у справі № 8/39/б порушено справу про банкрутство ТзОВ «Перемога» (Чернівецька область, Сокирянський район, с. Ожево, код ЄДРПОУ № 3077414, р/р № 260063750 в ЧОД АППБ «Аваль», МФО 356464).

Розпорядником майна призначено Комерзана Зіновія Дмитровича (ліцензія АА № 719861 від 01.03.2004 р., 58000, м. Чернівці, вул. Руська, 8, т. 2-83-35 (58012), м. Чернівці, а/с № 3/13).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) Постановою по справі № 10/58 від 19.04.2005 року визнано банкрутом та введено ліквідаційну процедуру відносно сільськогосподарського закритого акціонерного товариства «Димівське», юридична адреса: 56622, Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Димівське, код ЄДРПОУ 00855196, п/р 260022726 в МОД АППБ «Аваль», МФО 326182.

Ліквідатором призначено Черепенко В. В., ліцензія серія АА № 140411 від 12.06.2002 р., м. Миколаїв, вул. Московська, 54-а, тел. 8 (0512)-47-34-64.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

«Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Івано-Франківській області організовує публічні торги (аукціон) з продажу активів підприємства - банкрута Колективного підприємства «Рахівшляхбудсервіс»(Закарпатська обл., м. Рахів, вул. Шевченка, 202). Лот 1. Частина будівлі гаража (заг. площа 262,72 м. кв.) та нежилова будівля двох боксів (заг. площа 373,8 м. кв.). Початкова ціна лота 51370 грн. без ПДВ. Для реєстрації учасником аукціону необхідно: до 06 червня 2005р. включно подати заяву на участь в торгах та внести в безготівковому порядку гарантійний внесок у розмірі 5 % від початкової ціни та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону - 17 грн. на р/р 26000064425 в Івано-Франківській ОД АППБ «Аваль», МФО 336462, код 26255708. До заяви необхідно додати копії Свідоцтва про державну реєстрацію, Довідки про включення в ЄДРПОУ та документ, який посвідчує повноваження представника. З питань оформлення участі в аукціоні та ознайомлення з характеристиками активів можна звертатися за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Бельведерська,2А, оф.7. т.(0342)50-24-94. Публічні торги (аукціон) відбудуться 10.06.2005р. об 10 год.30 хв. за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Бельведерська, 2а.

Постановою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) по справі № 25/81 від 21.04.2005 р. визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Товариства з обмеженою відповідальністю «Животновод», що знаходиться за адресою: 70054, Запорізька обл., Вільнянський р-н, с. Купріянівка, вул. Молодіжна, 1. Підприємство має розрахунковий рахунок в Шевченківському відділенні Промінвестбанку м. Запоріжжя № 26001301246502. Код ЄДРПОУ 32313168.

Ліквідатором призначено Алєксєєву Людмилу Олексіївну, голову ліквідаційної комісії Товариства з обмеженою відповідальністю «Колос» (70410, Запорізька обл., Запорізький р-н, с. Лукашево, вул. Щаслива, 5). Вимоги кредиторів приймаються протягом одного місяця від дня опублікування оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) постановою від 05.04.2005 р. по справі № Б26/31/05 в порядку статті 51 закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» визнав банкрутом Дніпропетровське колективне господарсько-розрахункове науково-виробниче підприємство «Модуль», код ЄДРПОУ 01057290, 49091, вул. Ленінградська, 3, м. Дніпропетровськ та відкрив ліквідаційну процедуру строком на 1 рік.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Лихопалька Дениса Павловича, ліцензія АА № 719847. Тел.: (0562) 385589, адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, а /я 37.

Постановою господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) від 25.02.2005 р. у справі № 46/681-Б приватне підприємство «Агробудпереробка» (01135, м. Київ, вул. Дмитрівська, 71, код ЄДРПОУ 25395985) визнано банкрутом.

Ліквідатора призначено арбітражного керуючого Астаніна Г. В. (ліцензія серія АА № 783231 від 10.06.04 р. Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України).

Суб'єкт підприємницької діяльності Мулькіна Ольга Вікторівна зареєстрована райдержадміністрацією Голосіївського р-ну м. Києва 15 березня 2000 р. № 07693 (ідентифікаційний код 2148403907) повідомляє про свою ліквідацію.

Постановою Господарського суду Житомирської області (10002, м. Житомир, Майдан Путятинський, 3/65) від 21.04.05 р. по справі № 7/157»Б» визнано банкрутом Приватне підприємство «Ріс К», ід. код 30620561, 10000, м. Житомир, вул. Київське шосе, 20-а, р/р 260000010012 в АКБ «УКТБ», МФО 321723.

Ліквідатором призначено Кравцова Володимира Андрійовича, ліцензія АА № 779160 від 20.07.2004 р., проживає: м. Житомир, вул. В. Бердичівська, 48, кв. 22.

Постановою Господарського суду м. Києва від 16.02.2005 року порушено провадження по справі №23/185-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Пегм» (01014, м. Київ, Шевченківський район, вул. Тимофія Шамрила, 4, ЄДРПОУ 19022895).

Розпорядником майна призначено Дранченко Валентину Михайлівну (ліцензія №630098 від 11.12.2003 року) Адреса для листування: м. Київ, вул. Мукачівська, буд. 3/9, кв.14.

Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Астрологічний прогноз
з 16 по 22 травня

Цього тижня одним можуть зробити несподівану пропозицію щодо співпраці, а іншим освідчаться у коханні. Постарайтеся, щоб ці події не застали вас зненацька.

ОВЕН. Не варто розслаблятися. Ваше фінансове становище може стати непевним через неповну або неточну інформацію про вас. Проясніть ситуацію самі. Зберіть усю інформацію і ретельно її проаналізуйте. Несподівано випливе на поверхню важлива таємниця. Причиною вашого неспокою може стати сестра, сусідка чи інша жінка з вашого близького оточення.

ТЕЛЕЦЬ. Останні події дали вам змогу зміцнити свої стосунки з начальством. Цього тижня ви можете виявити свою необізнаність, що негативно позначиться на вашому становищі. Тому свої дії ретельно зважуйте. Можете зіткнутися з нерозумінням, тому, перш ніж аргументувати необхідність тих чи тих своїх вчинків, переконайтеся самі в їх необхідності. Будьте особливо уважні з чужими грішми. Несподівані витрати на друзів або компанію можуть істотно похитнути ваше фінансове становище. Не намагайтеся замилювати очі своїм приятелям.

БЛИЗНЮКИ. Ви — у полоні власних помилок. Важко буде розібратися у своїх думках і почуттях. Можете піддатися слабкості і дозволите собі драматизувати ситуацію, в якій перебуваєте. Непередбачені зміни на роботі потребуватимуть вашої безпосередньої участі. Прийміть правила гри, які вам нав'язуватимуть: це неминуче, до того ж поставить вас у виграшну ситуацію. Натомість старі стереотипи зашкодять результату.

РАК. Вашою проблемою цього тижня може стати зарозумілість. Професійні перемоги і фінансовий злет — ще не причина зазнаватися, а спокуса буде. Ви станете перед вибором: залишатися скромним чи ні. Від цього залежить, чи збережете ви здобутий авторитет. Знову з'явиться пропозиція еміграції. У будь-якому разі не спалюйте за собою мостів і не приймайте остаточних рішень.

ЛЕВ. Ви можете стати свідком конфлікту між вашими рідними. Прийняти чийсь бік буде важко, бо це призведе до погіршення ситуації. Але у ваших силах, якщо і не запобігти конфлікту, то бодай не дати йому розгорітися. Будете вирішувати проблему інвестицій у свій бізнес або в підприємство, в якому працюєте. Дійте рішуче і нетрадиційно. Якщо раптом між вами і вашими друзями пробіжить «чорна кішка», навіть коли вона білявка, не поспішайте робити висновки і приймати рішення. З часом усе стане на свої місця.

ДІВА. Не тіште себе надіями щодо своїх знань. Перевірте їх ще раз, щоб уникнути непотрібних труднощів. Якщо скоро іспити, відкиньте свою самовпевненість і сумлінно підготуйтеся. Несподівана пропозиція щодо роботи застане вас зненацька. Рішення доведеться приймати швидко, і якщо ви розгубитеся або злякаєтеся змін, то втратите свій шанс. Краще погоджуйтеся, а «ні» ви можете сказати й пізніше. Також можливі й несподівані зміни в кар'єрі чоловіка або дружини, що вплине на ваше соціальне становище.

ТЕРЕЗИ. Внаслідок об'єктивних обставин вам не зможуть надати обіцяну підтримку або пільги вчасно. Будьте дуже уважні під час підготовки документів. У вас може з'явитися несподівана можливість вирушити на заробітки за кордон або поїхати надовго у службове відрядження. Вирішуйте свої домашні й службові проблеми нетрадиційним способом. А якщо постали серйозні питання, залучайте спеціалістів. Цей тиждень можна використати для оздоровлення ультрасучасними методами.

СКОРПІОН. Стереотипи взаємин стануть серйозною перешкодою. Щоб не зіпсувати стосунки з близькими, перегляньте принципи, на яких будуються ваші відносини (можливо, вони вже застаріли або надумані та упереджені). Іноді достатньо ухвалити правильне рішення, і можливий конфлікт буде вичерпано до того, як він виникне. На чоловіків чекає несподівана спокуса в образі чарівної жінки. Якщо ви одружені, то подумайте, чи варта мить задоволення тривалих прикрощів. Цього тижня вам треба бути вимогливішими до своїх дітей.

СТРІЛЕЦЬ. Недомовки на інтриги на роботі негативно позначаться на ваших стосунках з колегами. Від вас потрібні будуть величезні зусилля, щоб протистояти власному бажанню втрутитися в ситуацію на роботі. Це може сильно погіршити ваше самопочуття. Вдома не сваріться. Ставтеся до всього, що відбувається, з гумором. Договір про купівлю або продаж нерухомості краще не укладати, сучасне обладнання для дому не купувати.

КОЗЕРІГ. Ваші ревнощі та підозри можуть призвести до конфлікту з коханою людиною або дитиною. Якщо ви цінуєте рідних, не дозволяйте власній невпевненості зіпсувати стосунки. Приємна співпраця з жінками несподівано розширить ваш світогляд, завдяки чому відбудуться цікаві зустрічі та знайомства. Використайте тиждень для навчання. Якщо перестурите через лінощі, то можете підвищити свій професійний рівень, навчитися використовувати сучасні технології.

ВОДОЛІЙ. Ваші незважені дії можуть призвести до проблем удома. Щоб уникнути непотрібних турбот, будьте дуже уважні й зосереджені. Особливо, якщо ви маєте намір купувати чи продавати нерухомість. Якщо це питання не вирішене, ще раз проаналізуйте всю наявну інформацію і проясніть усі сумніви. Цього тижня ви будете здатні витратити на задоволення всю готівку, тож не носіть із собою великі суми.

РИБИ. У вас буде багато контактів, нових зв'язків та інформації. Не поспішайте робити висновки і приймати рішення. Вам необхідно старанно в усьому розібратися на самоті. Якщо плануєте короткі поїздки, то не вирушайте наодинці, знайдіть собі супутника. Ваша надто вільна поведінка може шокувати ваших рідних. Якщо не хочете, щоб виник конфлікт, менше демонструйте свою незалежність і самостійність. Не поспішайте з остаточним рішенням щодо нерухомості, хай у вас де можливість ще раз усе зважити.

14 травня в Карпатах дощ з мокрим снігом. На решті території переважно без опадів. Температура вночі 2—7 градусів тепла, вдень — 13—18, на півдні та Закарпатті місцями до 21 градуса

Посол доброї волі присвячує себе добродійності

Співачка Руслана не буде ведучою «Євробачення-2005» у Києві, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».** Вона цілком присвятить себе благодійному концерту, який відбудеться 17 травня. Проте співачка все-таки буде задіяна в заходах фестивалю. Зокрема, переможниця «Євробачення-2004» відкриє конкурс.

Фото агентства «Прес-КІТ».

Планувалося, що ведучими будуть Руслана, телевізійний і радіоведучий DJ Паша, а також боксер Володимир Кличко, котрий вручить нагороду переможцю фестивалю. Вона буде у вигляді золотої пекторалі, яка водночас є ключем для запуску святкового феєрверка.

Напередодні свят стало відомо, що Руслана обрана ЮНІСЕФ послом доброї волі в Україні. Вона вестиме боротьбу за подолання йододефіцитних захворювань і перейматиметься питаннями профілактики поширення ВІЛ/СНІДу в Україні.

Туреччина заборонила Playboy TV

Вища рада радіо й телебачення Туреччини заборонила чотири еротичних телеканали. Раніше канали Adult Channel, Exotica TV, Playboy TV і Rouge TV були доступні вночі через єдиний супутник. На думку ради, порноканали не відповідають вимогам, визначеним у ліцензії: їхні програми «мають відповідати національним, моральним, людським, духовним і культурним цінностям турецького суспільства».

Фестивальна хода

Фестивальна пора для дітей починається вже з травня місяця. Молодіжні конкурси прокидаються після зимового сну дуже активно, і юні таланти, прихопивши схвильованих батьків, найкращі пісні та найдивовижніші костюми, «гастролюють» містами, містечками та селами України. Щойно у Києві завершився II Всеукраїнський благодійний фестиваль для сиріт та дітей із малозабезпечених сімей «Звичайне диво». Лауреати в номінаціях скульптура, живопис, графіка, декоративно-ужиткове мистецтво гордо споглядали виставку своїх робіт в Українському домі. Вокалісти отримали шанс записати пісню у професійній студії, потрапити на екрани телевізорів та виступити по радіо. А володарям гран-прі організатори — благодійний фонд «Надія — Молодість — Майбутнє» — вручили грант на щомісячну стипендію для здобуття професійної освіти.

У Тернополі 11 травня відкрився один з найвідоміших конкурсів естрадного мистецтва «Кришталевий жайвір», а завтра талановиті вокалісти з усієї України змагатимуться на сцені Миколаївського Палацу культури на фестивалі «Обрій». А попереду ще — «Чорноморські ігри» у Скадовську, «Молода Галичина» в Новояворівському, «Кришталеві грона» у Виноградові, «Золота підкова» у Ковелі, «Кордони єднання» у Мукачевому. Дещо розгублено почуваються маленькі «зірочки», які хотіли б потрапити на всі змагання, але деякі з них збігаються у часі. Тоді фестивальна пора перетворюється для дітей на справжній промо-тур. Що поробиш — професія вимагає...

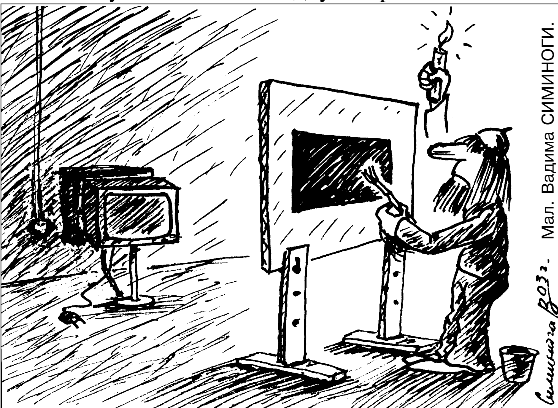
Дарія ГОРСЬКА.

Український фільм — на Каннському фестивалі

Фільм молодого українського кінорежисера Тараса Томенка «Пересохла земля» буде представлено на нинішньому Каннському фестивалі. Ця короткометражна стрічка візьме участь у позаконкурсному показі. Фільм знімався за державного фінансування чотири роки.

«Пересохла земля» — філософська притча, яка продовжує вічну тему взаємного існування в людині земного і небесного. У забутому Богом і занесеному піском куточку землі простий Водовоз знаходить знесиленого літнього чоловіка з великими крилами і з цікавості забирає його із собою. Потрапивши до людей, немічний Ангел, котрий навіть не може злетіти, стає об'єктом посиленої цікавості. Водовоз, зрозумівши, що на ньому можна заробити, не придумав нічого кращого, ніж показувати свою знахідку за гроші.

Головні ролі у фільмі виконали Михайло Голубович і Сергій Сипливий, у «Пересохлій землі» також знімалися актори херсонського і київських театрів. Попередню роботу Томенка «Тир» відзначили як кращий короткометражний фільм на 51-му Берлінському кінофестивалі. Востаннє Україну було представлено на подібному форумі ще 1991 року фільмом Юрія Іллєнка «Лебедине озеро — зона».

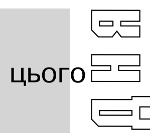
Мал. Вадима СИМИНОГИ.

Щоб не бути, як папуаси

Представники Голівуда висловили бажання знімати фільми в Україні. Про це повідомив віце-прем'єр з гуманітарних питань Микола Томенко.

За його словами, українська сторона згодна на ці пропозиції, але лише в разі виконання тих само умов, що були поставлені під час вирішення питання про зйомки фільму «Тарас Бульба» з Жераром Депардьє: український сценарій, українські актори, режисери.

«У такому разі українці не матимуть у цих фільмах вигляд папуасів, а ми одержимо можливість показати всьому світові справжню країну», — впевнений віце-прем'єр. Водночас він підкреслив, що згода на такі зйомки «не означає, що не потрібно підтримувати і просувати фільми власного виробництва». Віце-прем'єр заявив, що нині гроші виділятимуть «під конкретні ідеї, а не під «видатного режисера», а наступним кроком у розвитку кінематографа стане об'єднання бази трьох кіностудій в один концерн «Довженко-фільм».

ЦЬОГО ДНЯ

13 ТРАВНЯ

■ 1795 р. Народився Павел Шафарик, чеський і словацький філолог, основоположник багатьох галузей слов'янознавства. Шевченко присвятив йому поему «Єретик». ■ 1916 р. У Нью-Йорку помер класик єврейської літератури Шолом-Алейхем. (До 1905 року жив на Україні.) ■ 1930 р. Не стало Фрітьйофа Нансена, норвезького полярника. У 1921 р. організував міжнародну допомогу голодуючим Поволжя. Нобелівська премія Миру. ■ 1946 р. У СРСР ухвалено рішення про розвиток реактивного озброєння та ракетної техніки.

Редактор номера
Леонід **БРОВЧЕНКО.**

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,**
Анатолій **ГОРЛОВ,**
Сергій **ДЕМСЬКИЙ,**
Віталій **ЖЕЖЕРА,**
Іван **ІЛЛЯШ,**
Світлана **ПИСАРЕНКО,**
Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775. для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн. та 2,00 грн. для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць. Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

СПДФО Гайденко В. І. (Друкарня «Нормальные цены») 61068, м. Харків, вул. Тарасівська, 2а.
Зам. 175

ВАТ «Видавництво «Вільна Україна» 79026, м. Львів, вул. В. Великого, 2.
Зам. 260

ВАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13.
Зам. 1770

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos